

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЦЕНА 3 ДИНАРА

БЕОГРАД, МАЈ 1997.
БРОЈ 379, ГОДИНА VIII

**СРПСКИ
РАДИКАЛИ
ПОБЕЂУЈУ!**

ТВ дуели

**др Шешел - Чанак
и
Томислав Николић -
Лучић-Черовић**

Интервју

ДРАГАН ТОДОРОВИЋ
председник Извршног одбора
Српске радикалне странке
за Србију

ВЕЛИКА СРБИЈА

НАЈБОЉА ШКОЛА ЗА ПУТЕ
КОЈИ МНОШЕ СРПСКИ ГРАЂАНИ
ВЕЉАЈУ СЕБЕ

АЛЕКСАНДАР ВУКОБРАТОВИЋ

**ЗНАЊЕ И ИСКУСТВО
ГАРАНЦИЈА КОРЕКТА**

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД 21.10.1996
У 17.00 ЧАСОВА ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ДА НАМ СЕБИ БУДЕ ВАЖ ГРАД
ДА СЕ ДИНИ СЕВАМ И ПОШТЕМ РАД

СРПСКИ РАДИКАЛИ
СУ ЗА СЕЛО - ГРАД
И ПОШТЕМ РАД

"ДА НАМ ДЕЛА ИМАЈУ БУДУЊНОСТ
ДА НАМ ДЕЛА ИМАЈУ БУДУЊНОСТ"

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

НАЈБОЉЕ ЗА ОДБОРНИКЕ

СРПСКИ РАДИКАЛИ
СУ ЗА СЕЛО - ГРАД
И ПОШТЕМ РАД

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ПОРУКА
МР МОМЧИЛА КРАЈИШНИКА
ДР ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉУ
И ДР НИКОЛИ ПОПЛАШЕЊУ

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАНДИДАТИ
ЗА САВЕЗНЕ ПОСЛАНИКЕ

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ИЗБОРНИ ПРОГРАМ
Српске радикалне странке за Косово

Грађанин Ковиља!!!

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАНДИДАТИ
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНKE
ЗА ОДБОРНИКЕ САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ ДУБОВАЦКА

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАНДИДАТИ
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНKE
ЗА ОДБОРНИКЕ САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ ДУБОВАЦКА

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАНДИДАТИ
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНKE
ЗА ОДБОРНИКЕ САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ ДУБОВАЦКА

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ЦИТИРАЈУЋИ ПОПУЉНИ
У ПОЛИЦИЈА И ВОЈСКА

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАНДИДАТ ЗА
САВЕЗНОГ ПОСЛАНИКА

Српски Радикали
Снага народа

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАНДИДАТ ЗА
САВЕЗНОГ ПОСЛАНИКА

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАНДИДАТ ЗА
САВЕЗНОГ ПОСЛАНИКА

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАНДИДАТ ЗА
САВЕЗНОГ ПОСЛАНИКА

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

У ИЗБОРНИ ПРОГРАМ
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНKE ЗА
САВЕЗНОГ ПОСЛАНИКА

Гласајте за Српску радикалну странку!
Време је за бољу, богатију, Велику Србију!

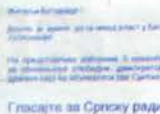
На изборној листи за савезне посланике Српске радикалне странке
Др Зоран Дражиловић

Србија је вечна док су јој деца верна!

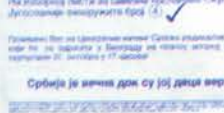
ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАНДИДАТ ЗА
САВЕЗНОГ ПОСЛАНИКА

Српски Радикали
Снага народа

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

СРПСКИ РАДИКАЛИ
ГРАЂАНИМА ПАЛИЛУЛЕ

ИЗБОРНИ ПРОГРАМ
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНKE
ЗА ОДБОРНИКЕ ПАЛИЛУЛЕ

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

СРПСКИ РАДИКАЛИ
ГРАЂАНИМА ЗВЕЗДАРЕ

КАНДИДАТИ
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНKE
ЗА ОДБОРНИКЕ САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ
У ОДБОРНИЈЕ ЈЕДИНИЦА - З

ЦЕНТРАЛНИ МИТИНГ
СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE
позивају на у четвртак,
21. октобра 1996. године,
у 17.00 часова испред
САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАНДИДАТИ
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНKE
ЗА ОДБОРНИКЕ САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ
У ОДБОРНИЈЕ ЈЕДИНИЦА - З

ЦЕНТРАЛНИ МИТИНГ
СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE
позивају на у четвртак,
21. октобра 1996. године,
у 17.00 часова испред
САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАНДИДАТИ
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНKE
ЗА ОДБОРНИКЕ САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ
У ОДБОРНИЈЕ ЈЕДИНИЦА - З

ЦЕНТРАЛНИ МИТИНГ
СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE
позивају на у четвртак,
21. октобра 1996. године,
у 17.00 часова испред
САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАНДИДАТ ЗА
САВЕЗНОГ ПОСЛАНИКА

Српски Радикали
Снага народа

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАНДИДАТ ЗА
САВЕЗНОГ ПОСЛАНИКА

Српски Радикали
Снага народа

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАНДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНKE
НА ИЗБОРНОЈ ЈЕДИНИЦИ 21

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАНДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНKE
НА ИЗБОРНОЈ ЈЕДИНИЦИ 21

ЦЕНТРАЛНИ ПРЕДБОРНИ МИТИНГ СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНKE - БЕОГРАД
21.10.1996. ИСПРЕД САВЕЗНЕ СКУПШТИНЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

Београд
Француска 31

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Оснивач и издавач:
др Војислав Шешелъ

Генерални директор:
Александар Стефановић

Главни и одговорни уредник:
Синиша Аксентијевић

Заменик главног
и одговорног уредника:
Дмитриј Јанковић

Редакција:

Рајко Горановић, Момир Марковић,
Мирослав Васиљевић,
Наташа Јовановић,
Јадранка Шешелъ, Дејан Анђус,
Александар Вучић, Рајко Ђурђевић,
Коста Димитријевић,
Драгољуб Стаменковић

Председник Издавачког савета:
др Ђорђе Николић

Потпредседник Издавачког савета:
Петар Димовић

Издавачки савет:

Томислав Николић, Маја Гојковић,
Драган Јовановић,
Ранко Вујић, Драган Тодоровић,
Ратко Гонди, др Никола Поплашен,
Стево Драгишић, Миодраг Ракић,
Зоран Красић, Милован Радовановић,
Јоргованка Табаковић,
Ратко Марчетић, Владимир Башкот

Секретар редакције:
Љиљана Мијоковић

Шеф дистрибуције:
Зоран Дражиловић

Технички уредник
и компјутерски прелом:
Северин Поповић

Штампа:

НИГП "АБЦ-ГРАФИКА" д. д.
Влајковићева 8, 11000 Београд

Карикатуре:

Синиша Аксентијевић

Тираж: 20.000 примерака.

Редакција прима пошту на адресу:
"Велика Србија", Француска 31,
11000 Београд

Рукописи се не враћају

Новине "Велика Србија" уписане
су у Регистар средстава јавног
информисања Министарства за
информације под бројем 1104.
од 5. јуна 1991. године.

Министарство за информације
Републике Србије 19. августа 1991.
године дало је мишљење број
413-01-551/91-01 да се "Велика Србија"
сматра производом из Тарифног
броја 8. став 1. тачка 1. алинеје 10.
за чији промет се плаћа основни
порез по стопи од 3%.

Централна отаџбинска управа
истакла је др Војислава Шешелъ за председничког кандидата

У овом броју:

Боље министар у сенци него сенка од министра	4
др Шешелъ, председнички кандидат	16
Последњи поздрав Славку Фурдуловићу	23
Прогон српских радикала у Црној Гори	26
Маршал	28
Ђинђићев интервју "Шпиглу"	31
У политици због славе	32
Промене доносе они кији се не мењају	34
Употреба председника	35
Најстарији српски радикал	37
Конференција за штампу	38
ТВ дуел – Политика и маркетинг	42
ТВ дуел – Pro et contra	51

ПОКРЕТ СРПСКИХ ЧЕТНИКА РАВНЕ ГОРЕ

MOVEMENT OF SERBIAN CHETNIKS RAVNE GORE

P. O. BOX 31549

CHICAGO, ILLINOIS 60631-0549

U.S.A.

Phone (847) 825-7966 - Fax (847) 825-0436

24. април 1997.

Војводи
Војиславу Шешељу
Београд

Драги брате Војводо,

Покрет Српских Четника Равне Горе одржаће свој 46-ти Конгрес, а уједно прославиће 90-годишњицу живота и рада командапта Дипарске Четничке Дивизије и Председника Покрета, Војводе Момчила Ђујића, 17. и 18. маја 1997. г., у Спомен дому Генерала Драже Михаиловића у Шервилу, Индиана.

У недељу 18. маја, свечани део конгреса почеће парастосом одмах после Св. литургије у храму Св. Георгија, а у 1 сат после подне одржаће се свечани банкет за делегате и госте. Главни говорник биће Војвода Момчило Ђујић.

У вези са тим, чини нам необичну част да Вас позовемо да тога дана budete наш гост да заједнички и братски прослаavimo овај велики догађај.

У нади да ћете се одазвати нашем позиву, поздрављамо Вас са нашим борбеним поздравом;

СЛОБОДА ИЛИ СМРТ! - РАВНА ГОРА ПОБЕДИТИ МОРА!

Централна Управа
Покрета Српских Четника
Равне Горе

Марко Вучковић, Секретар

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА

ЦЕНТРАЛНА ОТАЏБИНСКА УПРАВА

11000 Београд, Француска 31, тел. (011) 625-231, факс (011) 622-797

ПОКРЕТ СРПСКИХ ЧЕТНИКА РАВНЕ ГОРЕ

Београд 16. мај 1997.

ВОЈВОДИ МОМЧИЛУ ЂУЛИЋУ

CHICAGO, ILLINOIS 60631-0549

Број 843/97

U.S.A.

Драги брате Војводо,

У немогућности да лично учествујем на 46. конгресу Покрета српских четника Равне Горе и прослави деведесетогодишњице Твог живота и рада, упућујем Ти искрене братске честитке.

Ми, српски четници из отаџбине, желимо вам успешан рад за добробит српског народа у целини. Пламен четништва разнели смо по свим српским земљама, порушили до темеља комунистичке идеолошке куле лажи и клевета. Данас се сви српски борци за слободу називају српским четницима.

Четништво је одавно, својим духом, истрајношћу, пожртвовањем и масовношћу, превазишло било какву организациону форму или уске стеге неке политичке партије појединачно. Заправо, четништво је данас васколико српско.

Твоје јуначко дело, брате Војводо, трајна је инспирација свих српских националних бораца у отаџбини. Ми никада нећемо одустати од ослобађања данас покорених и окупираних српских земаља. Уз Божију помоћ, нашом упорном борбом и уз очекивану подршку мајчице Русије, која не може вечито клечати на коленима, успоставићемо западне српске границе на линији Карлобаг-Огулин-Карловац-Вировитица.

Српска радикална странка, која је најзаслужнија за ширење пламена четништва по свим српским земљама, једина је политичка партија у отаџбини која истрајава на националном и патриотском путу. Популарност у народним масама свуда нам нагло расте. Истрајно се спремамо за предстојеће председничке и парламентарне изборе у Србији. Уздамо се у народну вољу и Божији благослов. Ако нам народ укаже поверење, повратићемо све изгубљено и обновити јединствену српску државу која ће обухватати све српске територије - Велику Србију.

Желим Ти, драги брате Војводо, да још дуго живиш, да својом одлучношћу бодриш увелеено српство и непоколебљиве српске патриоте. Србија ће успети јер је у својим недрима одгајила много јунака којима си Ти узор и који су кренули Твојим путем.

Теби и Твојим ратним саборцима, као и свим Србима у расејању, поручујем да је српство изгубило само једну битку, али ћемо из тог пораза извући снагу за будуће величанствене победе.

Уз срдачне братске поздраве,

Војвода
др Војислав Шешељ

Војислав Шешељ

РАЗГОВОР С ДРАГАНОМ ТОДОРОВИЋЕМ,
ПРЕДСЕДНИКОМ ИЗВРШНОГ ОДБОРА
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ ЗА СРБИЈУ

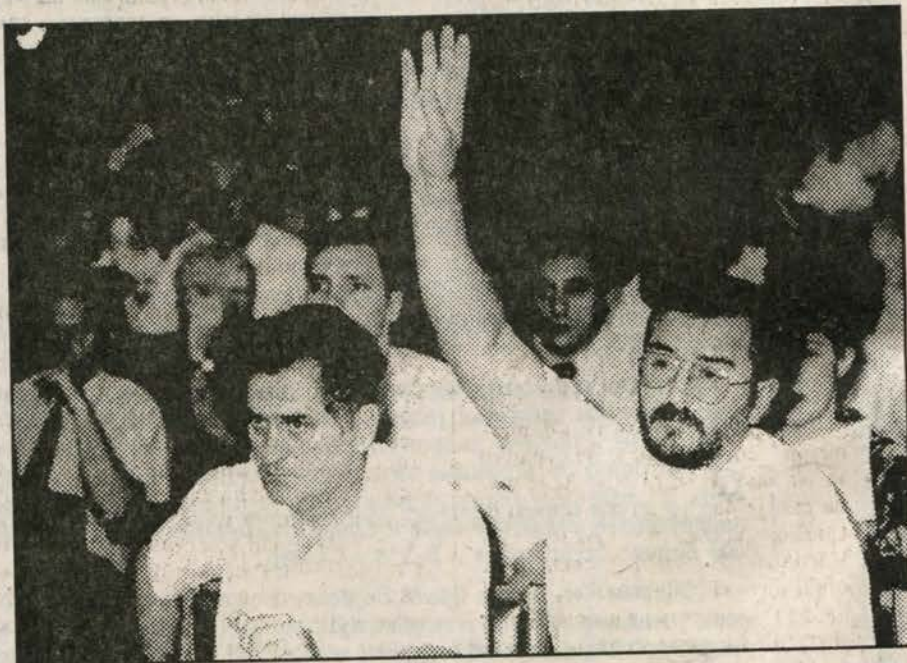
БОЉЕ МИНИСТАР У СЕНЦИ, НЕГО СЕНКА ОД МИНИСТРА!

Када радикали дођу на власт, бићу оно што сам и сада - власник приватног аутотранспортног предузећа. Бавићу се у странци оним пословима којима се и сада бавим. Немам жељу да се професионално бавим политиком. Ово што сада радим, радим искључиво зато што верујем да је Српска радикална странка једини излаз за Србију. Долазак Српске радикалне странке на власт - то је српски национални интерес.

На следећем мечу против Социјалистичке партије Србије и онога што преостане од Коалиције "Заједно", српски радикали имаће добар средњи ред и одличну навалу (тренутно се озбиљно ради на учвршћивању одбрамбених редова), па ако судија не досуди неколико непостојећих панела и не покаже пар првених картона мимо правила игре, (српски радикали су увек кандидати за затвор!) - овај тим на следећим изборима може да постигне значајне резултате.

Један од важнијих људи у том тиму биће Драган Тодоровић, власник аутотранспортног предузећа из Београда, члан Централне отаџбинске управе Српске радикалне странке и доскора председник Градског одбора за Београд, сада председник Извршног одбора Српске радикалне странке за Србију, посланик у Већу грађана Савезне скупштине у њеном првом мандату 1992. а затим у два мандата народни посланик Српске радикалне странке у Народној скупштини Републике Србије, у "распуштеној" Скупштини 1993. и један од њених потпредседника. Али, као што је у прве две године свога посланиковања темељно радио на својој неупадљивости, тако је временом исказао један нови квалитет. Он је први од свих опозиционих посланика разумео да у Скупштини постоји само један ефикасан начин борбе против социјалистичке диктатуре: извржавати је руглу.

Драган Тодоровић је први назвао Мир Марковић "баба Јулком", први је њеног мужа Слободана Милошевића назвао "Листопадом", творац је синтагме "метар и по пластичних шина", којом је указивао на бесмислене пропа-

На седници Скупштине Србије, после упада полиције и батинања посланика Српске радикалне странке, 26. јула 1994. Драган Тодоровић тражи реч

гандне акције Социјалистичке партије уочи сваких избора. Јасан, директан и духовит, он је као председник Градског одбора СРС у Београду био и дневна и ноћна мора тадашњег градоначелника Човића. Садашњи челници града неће то, наравно, признати, али је чињеница да је социјалистичка власт у Београду у највећој мери нагрижена конференцијама за штампу ГО СРС, на којима је Тодоровић по недељком и по сат и по забављао новинаре бавећи се, како сам каже, "аферама малог човека а великог лопова Небојше Човића".

Драган Тодоровић је рођен 25. јануара 1953. године у Горњем Милановцу, где је његов отац Хранислав, правник, био на служби у полицији. То је у Србији ретка појава да неко ко је службеник једне идеолошки потпуно застрањене службе каква је полиција васпитава децу у широком духу. То је Драгану омогућило да правилно сагледа ствари и, после излета у Савезу комуниста, доспе до оснивача Српског четничког покрета 1990. године, на радост његове супруге Марије, економисте, ћерке Јована Тулимировића, једног од шифраната у

штабу Драже Михаиловића. Драган и Марија имају три ћерке: Тијану (1980), Јовану (1981) и Дејану (1983), и сина Хранислава (1986). Живе у малом стану у београдском насељу Браће Јерковић и, као и сви ми, надају се бољим временима, која ће, како они верују, доћи онда кад Српска радикална странка преузме власт.

- Господине Тодоровићу, одакле потиче Ваша породица?

Ми смо Срби из Црне Горе. Као добровољац у Првом светском рату, деда је добио земљу у једном малом месту код Пећи. За време Другог светског рата, због балиста, морао је да се врати у Црну Гору. Мој отац је радио у полицији све до пензионисања. Мајка ми је из села Прилике код Ивањице. Мислим да су дужност родитеља успели да обаве на прави начин и да од мене направе личност која ће опстати и у добру и у злу.

- Ретко се догађало да син полицајца оде у четнике...

Тек кад ми је отац умро, ја сам, на жалост, схватио шта сам изгубио, колико ми је отац био широк човек, без обзира што је припадао таквој служби, идеолошки индоктринисаној. Био је широк не само по питању мог каснијег политичког опредељења, већ, уопште, мога одрастања. Помогао ми је да тај најтежи период живота најбезболније прођем. Он је био убеђени комуниста - веровао је у правду, једнакост и слободу, а онда је схватио да су они то све упрљали. Када смо оснивали Српски четнички покрет, рекао ми је: "Ти имаш свој пут, Војислав је добар човек".

РАДНА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

Једно време био сам координатор Српске радикалне странке за Косово и Метохију. Мислим да сам ја био један од оснивача Српске радикалне странке на Косову и Метохији. У ствари, та иницијатива је потекла од мојих пословних партнера и познаника Драгана Вилотијевића и Драгана Катанића из Ђиљана, који су ми омогућили контакте и заказивање првог састанка у хотелу "Гранд" у Приштини, што је била иницијална каписла за оснивање регионалног одбора Српске радикалне странке за Косово и Метохију. Дуго времена бавио сам се Косовом и Метохијом, управо на организационом ширењу Српске радикалне странке и оснивању одбора Српске радикалне странке у свим местима где живи српски живаљ на Косову и Метохији.

(Из књиге "Нека историја суди" Слободана Наградаћа, 1994)

НЕК ВОДЕ РАЧУНА ШТА РАДЕ!

Да ли ће Шиптари да гину - нека одлуче сами. Покушају ли нешто, у име Српског четничког покрета и Српске радикалне странке ја им обећавам да ће за 24 сата на Космет стићи неколико десетина хиљада четника из Републике Српске Крајине, Републике Српске, Црне Горе и Србије, све прекаљених бораца још из Борова села. Нека се не заваравaju - Срби Космет неће дати. Ја знам да је Шиптарима срце у Тирани а глава у Вашингтону, али дупе им је овде. Зато, нека воде рачуна шта раде!

(На митингу Српске радикалне странке у Приштини, 26.5.1993)

- Ваш отац је познавао др Шешеља? Да. У почетку, доносио сам му Војине писане материјале, а касније су се и лично упознали.

- Како се осећао Хранислав Тодоровић кад Вас је видео на првим антирежимским демонстрацијама 31. јануара 1990. године, са огромном српском заставом у рукама? Очекивао је да ћу одлежати затвор, по кратком поступку.

- Да ли би покушао да Вас извади из затвора?

Не би могао, и да је хтео. Он је од 1974. године био у пензији. Они који могу да изваде неког из затвора - они су ме тамо и стрпали.

- Међутим, исте ноћи сте пуштени?

Да, пустили су ме у три сата ујутру. Има ту једна интересантна прича. Мало пре 31. јануара, на телевизији су брујали о томе како су човека са југословенском заставицом на ранцу, стрпали у Љубљани у марицу. Ми смо данима гледали како затварају ту заставицу у марицу. А ја сам имао огромну српску заставу на мотки од пет-шест метара, и полицајци су мене и заставу морали да ставе у аутобус којим су ме они довели. Ретко је ко од ухапшених икада имао такав превоз до Градског СУП-а.

Када сам пуштен, испред СУП-а чекала су ме моја два стара пријатеља Душан Стојиљковић и Петар Крстић.

- Јесте ли имали подршку породице за своје политичко деловање?

Постојао је страх због могуће репресије режима. Говорили су ми: Шта ће ти то? Али, од мене никада није морало да дође до раскола између онога што радим и онога у шта верујем. Породица је као сидро. Она је темељ, и ако темељ није добар, нема никаквих могућности да нешто урадите.

- Јесу ли Ваша деца штрајковала зими? Јесте ли Ви на овај или онај

начин, утицали или покушали да у тој ситуацији утичете на њих?

Нисам им рекао ни да се придруже, ни да се не придруже протесту. То можете да проверите, ја не лажем.

- Радикали, ваљда, не лажу?

У политици не можете да лажете. Можете, можда, неколико пута, после не. Ја сам им рекао да процене саме. За мене би био лични пораз да су се оне придружиле штрајку. С друге стране, знао сам како пролази "црна овца" у разреду, децу у том узрасту не интересује политика. Њих је све то интересовало из два разлога: један је што је све то својеврстан хепенинг, а други што су губили часове. Али, на крају, моје две старије ћерке нису учествовале у демонстрацијама. Најстарија је потпуно аполитична, интересује се за друге ствари, док је средња, мислим, радикал, мада неће да призна.

- Кад већ спомињемо демонстрације, Српска радикална странка је разложно објаснила зашто их је бојкотовала. Међутим, како образлажете чињеницу да једино радикалима од свих позиционих странака СПС није покрала гласове?

Зато што смо у Земуну имали беспрекорну контролу. У Земуну смо успели да урадимо нешто што нисмо успели на нивоу Србије, јер на нивоу Србије нисмо још толико јаки. Ми смо у Земуну уложили највише што смо могли и заузврат добили највише. Нама сви избори служе да сагледамо где смо и шта можемо да поправимо за следеће изборе.

- Какви су тренутни односи Српске радикалне странке и Социјалистичке партије Србије? Појављују се карикатуре др Шешеља са цветом у коси, новине најављују радикале у Влади...

Те карикатуре одражавају стање оних који их цртају, а не реалне чињенице. Важност и снага једне политичке странке огледа се у томе колико су жестоки и бројни напади на њу. По томе да ти напади долазе и од стране СПС и од Коалиције "Заједно", може се закључити да је Српска радикална странка по свом значају на првом месту у Србији међу свим политичким странкама. То је неспорна чињеница. Ми своју снагу проверавамо искључиво сами, тамо где треба да је проверимо - у бирачком телу. То препоручујемо свима, па кад измере своју снагу, онда нек кажу где се налазе. Сада ми све њихове приче личе на ону шаловиту причу у којој трче миш и слон па миш каже слону: "Ух, ала тут-њимо!"

- Како то да радикали добијају све више медијског простора?

Од 1993, када су медији затворени за Српску радикалну странку, десило се доста тога. Дошло је до краје мандата у Савезној и Скупштини Србије, укинута су телевизијски преноси, политичке тензије су нарасле. Уместо да смањује притиске, режим их је само

"Баба Јулка и Листопад": за говорницом у Скупштини Србије, 1994.

појачавао, што је кулминирало изборима 1996, крајом гласова и изласком народа на улицу. Подвлачим, изласком народа на улицу, без обзира што су странке из Коалиције "Заједно" имале права да протестују против крађе гласова, што им ми никада нисмо оспоравали, сем кад су уништгавали имовину. Неминовно, то је све довело до "lex specialisa", тако да је ова земља претрпела двоструку штету.

Све је то и у оним најтврдокорнијим круговима СПС-а изазвало паљење првене лампице. Схватили су да је једини излаз хитно отварање медија. То су врло вешто покушавали да учине с такозваним панелом у Скупштини Србије, на који су позвали непостојеће странке, неке представнике такозваног посланичког клуба "1. децембар", којима бих, по квалитету, дао надимак "август". Пошто ми нисмо хтели да учествујемо, они су нашли модус да преко Предлога закона о информисању организују округле столове на РТС-у. Ми не сматрамо да је то нешто лоше, јер је право сваке странке да се појављује на државној телевизији. Није то телевизија СПС-а, него телевизија овог народа. Међутим, питање је колико ће се задржати тај курс. Према нашим информацијама, те емисије имају изузетно добар одјек, па не верујем да ће дуго потрајати.

Моје искуство са Социјалистичком партијом Србије је јако лоше. Они нуд не мењају никад, а длаку само кад морају, па ћемо сачекати да се приближе избори, да видимо шта ће даље бити. Ја не очекујем ништа добро.

- Чули смо из поузданих извора да ћете добити натраг те мандате које сада држи тзв. Посланичка група "1. децембар". Али, неће то бити баш тако брзо, већ тек уочи избора...

То ми личи на лопова који украде ауто, дође готово до генералне, покаје

ГЛАС ЗА ЖИВОТ

Позивам све грађане Србије да 19. децембра изађу на изборе. То им је једина прилика да скину неспособну социјалистичку власт и дају свој глас странкама за које су уверени да ће ову земљу извући из кризе, да ће првенствено сузбити криминал, да ће престати са беспримерним штампањем новца, да ће зауставити свој стравичан економски и морални пад становништва и да ће, најзад, овом народу пружити могућности да живи нормалним животом. Ми се надамо да ће велики број бирача дати глас Српској радикалној странци.

(Са предизборне трибине Српске радикалне странке у Београду, 15.12.1993)

се и онда дође да вам врати кола. Они морају да врате те мандате, макар један дан уочи избора, јер су то наши мандати. Што их дуже буду држали, то је већа штета по њих. Фактички, нама ти мандати не значе ништа: 33 посланика имају исту тежину као 39, али они показују колики су лопови.

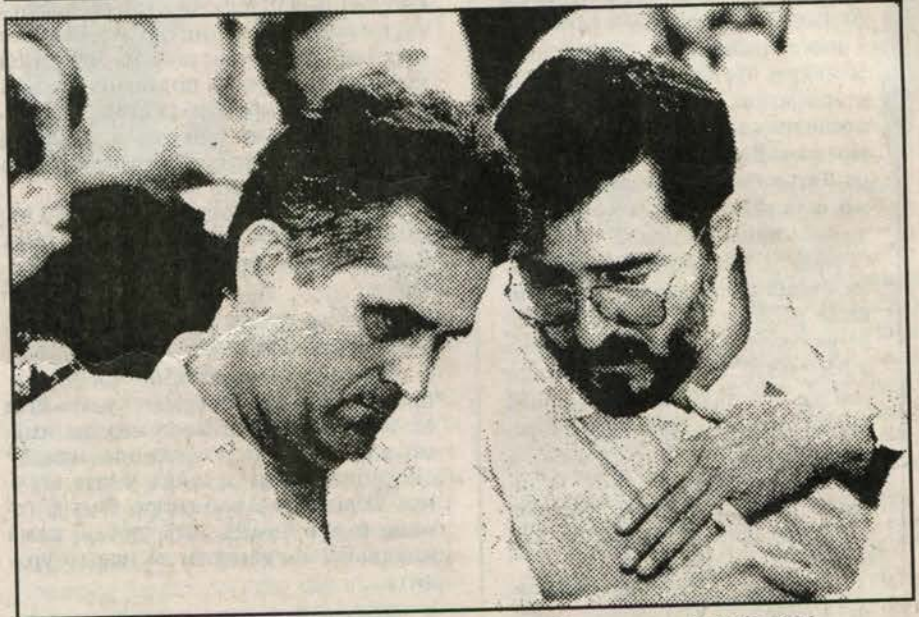
- Али, они владају захваљујући тим мандатима!
То је само мало продужење њихове владавине.

- Повремено, поједини бивши и садашњи руководиоци СПС-а говоре да је Српска радикална странка настала уз помоћ државног апарата СПС. Недавно је о томе говорио Небојша Човић, а сећам се да је једном нешто слично причао и Радмило Богдановић. Има ли у тим причама елемената истине?

Војислав Шешељ је за Човића рекао да је будала, а ја бих само додао да је покварена будала. Мали Небојша Човић је и растом и делима мали човек. Имао је само нешто велико - био је велики кад је крао. То најбоље говоре све његове афере, које је ГО СРС редовно откривао. Што се тиче Радмила Богдановића, он је човек који је дефинитивно сишао са политичке сцене. Одавно, он не може да уради ништа сем да покуша да уједе неког, али је изгубио све зубе.

- Шта мислите, хоће ли се СПС распасти кад једном изгуби изборе? После губитка локалних избора, распали су им се одбори у Чачку, Крагујевцу...

Ја не верујем да ће се СПС распасти у оном облику на који ви мислите. Претпостављам да ће врх СПС да се распадне, тако што ће они највећи покушати да побегну из земље, а они мањи да се преселе у неку сродну политичку организацију сличне делатности какву су и они вршили док су били на власти - у Демократ-

Договор: са Томиславом Николићем у Скупштини Србије 1994.

ску странку или Српски покрет обнове. Али, један поштен део СПС ће остати, то ће бити језгро будуће Социјалистичке партије Србије у опозицији. Међутим, убеђен сам да ће тешко опет доћи на власт.

- Да ли је могуће у исто време бити поштен човек и члан СПС?
Јесте. Познајем много поштених

ОДНОС ПРЕМА ПРИВАТНИЦИМА

Јасно је да су све досадашње владе имале неискрен однос према приватном власништву, јер нису могле да превазиђу своје идеолошко опредељење. Није ни најмање случајно што је законска регулатива у тој области од почетка нерегулисана. Вама је управо то и био циљ. Ваша намера је била да се приватни капитал и приватници компромитују преко оних који су, захваљујући законским непрецизностима, злоупотребили и преварили грађане. Сетимо се само великих афера са куповином кола на лизинг, да би се све завршило Јездом и Дафином. Али, поред свега, приватни сектор је успео да преживи и да у овим тешким условима бар одржава власника и његову породицу у животу, а да то ову државу не кошта ни један једини динар. А сви ваши гиганти живе од примарне емисије. И, уместо да подржите тај најздравији и најбољи део друштва, који представљају приватници и сељаци, ви сада хоћете да га уништите и да урадите оно што нису урадили ни ваши претходници за ових педесет година. Али, вас то не интересује: ако вам то омогућава месец-два дуже на власти нећете се двоумити ни часа. Уосталом, ваш родоначелник Уљанов, када је СССР доспео у безизлазан положај, прокламовао је нову економску политику, по којој су приватницима дозволили рад у малим и средњим предузећима и у пољопривреди. Па, како је приватни сектор постојао све већа конкуренција друштвеном, и како је запретио да га потисне, онда га је Стаљин дефинитивно укинуо и од тада више у Русији до ових последњих дана, није се ни појавио. То се десило и овде 1990. године. Почели сте са приватним сектором, а 1994. године предвиђате крај ваше нове економске политике.

(Говор у Народној скупштини Републике Србије, 17.3.1994)

људи који су чланови СПС. Ретко који фудбалски клуб изгуби навијаче због тога што тим две или три сезоне игра лоше, или зато што тренер распродаје играче а себи ставља паре у

Са прве седнице "паралелног парламента" 26. децембра 1995.

цеп, или због лажирања утакмица... Све се то оправда у уверењу да ће се све исправити, да може да дође до неког волшебног обрта. Генерално, не могу да кажем да је цео тим СПС лош, али врх сигурно јесте. Што је некоме у том тиму виша функција, то је већа злоупотреба и криминал.

- Познато нам је да је Ваш кум члан СПС. Шта њега привлачи Социјалистичкој партији ако није на функцији, па не може да краде?

Шта га привлачи, то могу само да нагађам. То је, ваљда, традиционална припадност странкама које настављају левичарску традицију. Дакле, све док познајем иједног поштеног социјалисту, тврдићу да постоје многи поштени чланови СПС, исто као што постоје поштени чланови Демократске странке и Српског покрета обнове. Мислим да

поштених нема само у ЈУЛ-у и Новој демократији.

- Под којим условима бисте учествовали у власти заједно са СПС?

Нема услова под којима би Српска радикална странка ушла у коалицију са СПС. То свима треба да буде јасно.

- Чак и ако промене програм, под претпоставком да га уопште имају?

Да, али онда треба да постану радикали.

- Током 1992. и 1993. године одржавали сте их на власти?

То није била никаква сарадња, Ви нисте успели да превладате неке ствари које сте емотивно доживели. Било је такво време да су поштуци Српске радикалне странке морали да бу-

У делегацији Српске радикалне странке, приликом пријема делегације Либерално-демократске партије Русије у Скупштини Србије 1994.

О "САРАДЊИ" СА СПС 1993.

Пре свега, морамо бити свесни чињенице да су децембарски избори 1992. године дошли у најнеповољније време по српски народ. Знамо да је у то време беснео рат у Републици Српској и Републици Српској Крајини, да су политичке напетости унутар Србије биле доведене до усијања, а циљ је био да се Србија дефинитивно дезинтегрише и баца на колена. У тој ситуацији, наша странка је одлучила да помогне власти Социјалистичке партије Србије да се колико-толико консолидује, да покуша да поправи услове живота у Србији и помогне српском народу у Босни и Крајини, да на економском плану покуша да амортизује санкције. Нама је понуђено учешће у влади. Ми смо то одбили јер нисмо хтели коалицију са странком која има сасвим различит програм од нашег, али смо у Скупштини покушали да делујемо на сасвим другачији начин и спроведемо свој политички програм. За разлику од других политичких странака, ми смо желели да влади помогнемо да функционише. Ми смо све законске пројекте пажљиво проучавали, нисмо их а priori одбијали као што су то радиле друге опозиционе странке које су, без обзира да ли је тај пројекат био добар или не, - гласале против. Све што смо ми сматрали да је добро ми смо и подржали, за оно што не ваља тражили смо да се повуче. У неким случајевима, то су били и ултимативни захтеви. То је било у слу-

чајевима укидања одређених министарстава која су у овом тренутку болест за државу, тражили смо смену у војном врху и друго. Такође, све време смо се залагали за економски и социјални програм који влада мора да спроведе како би се ублажио удар санкција. То је најбитнија тема за коју смо се ми залагали. Иако смо странка капиталистичке оријентације, ми смо тражили да се терет санкција што равноправније подели, да се у државним и друштвеним предузећима утврди распон плата један према три, а да се пензије деле у распону један према два, јер нема разлога да они који су довели ову земљу до катастрофе имају највеће пензије.

На несрећу, влада је донела низ мера које су директно штетиле овом народу. Рецимо, ниском откупном ценом откупила је само 450.000 тона пшенице. Могло се и очекивати да сељаци неће дозволити да буду преварени. Очекивали смо, затим, да ће влада наставити борбу против криминала, да ће после хапшења министра доћи до рашчишћавања са свим злоупотребима положаја, корупцијом у врху државе, а онда на нижим нивоима. Ништа се од тога није догодило, чак је цифра за коју су министри оптужени толико ниска да они по том основу и не могу више бити у затвору. То превазилази све границе функционисања једне нормалне државе. ("Спона", 7.10.1993)

ду такви какви су били. Има доста материјала из којих се може видети да су сви њени постушци водили једном циљу, а то је успостављање власти у интересу српског народа. Нама је национални интерес изнад свега, нама је национални интерес српског народа испред сопствених политичких интереса.

- Никола Шаиновић не би направио овакву хиперинфлацију да га Српска радикална странка није држала на власти!

Ми смо 1993. године урадили једину могућу ствар - омогућили смо формирање мањинске владе СПС у републичкој скупштини, што је неопходно у ситуацији санкција које је свет увео према Југославији и према рату у Републици Српској и Републици Српској Крајини. Дакле, једино што смо ми у тим условима могли да урадимо било је да омогућимо Социјалистичкој партији Србије да формира владу и да тој влади омогућимо цивилизованих сто дана који се дају свакој влади у свету.

- Влада Николе Шаиновића трајала је, на жалост, много дуже!

На митингу Српске радикалне странке испред Савезне скупштине 17. јуна 1995.

Ми смо критиковали све негативности у Србији, подсетите се говора посланика Српске радикалне странке. Погледајте, та инфлација од јануара до маја 1993. није била узела толико маха: она је постојала и 1987, и 1988, и 1989. Потом је мало заустављена 1990. доласком Анте Марковића,

али је и тај стабилизациони програм пропао, као и сви програми, јер се систем није мењао. Национални интерес је захтевао да се држава консолидује, и ми смо мислили да ће СПС то да уради. Упозорили смо их маја 1993, кад смо напустили скуп у "Сава-центру", отишли у Лозницу и направили митинг "Дрина неће бити граница". Тада смо најавили да ћемо, ако се стање у Србији не поправи, изаћи са захтевом да се поднесу рачуни и упозорили социјалисте да искористе лето и поправе ситуацију у Србији. Међутим, они су видели у ком правцу иду ствари, па је Слободан Милошевић на противустан начин распустио Скупштину.

- Јесмо ли сагласни да је Слободан Милошевић издајник српског народа, или је та оцена у међувремену ублажена?

Нисмо сагласни, Ви сте мало мекши. Ми смо рекли: "Највећи издајник српског народа", и остали при тој тврдњи. Издајство протоком времена не бледи, његове последице ће само бити трагичније. И, ево, видимо шта се догађа са Славонијом, Барањом и Западним Сремом.

- Како један озбиљан политичар не може на време да препозна издајника?

То питање може себи свако да постави. Лично, ја сам све време имао једну идеју вођења, а то је српски национализам који сам носио у себи. Ја сам пре свега, српски националиста, па онда све друго. То је нешто што сам оформио у себи и не верујем да ће се икада променити. Од како је кренуло "буђење народа", мени није била потребна никаква инструкција, ја сам то једноставно осећао. И, то је функционисало све до великог митинга у Београду, 1989. Нећу да кажем да сам осетио гађење, али сам рекао: "Овај није за мене". Милошевић је тада заокружио Србију, и онда је опет хтео да пригуши тај национализам. Код њега је национализам био као чесма: сад пустиш мало јаче, сад мало слабије - како ти кад одговара.

Тада сам ја завршио с њим. Кад је кренуо Српски слободарски покрет, дошао сам код Воје Шешеља, а он ме је питао: "Хоћеш да се учланиш?" Ја сам рекао: Хоћу, Војо, само под једним условом: не интересује ме ништа друго сем Србије. Демократију и све друго средићемо кад се будемо ослободили. Тако је остало све до дана данашњег.

Учествовао сам у првим антирежимским демонстрацијама против Слободана Милошевића 31. јануара 1990. Све је то тако трајало, он је стално гледао да нам загорча живот, све док није почео рат у Славонији. Када су маја 1991. пале прве жртве у Боровом селу, ми смо још увек били велики политички противници. Али, тада је почело нешто преко чега нико не може да пређе, а то је помоћ коју је Слободан Милошевић пружио Србима у

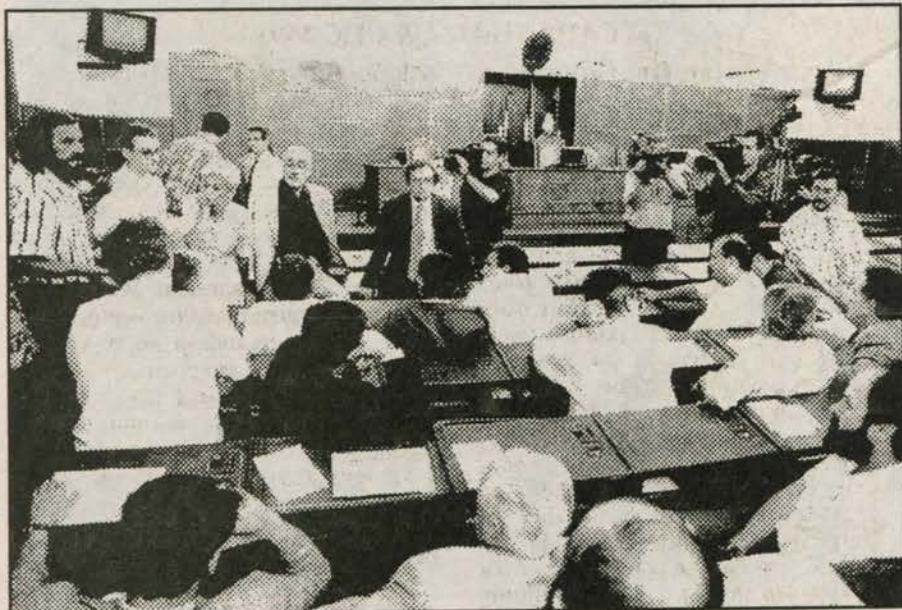

Крајини. Говорио је да ни у ком случају неће напустити Србе. Позната је његова изјава да сви могу да иду из Југославије, али нико не може да изнесе српске територије. И то је, на један одређен начин, почело да тупи моје односе према Милошевићу. Наравно, нисам могао да га заволим, јер кад човек с нечим раскрсти, он раскрсти. Али, у тој ситуацији која је настала морао сам да прихватим ту неку врсту сарадње као неминовност.

Међутим, ми смо се увек политички разилазили. Његова платформа и платформа Српске радикалне странке дијаметрално су различите. СПС је остала странка леве оријентације, ми смо странка десне оријентације. Слободан Милошевић и дан-данас не честита Ускрс верницима него патријарху, али то је већ у домену психопатологије.

● **Јесте ли Ви верник?**

Мој однос према религији је специфичан. Изградио сам га уз помоћ једне моје старе комшинице, госпође Паве Гагић. Она је покушавала да ми објасни неке ствари које нисам учио у школи. Прва сазнања о религији добио сам од ње и њеног мужа. Пре Другог светског рата они су дошли из Бања Луке у Београд и, као велика већина Срба, нису успели да се снађу у новој комунистичкој држави. Шћућурени у својој малој соби, једино што су успели да ураде било је да оно што су мислили да треба да се очува пренесу на неког. Тако сам се ја својом вољом крстио у 16. години, у Саборној цркви. Крстио ме је тада најмлађи владика Лаврентије. То је нешто што сам ја, једноставно, могао да усвојим, без неких претераних питања има ли Бога или не. Нисам ревностан верник, у смислу да редовно одлазим у цркву, али веру поштујем на неки свој специфичан начин какав је могућ у овим условима. Узео сам сла-

Пред упад полиције у скупштинску салу 22. јула 1994.

КРШЕЊЕ УСТАВА

Овде је изашао Ратко Марковић и похвалио се да је завршио факултет са 22 године и просечном оценом 10. Међутим, Ратко Марковић заборавља да за одређене делатности, сем просека оцена, треба да се задовољи још један критеријум, а то је морал. Нека изађе господин Марковић, па нека објасни овим посланицима и народу шта су последице кад неко крши Устав. Дајте, реците нам једном за шта ви одговарате кад кршите Устав!

(Реплика на седници Народне скупштине Републике Србије, 26.4.1995)

ву свога деде, деца су ми крштена, о неким верским празницима идемо заједно у цркву. То је мој однос према религији, формиран према условима живота.

● **То је, отприлике, српска традиција.. Али није традиција да Србин заврши факултет и постане занатлија. Најпре сте имали паркетарску радњу, потом аутотранспортно предузеће. С каквим се проблемима суочавате као приватник?**

Са истим оним проблемима с којима се суочавају и други приватници који раде у овим условима. Само они који су опстали знају како је тешко опстати данас ако нисте члан СПС-а, ЈУЛ-а, или Нове демократије - покрета за свој цеп. Међутим, има и оних из Коалиције "Заједно" који сасвим добро пролазе. Сви други су на ивици егзистенције. Никад није било теже. Ја сам приватник од 1973. године и ово је најтежи период кроз који пролазим.

● **Запгго се никад нисте бавили послом за који сте се школовали?**

Вероватно постоји разлог који мени није познат. Факултет сам доживљавао као једну врсту посла који морам да завршим. Исто као што очекујем да ће Српска радикална странка победити на следећим изборима.

● **То је и господин Тијанић на време схватио!**

Тијанић је паметан човек, то му се не може оспорити. Друго је то колико је моралан. Уосталом, не треба бити посебно паметан да би се схватило да ће Српска радикална странка на овим изборима имати изузетног успеха.

● **Имате ли какве користи од тога што сте посланик?**

Када је 1994. године изашао закон да власници приватних предузећа не могу у исто време радити у државној фирми, ја сам престао да будем

Драган Тодоровић позива новинаре да прате упад полиције у скупштинску салу 22. јула 1994.

ШТА ЈЕ УРАДИО ЧОВИЋ?

Човић је обећао да ће раширити аферу "Паркинг плус" наслеђену од претходне градоначелнице Слободанке Груен, а увео је Београд у дуг од 338 милиона долара. Уклонио је тезге са Булевару револуције, па убрзо поставио своје на исто место. Наводно штити стандард грађана, а комуналије су поскупеле од три до пет пута. Осудио је рестрикцију струје а извозио струју, глези се над несташицом воде у главном граду а овог лета то нас неизвесно чека. Шта је, уопште, Човић урадио за Београд за време свог мандата?

(Са конференције за штампу Градског одбора Српске радикалне странке, 13.6.1995)

посланик на сталном раду у Скупштини Србије и поново прешао у своју фирму.

- Док је Мирко Марјановић имао владу састављену од све самих директора и власника приватних фирми!

Да. А што се тиче посланичких надокнада, мислим да су наше мање него надокнаде у земљама у окружењу. Међутим, ја мислим да то није најважније, посао народног посланика представља првенствено веру и убеђење да је оно што ради добро за народ. То је најважнији мотив.

Није лако бити посланик, нарочито није лако бити посланик Српске радикалне странке. Сећате се да смо једном добили и добре батине, мада сам их ја стишајем околности, избегао.

- Те године, сем батина имали сте и протеривање из Црне Горе, хапшење др Шешеља... Колико је добро за једну политичку странку када се затварају њени челници?

Ни за једног човека затвор није добар.

- Понекад смо имали утисак да др Шешељ намерно ради на томе да заврши у затвору?

Не постоји човек који радо иде у затвор. Такав човек једноставно не постоји. Војислав Шешељ није могао да не ради то што ради да би избегао затвор.

- Прича се да сте га 1990. године управо Ви послали у затвор?

На неки начин... Ми смо тада водили акцију скупљања добровољаца за Книн и рушење "Куће цвећа". Људи су тала чекали у реду да би дали свој потпис. Према информацијама које имам, ниједна петиција за тако кратко време имала тако велики број потписника. Ја сам убрзо пошто је акција почела, отишао јер сам имао неких обавеза. Када сам се после вратио до

"Руског цара", сазнао сам да је др Шешељ ухапшен, заједно са осталим активистима, и да су свеска, застава и све друго што смо имали, завршили у МУП-у. Отишао сам пред Градски СУП где је Војислав Шешељ добио од судије за прекршаје казну затвора и одмах одведен у Падинску скелу на издржавање казне. С обзиром да у то време, као припадници Српског четничког покрета нисмо могли да се региструјемо, ми смо Воју Шешеља кандидовали испред групе грађана.

- А што је др Шешељу донело сто хиљада гласова у немогућим условима!

То је била једна од најбољих кампања која је икада вођена! Заиста је невероватна ствар појавити се, после свих тих прича, директно из затвора и добити одмах сто хиљада гласова. То може само солидан калибар политичара, који је предодређен за нешто велико. Ја сам увек знао да је он тај.

Са проглашења четничких војвода

- Шта је то што др Шешеља одваја од других политичара?

Пре свега, пут који је прошао, то је пут за дивљење и поштовање. Треба се сетити суђења 1984. године, издржане казне, репресалија, осуда јавности... Онда, по изласку, издати онолики број књига, и то са оним садржајем... Сећате се ко је све потписао петицију за његово ослобођење: Воја је у то време био најпознатији дисидент на свету! То што је он издржао, апсолутно је за респект и то га одваја не само од свих осталих политичара него од свих осталих људи! Ја мислим да ја тако нешто не бих издржао. Знате ли уопште неку личност, не само у Србији него у целој Европи, која је то издржала?

Кад сам га упознао, био сам формирана политичка личност. Нисам баш у потпуности био упознат шта се дешавало с њим у Сарајеву, и нисам био у стању да на прави начин оценим његов значај. Чуо сам за тај његов текст у којем је писао да границе треба да буду на линији коју ми заступамо: Карлобаг-Огулин-Карловац-Вировитица. Онда је, као гром из ведра неба, дошло "Отворено писмо Председништву СФРЈ". За мене је било незамисливо да постоји човек који има смелости да потпише такво писмо! После оних чувених састанака код Ђиласа, после којих је један човек убијен, за такво писмо била је потребна огромна смелост, јер је власт тим убиством показала да је још увек осинона и ригорозна, још увек је умела да се обрачуна са противницима на један бруталан и немилосрдан начин. Био сам присутан на суђењу, када је Воја назвао Броза највећим србодером, који је чак имао и пријатеље људождере... У том тренутку, судија је одскочио читав метар од столице, прогласио суђење тајним и стао да отима бележнице новинарима. Гледао сам све то и нисам могао да верујем да је то један жив човек могао да уради!

- Када сте се упознали са др Шешељем?

Не знам тачно, али мислим да је то било негде око 1987. године. Упознао нас је заједнички пријатељ који ми је доносио његова писма. Ја сам у то време био аутопревозник, копирао сам та писма и делио их по Словенији. Нико то није очекивао од једног човека који седи за воланом, али,

МЕТАР И ПО ПЛАСТИЧНИХ ШИНА

Сетите се разноразних фабрика које су отварали представници Социјалистичке партије. На брзину покупе троје-четворо људи, донесу неке машине, машине за куцање, отварају разноразне погоне. Овога пута нису отварали бушотине, али су зато почели изградњу пруге Добој-Милошевац. Однели су тамо метар и по пластичних шина, поставили су то, снимили и објавили како се, ето, изграђује пруга Добој-Милошевац. Међутим, Милошевац је једно мало место. Ја знам да су они емотивно везани за то име, али та пруга продужава много даље. Да видимо колико метара од те пруге данас постоји? Да ли је било то само у сврси пропаганде, или не? На жалост, све је било у сврси пропаганде!

(Говор приликом избора председника Народне скупштине Републике Србије, 24. јануара 1994)

ето, ја сам то у том тренутку могао да радим, и то сам радио. Тада је Воја био још у Земун Пољу, дружили смо се...

- А затим заједно наставили политичку каријеру.

Да, најпре у Српском слободарском покрету, затим у Српском покрету обнове и Српском четничком покрету, на крају у Српској радикалној странци. Ту ћемо и остати.

- Гледајући Вас како ватрено браните идеје четничког покрета, веровали смо да и сами потичете из четничке породице.

Не, чак нисам имао ни неких траума које би ме определиле за Српски четнички покрет. За мене је била прекретница књига "Савезници и југословенска ратна драма" Веселина Ђуретића. Све оно што сам сазнавао из других историјских књига била је фарса, тако да сам се трудио да макар из друге руке сазнам шта се у том рату стварно догодило. У великој мери, ту је одиграла улогу и књига "Нови прилози за биографију Јосипа Броза Тита", затим "Магнум Кримен" и друге књиге. Углавном, схватио сам да оно што смо учили у школи није истина, и да су четници били српски борци против окупатора и да су своју борбу водили на један специфичан начин који је био далеко исправнији од начина Јосипа Броза Тита - а који нас је коштао много глава.

- Зар није било мало анахроно правити Српски четнички покрет 45 година после рата?

Не само да није било анахроно, него је био последњи моменат да се тако нешто уради. Постојао је велики број људи који је припадао покрету Драге Михаиловића. Читави крајеви Србије били су запостављени због припадности четницима. Реално, постојала је жеља и тежња да се реванширају партизанима. То је могло да доведе до братоубилачког рата. Ми смо покушали да спречимо покушај да се Срби са српских територија изван Србије извуку у друге државе приликом очекиване сецесије, а да у исто време унутар Србије не дође до размирица на неком старом или новом идеолошком плану. Мислим да је то најважнија улога Српског четничког покрета. Такође, ми смо свим људима ставили до знања да оно што су нас комунисти учили није тачно. Дали смо могућност свим неправедно осуђеним људима да без бојазни, најзад, могу јавно да кажу да су припадали јединицама Драге Михаиловића. Знате, кад људи могу да кажу истину о томе где су били и шта су радили, онда се притисак од могућег новог братоубилачког рата сасвим отклања.

- Постоји, међутим, теорија да сте отишли у четнике да бисте извукли новац од четничке емиграције...

Са Томиславом Николићем, у време док је Годоровић био потпредседник Скупштине Србије 1993.

Ако човек стреми неком циљу, као што је то случај са Војиславом Шешелом, онда је та тврдња бесмислена. Од новца је много важније убеђење и вера вође и следбеника. То је најјаче оружје које једна политичка организација може да има. Комунисти нису имали пара, али су имали убеђење. Такве приче о новцу долазе од људи који су завидни и не знају суштину ствари. Ако неко има намеру да стигне до Америке а задовољи се тиме што ће да стигне до Старе Пазове, онда је бесмислено причати да је њему циљ била Стара Пазова.

- Време је, међутим, показало исправност оснивања Српског четничког покрета. У ослободилачком рату српског народа није било партизана. Сви борци били су четници!

Тачно. Срби су се делили само по једној основи: или су били борци или су били дезертери. Нису се делили

на партизане и четнике, нити по било којој другој основи. А сви српски борци називани су и од стране пријатеља и од стране непријатеља - српским четницима.

- Да ли је у време оснивања Српског четничког покрета долазило до каквог ривалитета са Српским покретом обнове? Они су стално инсистирали на томе да се увале под Дражину слику?

Никад није долазило до ривалитета, из једног простог разлога што је све што је радио Драшковић рађено из маркетиншких разлога. Није он то радио зато што је веровао у то што је радио него да би му то донело корист. Сви они који су као чланови СЧП добровољно кренули у борбу против српских непријатеља, нису отишли у рат да би извукли какву политичку корист него зато што су

Као председник Градског одбора, на трибини у Раковици 1994.

ТАКО ТРЕБА!

Прошло је девет месеци од како је ова влада преузела дужност и одмах на самом почетку ставила до знања да јој не треба ни оних уобичајених сто дана који се дају свакој влади.

Хладно, самоуверено. Тако треба.

Са малим изменама, министри који само мењају мандате, момчад која се уходава још од 1990. године. Шта је за њих сто дана!? Десетак година за уходавање - што је оптимално време, али је народ нешто ослабио и почео нагло да попушта и да такорећи влада није ни почела да примењује све мере и знање. Ове последње мере осудиле су нас да живимо на рубу egzистенције у којем и онај ко хоће не може и нема шта да ради, и да би преживео мора да се бави ситним шверцом или криминалом. Улицом иду задовољни што у радњама нема ништа јер ионако немају пара да било шта купе. Али, зато имају бонове за брашно и уље! Мада се не дели брашно и уље него шећер. Бонови за шећер, додуше, нису одштампани док се не расподеле со и детергент. Грешком, со и детергент помешани су приликом размеравања, па се сада грађи начин како да се раздвоје. То ће вероватно довести до отварања нових радних места и оживљавања производње. Претпостављам да влада разматра могућност да се одштампају нови бонови који би гласили на со и детергент, па нека грађани сами одвајају со од детергента. Ионако ништа не раде!

(Непрочитани говор поводом захтева Посланичке групе Српске радикалне странке да се гласа о поверењу Влади Николе Шаниновића, октобра 1993. Говор је остао непрочитан јер је председник Републике распустио Скупштину.)

тако осећали. Та два разлога не могу да се мере на исти начин.

Ви знате да је Драшковић у почетку чак основао Српску гарду, да је неколико бројева "Српске речи" чак било посвећено тим гардиста СПО. Међутим, неспорно је да се Драшковић одрекао и Српске гарде и српског народа и борбе српског народа. Он је само пре Милошевића кренуо у борбу за мир, тако да оно што је он радио не само да не заслужује пажњу, него заслужује осуду српског народа. Ми смо у то кренули искрено, то смо показали бројним погинулим добровољцима СРС.

- Постоји, такође, и прича да сте ратовали само зато да бисте једног дана, кад дође до српског уједињења, дошли на власт у тим крајевима, јер мало је вероватно да би ти људи икада гласали за Милошевића?

То, наравно, није истина. На територијама захваћеним ратом никада нисмо водили политичку борбу за власт. Ми смо водили борбу за опстанак српског народа. То могу сви да потврде. Уосталом, Ви не можете да нађете ниједан наш политички потез који је нанео штету руководству Републике Српске, или укупној борби у Републици Српској Крајини. Чак и по цену да претрпимо политичку штету, ми нисмо хтели да правимо никакав раздор унутар српског народа. Међутим, нормално је да је наш интерес да будемо на власти по окончању рата, и да то буде Велика Србија на линији Карлобаг-Огулин-Карловац-Вировитица.

- Да ли је за Српску радикалну странку рат завршен?

У овом моменту, за Српску радикалну странку рат је завршен. Завршен је онда када је дошло до губитка ком-

Са српском заставом на првим антирежимским демонстрацијама 31. јануара 1990.

плетних западних територија Републике Српске Крајине и егзодуса народа. Сада се то десило и са Славонијом, Барањом и Западним Сремом. У Републици Српској функционише ова подела успостављена у Дејтону. Међутим, то што је урађено у Дејтону не треба схватити као завршни чин. Ако могу да начиним паралелу, свет је Минхенским споразумом из 1938. године прихватио Хитлерово насиље у међународном праву. Међутим, они који су у Минхену стајали као победници, нашли су се после рата у Нирнбергу на оптуженичкој клупи. Према томе, лако може да се догоди да се и актери Дејтона једног дана нађу на оптуженичкој клупи.

- Питали смо то зато што често чујемо људе да кажу: ако Српска радикална странка дође на власт, повећиће нас у рат!

Није тачно. Постоји нешто што се хорски понавља од кад смо се ми појавили на политичкој сцени, 1990. године. Милошевић има инстинкт политичара и он је савршено добро знао ко му је најозбиљнији противник. И, наравно, он је са најозбиљнијим подметањима кренуо против најозбиљнијег противника. И, све се уклапало у једну хорску песмицу коју су сви певали у Србији и изван ње.

Ми нисмо били за рат. Ми смо једино урадили оно што смо морали да урадим: кренули смо у одбрану Срба са српских територија. То је исконско право сваког народа и сваког ко се бави политиком у том народу, да уложи максимум да та борба успе. А што покушавају да нам припишу да бисмо ми и касније били за рат, то једноставно није истина. Али, ми говоримо да нећемо одустати од наших праведних захтева и време ће показати да смо у праву.

ДРУГАРИЦА ЈУЛКА И ДРУГ ЛИСТОПАД

Ово што радите кренуло је отприлике у јулу месецу. Тада су захладнели односи, тада је демократија, која је колико-толико egzистирала, почела нагло да узмиче пред диктатуром... Чини ми се да СРС све више поприма начин рада, политике коју води и коју пропагира др Мирјана Марковић, коју већ популарно у народу зову "другарица Јулка". И да сте ви са оног "Моравца" који сте некада играли, кренули да танцујете уз звуке "Интернационале". То ће вас довести пред народ, који ће о томе дати своју реч, а видимо већ на овим изборима, планим се управо да због "другарице Јулке", њен друг не постане "друг Листопад".

(Говор у Народној скупштини Републике Србије, 20.12.1994)

РАЗЛИКА

Једина разлика између колона избеглица на ауто-путу у Хрватској и Србији је што их у Србији не каменују, већ се грађани труде да им некако помогну.

(Са конференције за штампу Градског одбора Српске радикалне странке, 14.8.1995)

У историји има примера да су они који су поседовали право на територију то право и остваривали, тако да смо ми убеђени да ће се то десити и са српским интересима. Али, нећемо га остварити ратом. Остварићемо га за "зеленим столом", онда кад се стекну повољни политички услови, кад се промене односи у свету. Сада доминирају САД, али нешто се, ипак, мења. Ево, догодио се споразум између Кине и Русије... Видимо, такође, да је жесток отпор Русије према ширењу НАТО-а на Исток... То нам даје право да верујемо да ће се међународни односи променити. Најзад, историјски процеси се убрзавају и сада више не трају вековима. Дешавају се ствари које ће изменити геополитичку карту света, а којих ми нисмо ни свесни. Рецимо, узмите само најновије догађаје у Америци. Огроман део Средњег запада кренуо је у одбрану својих интереса против доминације савезне администрације, пореза и неких само њима објашњивих разлога да почну да стварају неку другачију Америку. Ја њима не желим ништа друго него да доживе ону судбину коју су нама креирали. Оно што су замислили, требало би једног дана и да покушају!

- У ком правцу ће ићи спољна политика Србије када радикали једног дана освоје власт?

Спољна политика биће диктирана интересима српског народа. Она ће се одвијати на бази реципроцитета. Са свим земљама с којима будемо имали односе они ће се одвијати искључиво на бази интереса и реципроцитета.

- Да се задржимо још који тренутак на хипотетичким размишљањима. Били сте потпредседник Скупштинске Србије и министар унутрашњих послова у Влади у сенци Српске радикалне странке. Ако радикали преузму власт у Србији, који Вас полагај чека?

Рачунам да је боље бити министар у сенци него сенка од министра... Кад радикали дођу на власт, бићу оно што сам и сада - власник приватног транспортног предузећа. Бавићу се у странци оним пословима којима се и сада бавим. Немам жељу да се професионално бавим политиком. Ово што сада радим, радим искључиво зато што верујем да је Српска радикална странка једини излаз за Србију. Верујем да је наш програм шанса која ће омогућити овом наро-

ду да за релативно кратко време изађе из кризе. Да није тако, бавио бих се искључиво својим послом.

- Има ли Српска радикална странка ту врсту кадрова која може да замени кадрове СПС?

Као председник Извршног одбора СПС за Србију, могу да кажем да имамо солидан кадровски састав и да смо у стању да у потпуности одговоримо обавезама које нас очекују.

- Хоћете ли смењивати људе које је постављала СПС?

То је само пропаганда СПС и ЈУЛ-а да ће Српска радикална странка на власти радити оно што ради Коалиција "Заједно" тамо где је добила изборе на локалном нивоу. Ми, срећом, можемо да покажемо народу да ћемо владати на најбољи могући начин. С малим променама које ништа не коштају, ми смо у Земуну суштински све изменили и власт у Земуну сада функционише онако како би свака власт свуда и увек требало да функционише. Власт би требало да буде сервис народа. Према томе, српски радикали ни у ком случају немају намеру да се обрачунавају са људима који су данас на било ком положају. Ми имамо намеру да променимо оно што је оу овом тренутку најтрагични-

СРБИЈЕ НЕЋЕ НИ БИТИ

Ако Слободан Милошевић настави овако да води политику, ми нећемо више имати разлога да се бавимо политиком у Србији, јер Србије неће ни бити. Господин Холбрук је рекао да долази тешко време за српски народ и треба му веровати, јер он зна шта ће тражити од Милошевића и шта он мора да да...

(Са конференције за штампу Градског одбора Српске радикалне странке, 28.8.1995)

ВОЈНИ ОБВЕЗНИЦИ РСК У МИЛОШЕВИЋЕВОЈ ПОЛИЦИЈИ

Велика грешка је направљена на почетку рата када је војним обвезницима дозвољено да уђу у Србију. Сада, ако Милошевић хоће нешто да уради, нека прво прочешља своју полицију у којој је много војно способних држављана РСК.

(Са конференције за штампу Градског одбора Српске радикалне странке, 19.6.1995)

је по Србију: криминал у државном врху, где се имовина државе распарчава или отуђује за мале или никакве паре и организовани криминал који је у великој мери у спрези са државом, а који се дешава на улицама.

Друга ствар је увођење реда у рад државних органа и државних институција. То је основа функционисања сваког система. Рецимо, сваки извозни или увозни посао везан је за одређене дозволе или квоте. Захваљујући томе што једни имају право на те дозволе а други немају, појединцима је омогућено да се енормно обогате. Често ме такође питају сељаци: како то да само појединци могу да извозе малине? Сељак је паметан да засади малину, однегује је и донесе на откуп за једну марку, а неко је извезе и прода за две или три марке. То ћемо све укинути. Нека свако извезе шта може и за свој новац увезе шта хоће.

- Ако дозволите слободан извоз малина, шта ће онда Душко Михајловић да ради?

Душко Михајловић ће вероватно морати да затвори многе своје фирме. А ако законодавство буде независно, онда ће сви они који су до сада мешетарили веома брзо доћи под удар закона.

После две опомене због протеста против хапашења Војислава Шешеља, на скупштинској седници 1994.

На Округлом столу у Савезној скупштини 1992.

- Хоће ли Српска радикална странка на власти обратити пажњу на профитере типа Михајловића и других?

Као политичка странка, она по том питању неће урадити ништа. У нашем програму стоји да судство мора бити независно. Ми немамо намеру да понављамо оно што је радила КПЈ, тј. да се стављамо у улогу судског или било ког другог државног органа. Ми ћемо само покушати да остваримо да судство буде независно. Па, ако суд нађе за сходно да отвори процес против Душка Михајловића, он ће то и учинити.

- Шта ће бити ако СПС, пре него што сиђе с власти, прода у бесцење сву друштвену и државну имовину?

Све оно што је било интересантно СПС је у највећој мери већ продала. Међутим, ту је битно само да ли је то учињено на законит или не законит начин. Ми данас немамо податке да ли је Милан Панић, рецимо, дао паре за "Галенику", или није. Ако је платио, у реду. Али, оно што није плаћено, то мора бити враћено држави.

- Људи или воле или мрзе Српску радикалну странку, али нико према њој није равнодушан. Како то објашњавају?

На наше скупове долазе они који нас воле и они који нас мрзе. Они који нас воле долазе јер знају шта ће чути на нашим митинзима. Из истих разлога долазе и они који нас мрзе. Постоји правило да оно што мислимо, то и говоримо, а оно што говоримо, то и радимо. На нашим скуповима увек смо жигосали Социјалистичку партију Србије и интересантно је да је мали број њихових присталица долазио и протествовао. У истој мери критиковали смо и друге странке, Српски покрет обнове и Демократску странку, оне друге нисмо дирали јер их сматрамо минорним. Највећу мржњу према нама гаје присталице СПО.

Други велики проблем код Вука Драшковића је његова супруга Даница. Она ће на крају свести СПО на минорну странку.

- Током 1990. године, једно кратко време, сарађивали сте са Драшковићима. Каква искуства имате?

На једној од наших трибина у околини Крушевца, одговарао сам на питање какво је моје мишљење о Вуку Драшковићу. Рекао сам да сам са Драшковићем завршио 1990. године. На мене су утицала три разлога.

Први разлог. - Када смо организовали демонстрације пред албанском амбасадом, он је по обичају закаснио, јер је из неке од околних улица морао најпре да провери "стање на терену", односно бројност и расположење полиције, па је тек онда дошао. Ми смо стајали преко пута амбасаде, коју је окруживао вод резервиста савезне полиције. У току

ВЛАДА МИРКА МАРЈАНОВИЋА

Налазимо се пред избором још једне владе, чијег смо мандатара имали прилике да чујемо и да нас одмах на почетку његов експозе подсети на програме и мандатаре влада који се у овој земљи смењују већ педесет година. Суштински, ништа се није променило ни онда ни сада, све владе почињу са унутрашњим и спољним непријатељима, неподељеном подршком народа и катастрофалним резултатима претходне владе. Додуше, постоје неке мале разлике: владе до 1990. године могле су да рачунају на пуне четири године владавине, а ове од 1990. надаље никако да саставе ни годину дана. А што се тиче резултата и стандарда до 1990. године, не бих се сложио да су ове владе до 1990. биле боље и да нам је стандард тада био много већи него данас због њихових заслуга и добрих послова. Тај стандард почивао је на задуживању из иностранства, а када је дошло време да се врати позајмљено, стандард је почео да нам се срзава из године у годину, док нисмо додирнули дно. И то захваљујући учинку Владе Николе Шаиновића. Постоји нешто што се не мења и што је константа нашег политичког живота. Шта год да уради претходна влада, без обзира на резултате, нова влада, мада потиче из истих редова и мада не нуди ништа ново, сем понеког персоналног решења, одмах овећталним фразама увећује овај народ да с њом креће у светлу будућност. А претходне катастрофалне резултате као да је направио неко други и као да они с тим немају ама баш никакве везе. И, ево, то нам се дешава и сада.

Мандатар почиње свој експозе чистом фразом - "политички притисци из иностранства и тешки економски и социјални проблеми с којима се суочавамо у земљи, захтевају од нас јасне одговоре и одлучне потезе".

То, господине Марјановићу, ми из Српске радикалне странке и овај народ тражимо и очекујемо још од 1990. године!

(Говор у Народној скупштини Републике Србије приликом избора владе Мирка Марјановића, 17.3.1994)

- То им је једно време била и једина тачка политичког програма!

Да, то је 1992. и 1993. године био њихов програм. Добрим делом, ја разумем ту мржњу: они су мрзели у нама све што су желели да имају њихови челници, а нису имали. Све су то имали радикали. Чињеница је да Вук Драшковић није никакав политичар и да он као политичар нема никаквих шанси. Невероватно је да је један човек од 1990. године могао да промени толико начела... Ја не верујем да постоји иједан нормалан човек - који би поновио све оно за шта се Вук борио у току једног дана, а дан или два касније говорио потпуно супротно.

Договора са Војом да ли да пробијемо кордон или не, појавила се Даница. Кад је чула да Вук мисли да не треба да се пробија кордин, она му је пред свима нама залепила обележје свога пола као његовог карактерну особину, назвала га Милошевићевим човеком и у гневу побегла одатле. Исте вечери, у стану Богољуба Пејчића, дошло је до жестоке свађе између Вука и Воје. Тад му је Воја рекао: Ако се Даница Драшковић још једном појави као тема расправе, неког од њих двојице више неће бити у страници.

Други разлог. - Непосредно пред одржавање представе "Свети Сава" у Југословенском драмском позоришту, омладинци Српског покрета обнове

добили су у Клубу књижевника наређење од Вука Драшковића да се та представа не сме одржати на сцени једног српског позоришта. Наши омладинци отишли су на представу и цивилизовано је прекинули: једноставно су ушетали и протествовали. То је њихово право: Некада су људи из протеста гађали људе јајима и парадјом, али данас су те намирнице скупе, па се не исплати... Шалу на страну, одмах пошто је представа прекинута, Вук је дао тако грозоморне изјаве о људима који су је прекинули, да ја просто нисам могао да схватим шта се дешава. Мислио сам - да нису представу прекинули чланови неке друге странке? Одмах сам отишао код

повољно по њега а више не може да прислушкује, он је морао да дође. Ушао је и театрално изјавио: "Знам све. Чво сам све". Почео је да говори сва... шта је ко рекао. Добањо сам му: С, Вуче, па ти си видовит! Он је рекао: "Да, ја сам видовит, ја вас свуда пратим и знам све о вама" - а што, судећи по овоме шта се догодило с телефоном, ни најмање није било за чуђење. Састанак је настављен у истом тону, дошло је до гласања и Вук Драшковић је по други пут најурен из једне политичке странке. Први пут је био најурен из Српске народне обнове од Мирка Јовића, потом је избачен и из Српског покрета обнове.

ДОКТОР И АКАДЕМИК

Представник Скупштине: - Има реч народни посланик др Драган Тодоровић... Није још доктор, извињавам се.

Драган Тодоровић: - С обзиром да је Мира Марковић академик, могао бих и ја да будем доктор, и то много бољи доктор него што је она академик. Шофери су увек били доктори, и то за многе од вас!

(На седници Народне скупштине Републике Србије, 16.5.1995)

Драган Тодоровић са Владимиром Жириновским на пријему у хотелу "Интерконтинентал"

Воје у Батајницу и питао га шта се дешава "Ето - рече ми Воја - истина је." Онда смо ми сазвали седницу ЦОУ да поставимо питање Драшковићеве одговорности.

Тај састанак одржавао се у изнајмљеном стану који је био седиште СПО. У току састанка, ја сам приметио отворену слушалицу која је стајала поред телефона. Погледао сам иза ормара, видео утикач за телефон и искључио га из зида не говорећи никоме ништа. Убрзо затим, зачуло се звоно на вратима; појавили су се Драшковић и Пејчић. Тада је постало јасно да је Вук слушао тај разговор и, кад је схватио да се све одвија не-

Међутим, режим има изузетан њух. Он зна ко му је прави противник и у сваком тренутку настоји да га онемогући да пре времена дође до изражаја. Тако је режим у један сат после поноћи зауставио штампање "Политике" и "Новости" да би било убачено Драшковићево саопштење по којем он није избачен из странке, него се то Воја Шешељ одвојио са "криминалцима, пијанцима и лудацима". Ја сам дао деманти те његове изјаве, али нису хтели да га приме ни у "Новостима" ни у "Политици". Навео сам да је Вук, кад су га избацили из СНО, изјавио: "Они су деца, а деца не знају шта раде." За нас је рекао да смо "пијанци, криминалци и лудаци". Интересантно је то - у првом случају је био с децом, а у другом са пијанцима, криминалцима и лудацима. То више говори о њему него о људима с којима је био, али, ето, тај деманти никада није објављен.

Вук је два дана касније направио нови СПО у ресторану "Ролекс", ми смо направили Српски четнички покрет. Добро се сећам Вукове изјаве, кад

режим није прихватио да нас региструје: "Најбоље би било да се обрате Кадиевићу, он је задужен за војне формације".

Трећи разлог. - Реч је о његовој одлуци да се доделе награде Александру Чотрићу и Сашу Глишићу. Рекао је да сваки од њих треба да добије по 500 марака. Објашњење је, отприлике, било за Чотрића да се користи његов стан, троши његов телефон, а Саша Глишић је исто, као, нешто радио за странку. Велики број присутних је занемео. Ми немамо ни динара, а Вук се одједном појављује с причом да се ми залажемо за капиталистичке односе и да је ред да се плати рад! Сликар Коста Брадић једини је устао и јавно рекао, отприлике: "Вуче, немој тако, ми у тебе гледамо као у Сунце, а ти нам на овакав начин уништаваш оно што смо започели с овом странком!". Вук му је рекао да он то не разуме, а онда је додао да једној нашој чланици која је водила рачуна о администрацији треба да се да 300 марака. Тада сам први пут направио компромис: Коста Брадић је једини био против, ја сам био уздржан, а остали су невољно били "за". То је мене за вјески вјекова натерало да више никад ни под каквим условима не будем с њим.

Сад би било најбоље да Вук окрене своје листове, погледа, па да се врати - уколико буде успео у оном послу који је некада добро радио. Међутим, мој утисак је да га је политика испразнила и да ће он бити неуспешан писац. Књигом "Ноћ Бенерала" он је показао да му је свака књига све лошија од претходне. То што је неуспешан политичар није страшно, али он неће више бити ни успешан писац.

● Да закључимо. Шта је, дакле, српски национални интерес?

Српски национални интерес је промена власти, али доласком Српске радикалне странке на чело државе. То је нешто што је неминовност за Србију, уколико мисли да што пре изађе из кризе.

Душан Весић

МИ ЊИХ БРАНИМО, ОНИ НАС ТУКУ

У Скупштини је 110 специјалаца и специјална јединица из Книна. То су они чија смо огњишта ми бранили.

(На седници Народне скупштине Републике Србије 14.7.1994)

ДР ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ ПРЕДСЕДНИЧКИ КАНДИДАТ РАДИКАЛА

**Српски радикали први званично истакли кандидатуру свог председника
Одбори Српске радикалне странке, симпатизери и народ једнодушно предложили лидера
странке за кандидата на предстојећим изборима
Кадровска појачања највиших органа странке**

У недељу 4. маја 1997. године у великој сали у Косовској 9 у Земуну одржана је седница Централне отаџбинске управе Српске радикалне странке, на којој је озваничена и прва председничка кандидатура за предстојеће председничке изборе у Србији. Чланови највишег партијског органа Српске радикалне странке једногласно су прихватили иницијативу више окружних и општинских одбора да се за функцију првог човека Србије кандидује председник српских радикала, др Војислав Шешељ. Централна отаџбинска управа је истога дана добила три нова члана: Милорада Лабана (Беране), Драгишу Стублинчевића (Обреновац), Ратка Гондија, а у Председнички колегијум изабран је потпредседник Извршног одбора странке за Србију Мирослав Васиљевић.

Председавајући, потпредседник Српске радикалне странке Томислав Николић, пре почетка седнице, која је иначе протекла у свечарском расположењу, најпре је присутне чланове Централне отаџбинске управе позвао да одају пошту свим Србима, који су тачно пре две године изгубили своја прадедовска огњишта и положили своје животе у Западној Славонији, а онда за дневни ред предложио Одлуку о кандидату Српске радикалне странке за председника Србије, кадровска и текућа питања. Како допуна и предлога за измену оваквог дневног реда лније било, Томислав Николић је образложио прву тачку:

"Централна отаџбинска управа је у последње време добила одређени број телеграма и писама од својих окружних и општинских одбора, који траже да се председник Српске радикалне странке кандидује за председника Србије: Окружног одбора за Јужну Бачку, Шумадијског окружног одбора, Општинског одбора Обреновац, Окружног одбора Северно-банатског округа, Окружног одбора Западнобачког округа, Окружног одбо-

Пошта Србима погинулим у егзодусу из Западне Славоније

ра Поморавског округа, Општинског одбора Новог Пазара, Окружног одбора Краљево, Општинског одбора Александровац, Општинског одбора Трстеник, Општинског одбора Ђићевац, Окружног одбора Ниш, Окружног одбора Косовског округа, Окружног одбора за Пећ, Косовско-поморавског Окружног одбора, Окружног одбора Семберије и Мајевице из Републике Српске. Ми смо већ и јавности саопштили да ће Српска радикална странка на седници Централне отаџбинске управе у мају донети одлуку о свом председничком кандидату. Очигледно је да постоји жеља великог броја одбора да председник Српске радикалне странке буде кандидат за председника Србије."

Других предлога за кандидата није било, те је председавајући отворио расправу и најпре дао реч Наташи Јовановић, испред Окружног одбора Српске радикалне странке за Шумадију.

Земун за углед

"Окружни одбор Српске радикалне странке за Шумадију, на седници Окружног одбора одржаној 1. априла у Крагујевцу једногласно је одлучио да на предстојећим председничким изборима кандидат Српске радикалне странке буде њен председник и предлог смо проследили Централној отаџбинској управи. Изузетна ми је част и задовољство што данас пред вама, члановима Централне отаџбинске управе могу да изнесем став не само Окружног одбора Српске радикалне странке за Шумадију, него и свих чланова који делују на подручју нашег округа, као и огромног дела бирачког тела, са којима смо ми српски радикали у непосредном контакту већ неколико месеци. Обилазећи села по читавој Шумадији ми смо, ослушкујући глас народа, дошли до сазнања да постоји оваква тежња у нашем народу, међу људима који у огромном броју посећују наше трибине, на којима максимални допринос даје и за-

меник председника наше странке, господин Томислав Николић и, наравно, наши симпатизери, потенцијални бирачи, наши стални бирачи, као и сви чланови месних и општинских одбора Српске радикалне странке у Шумадији. Они имају више разлога, заправо много разлога због којих дају такав предлог и ја ћу вам данас у њихово и своје име изнети неке од њих" - започела је своје излагање Наташа Јовановић и наставила:

"Вама је добро позната чињеница да се наша држава налази у једној националној катастрофи, у економској и социјалној кризи и преовлађује такво мишљење да је српској држави на прагу 21. века, када у овој години имамо одлучујуће изборе, поред председничких и парламентарне, потребан председник који ће знати на прави домаћински начин, како је то Србима и српској држави потребно, да води ову државу. Србији је потребан домаћин који ће све послове моћи да завршава брзо, да излази са правима, а не привременим решењима. Председник наше странке, др Војислав Шешељ је то већ показао на примеру општине Земун. Глас о томе како др Војислав Шешељ води Земун проширио се читавом Србијом и свест о томе да је председник наше странке са таквим решењима и таквим пројектима којима је поставио темељ и основ даљег развоја земунске општине после катастрофалне владавине социјалиста и то какву екипу људи има око себе, да су то часни, морални и поштени људи који на такав исправан начин предводе земунску општину, сасвим је довољна препорука за будућег председника Србије.

Ми који смо годинама са др Војиславом и читава јавност зна да је др Војислав Шешељ политичар који је показао за све време свог политичког деловања у Србији и свим српским земљама да је неприкосновени борац за српски национални интерес, борац за економску сигурност наше државе и наших грађана, борац за социјалну правду. Српска радикална странка, сведело се то нашим политичким опонентима или не, данас је једна огромна политичка снага која је на прошлим изборима имала поверење 800 хиљада бирача. Тенденција раста нашег бирачког тела, а то добро знамо ми који идемо у народ и крећемо се по терену, расте све више и више, а др Војислав Шешељ који има такву озбиљну политичку странку да има програм за национални, економски и социјални опоравак Србије, сасвим сигурно трасира Србији и српском народу један нови живот и једну бољу будућност, будућност какву српски народ заслужује.

Др Војислав Шешељ је осведочени борац за правду и правичност, а Србији и српском народу је потребан председник који ће пре свега као председник Србије да поштује Устав и законе, што до сада није био слу-

чај, јер је још увек актуелни председник Србије на најфлагрантнији начин криши и Устав и законе и опасно је за једну државу, а поготово за нашу српску државу што се у историји Срба као никада откако су завладели комунисти није показало да држава мери своју моћ тако што крши Устав и остале законе.

Српска радикална странка која има такав програм и која ужива огромно поверење бирача има на челу председника који је показао да се српски интелектуалци, а он пре свих, нису уплашили репресивних мера које је владајућа странка спроводила над најљућим политичким опонентима, над нама српским радикалима и на њему као председнику, и ми, српски радикали Шумадије др Војислава Шешеља као председника Србије видимо у најсветлијем смислу речи, што значи да човек који се толико година на политичкој сцени Србије бори за правду и правичност и да би грађанима Србије и српској држави било боље, који је осетио сву репресију овог режима, биће једини способан да спроведе парламентарну демократију, светињу за сваког грађанина Србије, светињу у којој ће медији бити отворени, земљу у којој нећемо морати да се бринемо за своју будућност. Ако нам др Војислав Шешељ, не нама српским радикалима, јер ми врло добро познајемо и његове политичке ставове који никада нису доживели осцилације, као, уосталом ни Програм Српске радикалне странке, али ако председнички кандидат радикала, др Војислав Шешељ обећа грађанима Србије да ће се борити за српски национални интерес, да ће Косово и Метохија остати у саставу Србије, да ће српски прогнаници и српске избеглице, проскрибовани од ове власти, добити држављанство, да ће се борити за слободу медија, поштовање Устава и закона - ми апсолутно можемо да будемо сигурни да ће он то и да оствари.

Ми који га годинама познајемо знамо и да је он човек који сваки посао који започне, заврши до краја, што није случај са актуелним председником Републике Србије. И исто тако знамо да он припада оном соју људи који је спреман да плиму своје огромне енергије пренесе како на нас, његове сараднике, тако и на народ. Уосталом, др Војислав Шешељ је на протеклим изборима победио и у својој улици и у својој општини и у свом граду и ми српски радикали Шумадије смо убеђени да ће победити и на предстојећим председничким изборима у Србији. Његов политички рад, његов имиџ, рејтинг који ужива у српском народу, упорност и последност биће довољни да Србија добије председника којим ће сасвим бити задовољна" - закључила је своју надахнуту беседу испред Окружног одбора Српске радикалне странке Наташа Јовановић.

Ода најбољем програму

За дискусију се у наставку седнице јавио и Драгољуб Стаменковић, испред Окружног одбора Ниша:

"На састанцима окружних одбора Нишавског, Топличког и Пиротског округа одлучено је да се Централној отаџбинској управи препоручи да председнички кандидат Српске радикалне странке на предстојећим изборима буде председник Централне отаџбинске управе, др Војислав Шешељ. Сматрамо да је програм Српске радикалне странке најбољи програм који је било која политичка партија понудила српском народу, прихватљив за већину становништва Републике Србије. Ми смо сигурни да тај програм у јавности најбоље презентује управо председник наше странке, др Војислав Шешељ.

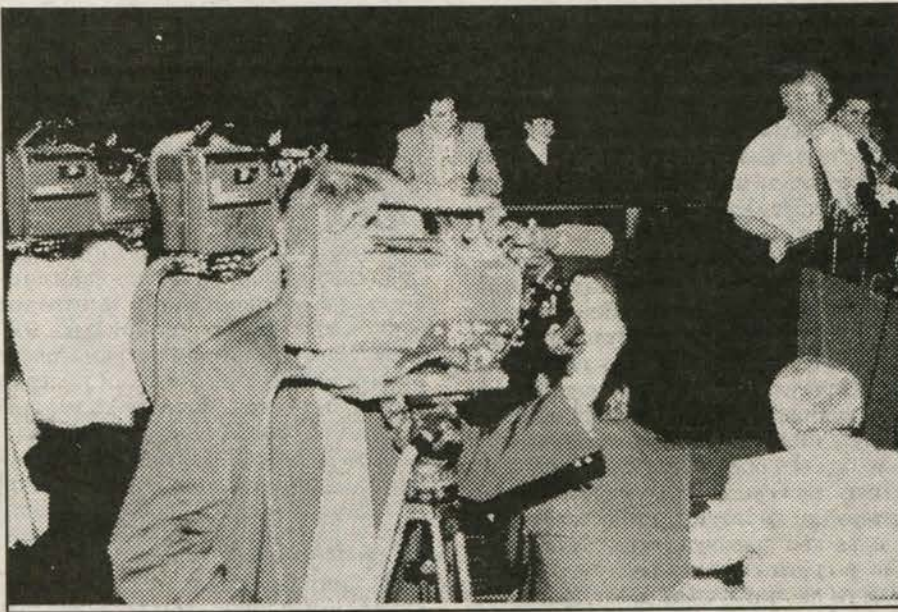
И лична популарност председника странке у овом тренутку вероватно утиче и на популарност странке, и са њим на челу ми ћемо победити и на предстојећим изборима и са будућим председником Србије, уз Божију помоћ, постати и најјача странка у Републици" - био је концизан и јасан Драгољуб Стаменковић, члан Централне отаџбинске управе из Нишког округа.

Глас најубедљивијем политичару

Сажет је био у свом излагању и следећи говорник, Петар Јојић, председник Општинског одбора Српске радикалне странке Панчева, који је изнео став српских радикала Јужнобанатског округа о председничком кандидату Странке на предстојећим изборима:

"Јужнобанатски округ Српске радикалне странке је 1. априла донео једногласно одлуку да се за председника Републике Србије испред Српске радикалне странке Централној отаџбинској управи предложи председник наше странке, др Војислав Шешељ. У име осам општинских одбора Јужнобанатског округа, између којих су Панчево, Алибунар, Ковачица, Ковин, Опово, Бела Црква и Пландиште, једногласно је донета таква одлука. Чланови Српске радикалне странке и општински одбори Јужнобанатског округа оценили су да је др Војислав Шешељ политичар на политичкој сцени Србије који је незаобилазан фактор, један од најјачих политичара који би данас Србију у политичком и економском погледу могао да извуче из хаоса и кризе у којој се тренутно налази. Због тога је чланство Јужнобанатског округа Српске радикалне странке једногласно предложило Централној отаџбинској управи да кандидатуру председника странке за председничке изборе у Србији усвоји" - разлоге српских радикала Јужнобанатског округа за предложеног председничког кандидата изнео је Петар Јојић.

Интересовање медија за састанак Централне отаџбинске управе било је велико

Углед - гарант успеха

И Драган Димић, члан Централне отаџбинске управе и председник Окружног одбора Српске радикалне странке за Срем, који се следећи јавио за учешће у расправи, изнео је као главне аргументе за кандидатуру др Војислава Шешеља за председника Србије углед лидера српских радикала као пресудан фактор у предстојећем политичком надметању.

"У име Окружног одбора Срема на састанцима општинских одбора Срема, којима нису присуствовали само чланови странке, од нас је захтевано за председника Републике на предстојећим изборима предложимо др Војислава Шешеља Централној отаџбинској управи при разматрању председничког кандидата Српске радикалне странке.

Ми смо одржали и састанак Окружног одбора, на коме је закључено да се највишем органу странке пренесе овај једногласни захтев и став да у Срему српски радикали у односу на остале општине у Србији и председник странке, др Војислав Шешељ имају највећи углед и да би добро било да др Војислав Шешељ буде на челу листе Српске радикалне странке, јер је сазрело време да одмеримо снаге са другим политичким странкама. Ми смо убеђени да ћемо у тој нашој борби успети и зато предлажемо Централној отаџбинској управи да данас кандидатуру др Војислава Шешеља усвоји" - истакао је у свом излагању Драган Димић, испред Окружног одбора Српске радикалне странке за Срем.

Државник по мери Србије

"Поштовани радикали, поштовани гости, част ми је да предложим у име косовских радикала др Војислава Шешеља за председника Републике Србије.

Српска радикална странка има више потенцијалних кандидата за ово место, значи она је кадровски у много бољој позицији од других странака. Друге странке имају једну личност, обично на челу странке, а онда неколико празних места, па тек наступају понеки чланови њихове странке. Српска радикална странка има, срећом, и првог, и другог, и трећег, и четвртог човека у странци, који комотно могу својим квалитетима, својим психолошким, политичким профилем, својим ставовима равноправно да конкуришу осталим странкама, а убеђен сам да наш челник, др Војислав Шешељ нема практично равноправног кандидата на предстојећим изборима. Погледајте како је то са другим странкама и верујем да ћете се сви самом сложити" - био је убедљив већ у уводу др Милорад Јеврић, у име српских радикала Косовског округа. Потом је у "разради" теме, искрено и надахнуто рекао и следеће:

"Др Војислав Шешељ је као личност пре свега стабилна, чврста, храбра фигура, кадра да у одсудним тренуцима има довољно политичке промућурности, видовитости, заузме праве ставове, предвиди догађаје и на адекватан начин реагује у нашој јавности и поведе је у одређеном смеру.

Имали смо несрећу, додуше, као народ што смо на челу ове државе у протеклих неколико година имали неку другу личност која није била на висини државних позива и зато смо веома лоше прошли у свему овоме. Да смо на челу наше државе имали у овим критичним временима др Војислава Шешеља, ми бисмо данас имали много више територије у нашој власти, у нашој држави ослободили бисмо оно што су нам туђинци заузели, а економска, социјална и свака друга прилика у нашој земљи била би много повољнија. Међутим, шта је ту је. Ми смо сада на крају једног периода и мислим да је крајње време

да Србија добије правог председника и праву личност на челу Србије.

Хоћу да вам кажем да ми, српски радикали, имамо један разлог више да предложимо др Војислава Шешеља за председника Србије. Код нас на Косову, а то искуство имају сигурно и они из Крајине и Републике Српске, ово је питње, пре свега, свих питања. Код нас је то егзистенцијално питање. Ја вас уверавам, до сада неко нападне Србију, са Косова би ретко ко кренуо за Милошевићем у одбрамбени рат за, рецимо, опстанак Косова и Метохије у оквиру Србије. Кад би се на челу ове државе нашао др Војислав Шешељ, народ би имао поверења да ће оно што обећа и испунити и да ће, рецимо, Косово и Метохија трајно остати у поседу српске државе.

Друге личности у овом послу мислим да не чине ништа, да нису оног домета који се тражи за једно такво високо и одговорно место. Ми се налазимо у таквим окружењу где је и спољним факторима потребно ставити до знања шта могу чинити са Србијом, шта могу очекивати од Србије, а шта не могу чинити. То може само једна личност од интегритета, једна личност чврста и карактерна, која може рећи - ово може у односу са спољним светом, ово не може. Нама не треба председник попут Милошевића, који у почетку обећа једно, а на крају се све то изокрене и на крају све испадне у корист других и све у корист сопствене штете. Таквога председника нам је доста, такве личности као потенцијални кандидати јављају се и у другим странкама, али српски народ, убеђен сам, не види у њима никакву гаранцију која би их мотивисала да бирају таквог председника.

Избор председника Србије није само политичко питање, то је пре свега економско, безбедносно, државно питање. Ми морамо имати државне разлоге за председника Србије. Само државник, само човек од карактера, речи, који оно што обећа и испуни, може доћи на ово место. Др Војислав Шешељ, морам да кажем, има све атрибуте једног врсног лидера, политичара, личности и државника. Нема личности која се може мерити, ни у нашој странци, ни у Србији са овом личношћу. Све што говорим није само став члана странке, нити решено у некакој предизборној психози, у оном духу у коме смо некада у неким другим политичким климама знали да говоримо. Ово говорим, пре свега као појединац, као личност, као професор књижевности, јер добро знам шта значе особине једног човека и које су особине неопходне да би неко био лидер.

Др Војислав Шешељ, рећи ћу и то, има мана, сви ми имамо мане, нико није савршен, али их он има најмање, а много врлина, много храбрости, и у односу на друге личности много

боље стоји по својим прерогативима. Према томе, било би добро да усвојимо данас предлог који долази јединствено са косовских простора, да др Војислав Шешељ буде наш кандидат у политичком одмеравању са другим лидерима и другим странкама.

Размишљам како би било лепо видети на телевизији, у сучељавању са нашим опонентима какви би били ти дуели, рецимо председника Шешеља и председника Милошевића. Ја знам да Милошевић нема право да се кандидује на предстојећим изборима, два пута је имао ту шансу, два пута је своје право искористио. Али, они тумаче закон по свом нахођењу, видим већ у штампаним да се покреће та кампања да се он поново кандидује. То што се он кандидује, то је мимо закона, али ако се он кандидује, не може да се равноправно супротстави нашем кандидату на овим предстојећим изборима. Он је, једноставно, унесрећно ову земљу и баш ме занима онај човек, онај гласач, који има своју породицу, децу - може ли ukazати поверење ономе који нас је све у црно завио и који нам је толико штете у националном и на свим другим плановима нанео.

Др Војислав Шешељ има предности и по питању комуникације с јавношћу, он зна да се обрати нацији, он зна да каже шта треба да уради нација, а то наши други опоненти немају. Сетите се када је то последњи пут учинио актуелни председник Србије, када је мобилисао нацију, кад је рекао шта треба да се ради, у шта треба да се упрегнемо да би нешто остварили, има ли он уопште неку концепцију, јасно је да од свега тога нема ништа. Српска радикална странка има и програм и људе, храброст и мислим да је у тој страници најзначајнија личност др Војислав Шешељ и он је прва политичка личност ове земље. Он заслужује да буде председник Републике Србије" - аргументовано је изнео члановима Централне отаџбинске управе Српске радикалне странке разлоге косовских радикала за подршку кандидатуре др Војислава Шешеља речити професор књижевности из Дечана, др Милорад Јеврић.

Кандидатура у прави час

Председавајући је у наставку седнице дао реч савезном посланику, председнику Општинског одбора Српске радикалне странке за Ниш и члану Централне отаџбинске управе, Зорану Красићу.

"Даме и господа, налазимо се у изборној години и мислим да је добар предлог Централне отаџбинске управе да се у мају месецу, а ја бих рекао - на време, предложим ко ће бити наш председнички кандидат. И добро је што из свих оних говора, размишљања и атмосфере у овој сали, следи један јединствени закључак да треба да иде-

мо само са једним кандидатом, не треба ништа девалвирати, не треба девалвирати нашег кандидата за председника, јер ми у овом тренутку и не би требало да тражимо неког другог кандидата, ми данас, по моме размишљању, јавно треба да донесемо одлуку, јер нас на то обавезује и чланство и симпатизери и сви они људи који су жељни промена, али оних истинских промена у нашој држави.

Наш кандидат, др Војислав Шешељ је човек који је успео да нас сакупи са свих места, са свих територија, да нам улије дух, наду, и ја мислим да је више од 90 одсто присутних научило оно што зна о политици управо од овог човека, научили су да у политици мора да постоји нека визија, мора да постоји један истрајан пут, један сигуран пут, пут који се заснива на принципима, како он уобичајава да на трибинама каже "у политици не смеју да се изгубе она два прста образа". Ми као странка, за протеклих неколико година били смо стално на неким искушењима, у медијској блокади, прогоњени од режима, затварани, забрањивани, фактички забрањивани, не правно, али фактички, и путем плаката и путем телевизије и радија и на друге начине, очували смо, међутим, тај принцип, преко потребан овом напаћеном народу и овој нашој, на жалост, данас несрећној држави која не зна још где су јој границе.

Наш председник је успео својим примером и преко нас и преко странке да докаже да и у овим условима може да се уради нешто за овај народ. Мислим да је јединствена прилика да на време кажемо ко ће бити наш кандидат и да засучемо рукаве, као што је и наш председник засучао своје и обилазио свако село, сваку варошицу, сваки град, јер ми у овом тренутку немамо бољег кандидата који ће на успешнији начин да представи наш програм. Ја још нисам чуо ни једну критику поводом оног нашег програма од сто тачака, јесте он усвојен прошле године, отприлике у ово време, али нико није понудио нешто друго, и уколико неко од наших политичких опонената и прича и нуди нешто друго, то може да важи само једно преподне или послеподне, већ сутра се промени мишљење. Код нас, српских радикала, тога нема и мислим да међу српским радикалима треба да предложимо српског радикала број један, да представимо, да се боримо, да не дођемо у ситуацију да се направим опет једна у низу од медијских подвала, а ту медијску подвалу смо имали и 1993 и новембра 1996. године и уколико не буде медијских подвала, ја просто не знам за кога би овај српски народ и могао да гласа осим за српског радикала.

Бројни симпатизери, па чак и они људи који не размишљају о политици на један озбиљнији начин, који су имали прилике да виде шта је то

Социјалистичка партија Србије, који сада преживљавају "Заједно" на власти, желе да изађемо у јавност са нашим кандидатом, знајући и ко он треба да буде. Ја предлажем Председништву да се одлука о нашем кандидату донесе јавним гласањем и, наравно, подржавам председника Шешеља" - окончао је своју дискусију Зоран Красић испред нишких радикала.

Одмах после Одлуке у кампању

"Наша земља се налази у дубокој економској, политичкој, социјалној, сваковрсној кризи. Ова година може бити прекретница у правцу сламања политичке, економске, социјалне кризе, а ми имамо и корист и шансу, а дај Боже, имаћемо и историјску улогу у томе. Наши политички противници, коалиција левице и коалиција "Заједно" показали су у минулом периоду да нису довољно озбиљни, да нису довољно одговорни, да немају у својој организацији довољно квалитетних и добрих принципа, да нису спремни на жртвовање, да нису спремни да се боре за грађане и за српски народ. Ми морамо ставити јасно до знања да смо на то спремни, да имамо велику и моћну организацију и да имамо кандидата који може као председник Републике одговорити тим задацима. Ово је озбиљно време и није могуће очекивати од било ког председника Републике, па ни од нашег кандидата, а наш Окружни одбор предлаже да то буде др Војислав Шешељ, није могуће очекивати да ће сам покренути талас промена у овој земљи и зато је на вама, члановима Централне отаџбинске управе и већа одговорност да заједно са својим општинским, окружним и градским одборима покренете предизборну кампању, да странка победи и у Скупштини Србије, да се на евентуалним поновљеним локалним изборима заложимо да они буду по пропорционалном систему, странка уђе у све општинске и градске скупштине и да ми, заједно са председником Републике, то ће сигуран сам бити др Војислав Шешељ, будемо замајак промена које су неминовне" - истакао је у уводу своје беседе Игор Мировић, председник Градског одбора Српске радикалне странке Новог Сала.

"Коалиција левице не може да кандидује за председника Републике Слободана Милошевића, јер та ствар, када је о Уставу реч, не стоји у сагласности са Уставом и са законом. Коалиција "Заједно" нема озбиљне и адекватне кандидате за ову функцију и зато се отвара велика шанса да наша организација подржи нашег кандидата, а нема ништа природније и логичније од тога да он буде наш председник, који је од оснивања наше странке на њеном челу и који је својом жртвом, својим радом и својим тру-

дом заслужио да буде кандидат наше странке за председника Републике.

Али, пазите, само радом можемо победити. Већ од сутра, од понедељка потпуна мобилизација свих месних, општинских и окружних одбора!" - био је категоричан на седници Централне отаџбинске управе Игор Мировић.

Говорећи о "мобилизацији" за предстојеће изборе, Мировић је био и конкретан у продужетку своје беседе:

"Подела пропагандног материјала, трибине, јавни наступи, у политичкој, демократској, толерантној атмосфери. Не може се очекивати да ће било ко осим нас учинити (то) да наш кандидат постане председник Републике. То неће пасти с неба, то ће се десити само нашим упорним, тврдогласим, доследним радом. Ако тога не буде било, ми не можемо изабрати и не можемо добити председника Републике. А ако тога буде од сутра, сигуран сам да ће др Војислав Шешељ бити председник Републике и да ће наша странка имати већину у парламенту" - закључио је председник Новосадског градског одбора Српске радикалне странке, Игор Мировић.

Кандидат за кога нема препрека

"Има ли неко нешто да каже против?" - нашали се председавајући Томислав Николић, препустивши слово председника Градског одбора Српске радикалне странке за Београд, Стево Драгишићу.

"Градски одбор Српске радикалне странке Београда је такође предложио да за кандидата за председника Србије Централна отаџбинска управа изабере др Војислава Шешеља. Нас чекају ове године парламентарни и председнички избори. Што се парламентарних избора тиче, странка може да

доживи или апсолутни успех или апсолутни неуспех или релативни успех. Ако не остваримо апсолутни успех, онда ћемо сигурно имати релативни успех, странка ће остати у парламенту, биће, по нашем убеђењу, далеко јача него данас, али што се председника тиче, ту кандидат или побеђује или пропада. Да би победио кандидат на овим председничким изборима, наша странка мора да кандидује најјачег међу нама, не мислим по физичкој снази, већ по свим оним особинама које треба да има будући председник Србије.

Будући председник Србије треба да има велику унутрашњу енергију, треба да има ону мушку храброст, будући председник Србије треба да има способност да ни из чега створи нову вредност, и када смо разматрали ко то међу нашим члановима има све те особине, дошли смо до закључка да је то председник странке.

Пре свега, што се унутрашње енергије тиче, мислим да о томе можемо најбоље сви посведочити, организујући у ових неколико година три стотине трибина редом, неколико десетине телевизијских и радио наступа, долазећи на Извршне одборе знамо шта се све очекује и тражи од чланова Извршног одбора, а и о томе најбоље могу да говоре салашни запослени службеници општине Земун, који су можда међу онима који једва чекају да председник Општине постане председник Србије да би могли мало да се одморе. Што се тиче храбрости, то се најбоље могло видети затварањем по готово свим затворима у Србији, неколико пута, понашањем у затворима и после изласка из затвора. Било је и других чланова странке који су такође издржали затварање, међутим, што се броја затварања тиче, ту је председник странке далеко испред свих осталих. И на крају, што се тиче способности стварања ни из чега нове вредности, говори оно што

се данас дешава у Општини Земун. Српска радикална странка итекако је дошла на власт у Земуну, затекла је празну касу, гомилу проблема и данас у Земуну у току ове године претпостављам да ће укупне инвестиције бити негде преко 20 милиона динара. Буџет прошле године је био осам милиона, ове године 12, а укупне инвестиције ће двоструко премашити земунски буџет и ниједан једини динар се неће узети из буџета. То су докази за стварање нове вредности, пре свега како нови однос произлази из другачијег схватања решавања проблема, из другачијег односа према проблемима који су за решавање и мислимо да је то што треба да се деси у Србији, да је човек који може да донесе такве промене Србији председник странке и Градски одбор још једном предлаже Централној управи да изабере за кандидата председника Војислава Шешеља" - истакао је испред београдских радикала Стево Драгишић.

Одштампани плакати као аргумент

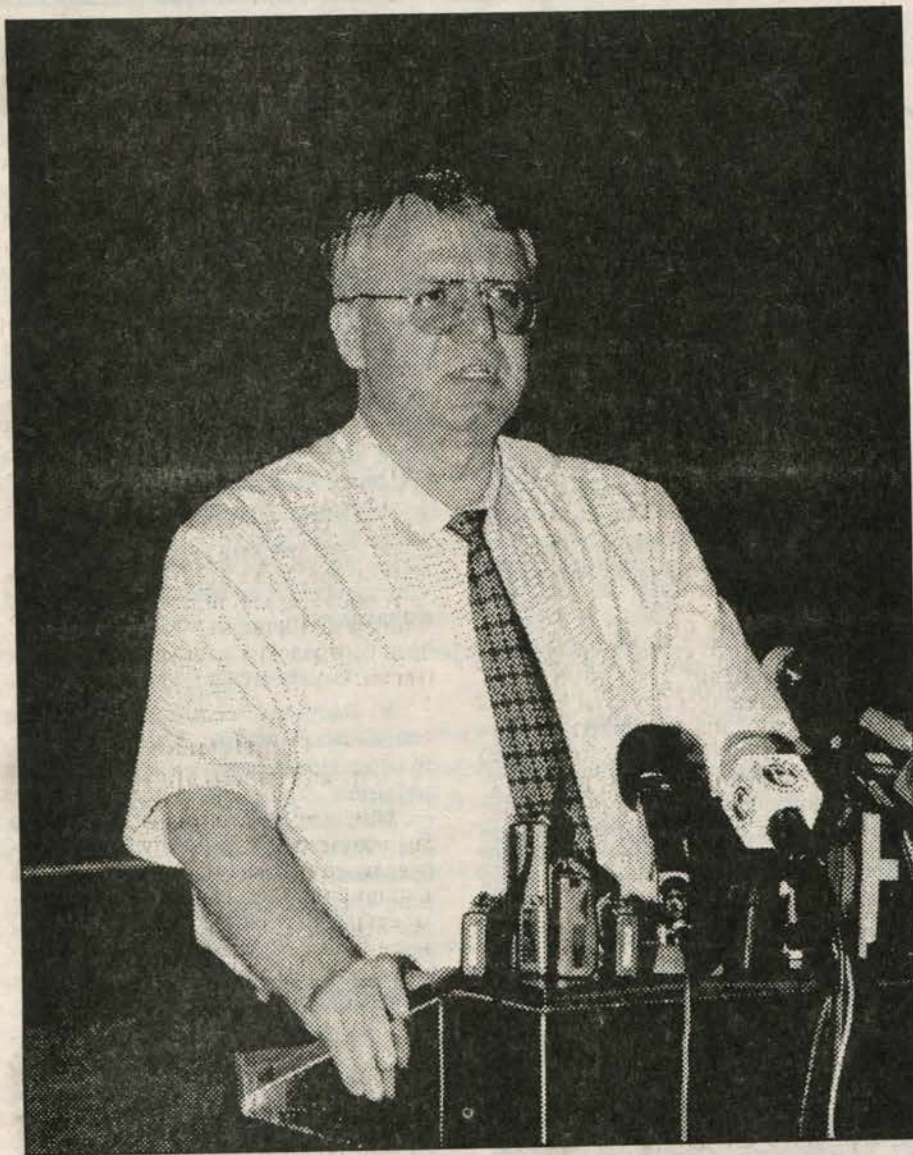
"Мислим да је свима јасно да, иако сам позвао оне који имају нешто против да кажу, да ви немате баш ништа против. Мислим да нам генерални секретар странке дугује објашњење за плакате" - на себи својствен начин председавајући је најавио Александар Вучића.

"Даме и господа, као генерални секретар Српске радикалне странке, рекао бих да би наравно, апсолутно било бесмислено да кажем да би неко други уместо др Војислава Шешеља био бољи на месту председника Србије данас, јер онда нити бих био у првој странци, нити бих био на месту генералног секретара. Ја сам оне песме "Другарице, посадимо цвеће" давно заборавио, то сам са четири-пет година певао, па не бих сада овде рецитовао, али бих навео неколико разлога због којих је важно да данас јавно истакнемо кандидатуру др Војислава Шешеља на место председника Србије. Први и основни разлог је то што је то прва званична кандидатура једнога од страначких лидера, сви остали најављују своје кандидатуре свађајући се са својим коалиционим партнерима, други још лавирају између једног, другог или трећег кандидата, једино Српска радикална странка зна кога може да предложи Србији, једино Српска радикална странка зна ко би могао Србију најпре и на најбољи начин да изведе из кризе и мислим да је зато наша велика предност у односу на све политичке организације да што пре изађемо у јавност са нашим кандидатом и да свима онима који немају довољно политичке аргументације да нападају и Српску радикалну странку и др Војислава Шешеља због наводних политичких коалиција са неким другим

Први у предизборној кампањи први и на циљу

Државник по мери Србије

политичким странкама, покажемо да само сами излазимо на те изборе и да покажемо да имамо свог кандидата, да смо у стању да победимо и да је Војислав Шешељ у стању да победи на тим изборима." - истакао је у свом обраћању највиђенијим српским радикалима Александар Вучић.

У наставку је дао одговор и на дилему зашто је плакате с ликом др Војислава Шешеља као председничког кандидата Српске радикалне странке штампао пре званичне одлуке највишег страначког органа, Централне отаџбинске управе:

"Ја сам крив за оволики број одштампаних плаката. Уколико Војислав Шешељ не буде изабран за кандидата Српске радикалне странке за председничке изборе, ја бих морао да поднесем оставку, тако да вас молим још једанпут да га изаберемо" - кроз смех је образложио своје разлоге за кандидатуру лидера српских радикала, генерални секретар Српске радикалне странке, Александар Вучић, чију су духовитост сви присутни наградили аплаузом и одобравањем.

И народ за Шешеља

Испред српских радикала Мачванског округа за реч се јавио Живорад Тиосавић:

"Ја, наравно, немам ништа против на кандидат за председника Србије буде др Војислав Шешељ, али ја имам против оваквог начина образлагања те кандидатуре" - започео је своје учешће у расправи "делегат" из Мачве.

"Сасвим је природно да сви наши окружни и општински одбори подрже ту кандидатуру. Међутим, у Мачванском округу постоји један нови квалитет, о којем нико није говорио. Ових дана и месеци постоји сам на десетине села и домаћинстава у Мачванском округу и никада раније се није више говорило о Срској радикалној странци него сада. Сваки наш разговор или званични састанак се увек завршавао једном реченицом, баш на сваком месту: "Једино би то Шешељ могао!". Према томе, народ хоће др Војислава Шешеља за председника Србије, а не ми овде, то је природно, и не наши окрузи, што је такође природно, а на нама остаје само онај фор-

мални део, да га предложимо за председника и да испоштујемо вољу већине српског народа." - био је кратак Живорад Тиосавић из Мачве.

Брана од свих зала

"Даме и господо, чланови Отаџбинске управе, и остали гости, никад у историји српског народа, у историји земље Србије, није се указала већа потреба да на њезино чело дође човек, дође личност која ће да заустави ово понижање, ово обесчашћавање и све оно што се Србији и српском народу десило последњих година под владавином Социјалистичке партије и Слободана Милошевића. Истина је да ми данас предлагемо најбољег међу најбољима, с ким имамо право да се поносимо. кад упоредимо Српску радикалну странку и њен кадар са осталим странкама, види се како се водила политика, како се водила кадровска политика и како се води и шта се жели у Србији. Остале странке, изузев лидера, инфраструктуру, немају кадрове. Код нас је, данас кад предлагемо с пуним правом најбољег међу најбољима, јасно да ми кандидата имамо и тиме се поносимо.

Ми сигурно предлагемо човека и данас је таква потреба да на чело Србије и српског народа стане личност каква је др Војислав Шешељ, који је истински борац за српско национално питање и за стварање српске националне државе, за сигурност живљења у тој држави и других народа и народности. На њено чело мора да стане човек који је истински борац за правни систем, независно српство, истински борац против криминала, свега што је Социјалистичка партија урадила, јер то осим српских радикала нема ко да заустави, ако на чело Србије не дође др Војислав Шешељ. Све што су обећавали било је лажно, земља из дана у дан улази у све већи криминал. Нема ко да спречи социјално понижање и пропаст ако то не учине српски радикали и њен председник, др Војислав Шешељ. У Србији се не може више нормално живети, у Србији влада глад и беда. Ја се надам да ово што је господин Тиосавић рекао да српски народ искрено жели да на чело Србије дође др Војислав Шешељ - народ стварно жели. Што ми то желимо, није чудно, јер знамо какав је др Војислав Шешељ, али ме радује што народ у Србији исто хоће и прижељкује. Сви смо једнодушни у томе да је он личност која може да заустави сва она зла која нам се у земљи Србији дешавају. Ја се надам да ћемо, браћо и сестре, од данас кренути да народу објашњавамо да ће оно што је обећано и што искрено жели др Војислав Шешељ и остварити." - од срца је говорио Чedomир Васиљевић, члан Централне отаџбинске управе Српске радикалне странке из Шапца.

"Молим вас да пређемо на гласање, а да своје дискусије писмено при-

ложите, па ћемо их анализирати" - позвао је присутне председавајући, али је ипак реч дао и Зорану Дражиловићу, испред добровољаца Српске радикалне странке.

"Браћо и сестре радикали, у име добровољаца Српске радикалне странке предлажем војводу др Војислава Шешеља за кандидата за председника Србије" - изјавио је најсажетији говорник са дугачке листе беседника.

Победа радикала - победа Србије

Члановима Централне отаџбинске управе, присутним српским радикалима и гостима седнице обратио се и др Војислав Шешељ:

"Браћо и сестре, захваљујем се на указаном поверењу, које представља и огромну обавезу. Српска радикална странка је политичка партија која на делу показује своју унутрашњу демократску структуру, политичка партија која једина на српској политичкој сцени није никада ништа озбиљно мењала у свом националном, политичком, економском, социјалном програму од оснивања до данас, политичке партије која никада није крила ништа у својој идеолошкој оријентацији и политичкој делатности. Ми смо једина политичка партија у српским земљама која је увек говорила баш онако како мисли и увек је радила онако како говори. Могу нас грађани волети и не волети, могу бити наши следбеници или наши противници, али нико не може да каже да обмањујемо, да лажемо, да нисмо искрени. Нико не може да каже да злоупотребљавамо политичку делатност ради личне користи, нико не може да каже да нисмо спремни да пожртвовано служимо своје народу.

Ми смо политичка партија која је увек показивала скромност. Нису случајне наше пароле "Нека најбољи победи", "Ми се нисмо променили", "Србија ће живети боље". Ми смо политичка партија која није никада унапред најављивала победу, која је стрпљиво, камен по камен, градила своју политичку грађевину. И сазрели су услови да заиста победимо.

Србија више пред собом нема различите варијанте за које би се могла одредити. Србији су само још преостали српски радикали и Србија то осећа, и то је разлог наглог раста наше популарности. То је разлог што наше страначке службе у Централној управи више не могу да испишу све чланске карте. Ми смо једина политичка партија која има евиденцију чланства, која има централизовану евиденцију чланства и у којој се наплаћују чланарине. Само у Српској радикалној странци сви чланови плаћају годишњу чланарину, симболичан износ, али сви плаћају. Други не смеју ни да покушају тако нешто да ураде.

Ми смо једина политичка партија која има готов кабинет који сутра може преузети власт у Србији. Други немају ништа. Други имају неспособне кадрове или лакоме људе, који жртвују принципе зарад материјалне користи.

Али, та победа која нам је надхват руке може нам измаћи, ако не будемо довољно мобилни, ако не учинимо све што је у нашој моћи да је реализујемо. То значи да ми практично морамо почети са предизборном кампањом, у условима још увек присутне медијске блокаде, користити се и пропагандним средствима из прошлога века, штампом продукцијом, морамо ићи од града до града, од села до села, од куће до куће, од грађанина до грађанина и својом убедљивошћу, својим разложним програмом прикупљати нове гласаче, нове симпатизере.

Уверен сам да смо то у стању да урадимо. Уверен сам да нећемо поустати. Морамо обезбедити контролу на свим бирачким местима, изаћи са добрим листама кандидата за републичке посланике, спремати се и за поновне локалне изборе на пропорционалном принципу, на чему ћемо до краја инсистирати, нећемо престајати са притиском да се поново закажу локални избори, тражићемо поново и савезне изборе. Сва аргументација је на нашој страни.

Зашто ми увек побеђујемо у сучељавању с конкуренцијом, представницима других политичких партија? Побеђујемо снагом аргумената. Не вреди интелигенција тамо где нема аргумената. Не вреди памет тамо где је чува политичка платформа.

Зашто су аргументи на нашој страни? Зато што искрено служимо своје народу.

Зашто онам расте популарност? Зато што српски народ и сви грађани Србије у политици српских радикала све више препознају своје тежње. То су разлози раста наше популарности, што смо политичка партија која зна шта хоће и која је у стању да постигне то што хоће.

И на крају, морам се нашалити мало. Александар Вучић је почео наше предизборне плакате да ради то јест, да прави идејна решења, а онда и да штампа у пробним отисцима, но у повеликој количини су му ти пробни отисци, а кад смо га Тома и ја питали шта ће да ради с тим плакатима ако се испостави да Централна отаџбинска управа има намеру неког другог да кандидује на овим изборима, Александар Вучић је рекао: "Ништа зато, сачуваћемо папир, па ћемо на полеђини штампати слику тог другог".

Наша кампања почиње већ сутра и предаха нема све до дана избора. Мобилно стање у свим месним, у свим општинским, у свим окружним одборима, у Извршном одбору и Централној отаџбинској управи! Сви видо-

ви политичке пропаганде, политичке борбе, који нам стоје на располагању, морају бити до краја искористишени. Ми већ знамо како се то ради, али морамо да радимо још више него прошле или претходних година. Поготову због тога што је конкуренција поустала. Социјалистичка партија и леви блок су малаксали, а наша конкуренција из коалиције "Заједно" својим се мукама обузела и нема шанси. Ми ћемо поћући и једне и друге. Ми морамо победити, јер само наша победа, победа Српске радикалне странке може бити победа Србије, победа српства, победа српског народа у целини" - бритак и јасан говор др Војислава Шешеља, првог званичног кандидата за председника Републике на предстојећим изборима, сви присутни су поздравили бурним аплаузом.

Кадровска појачања

У наставку седнице Централне отаџбинске управе, на основу мишљења Председничког колегијума у највиши страначки орган изабрани су Милорад Лабан, нови председник Окружног одбора Берана, Драгиша Стублинчевић из Обреновца и Ратко Гонди, главни секретар Српске радикалне странке за Републику Српску Крајину.

Председник странке, др Војислав Шешељ изнео је образложење Председничког колегијума за сваког кандидата понаособ. За Милорада Лабана је рекао да је нови председник Окружног одбора странке за Беране, а за Драгишу Стублинчевића, одборника у Скупштини општине Обреновац, да је у констелацији снага у којој су равноправни и имају по 27 одборника и коалиција Социјалистичке партије Србије и Југословенске левнице и коалиције "Заједно", храбро одолео свим притисцима и једне и друге стране. Ратко Гонди, главни секретар Српске радикалне странке за Републику Српску Крајину, како је истакао др Војислав Шешељ, преносећи став Председничког колегијума, после престанка рада странке на подручју источне Славоније и Барање, предложен је за члана Централне отаџбинске управе и потпредседника Извршног одбора Српске радикалне странке за Србију, који ће бити задужен за организациона питања у странци.

Заменик председника Српске радикалне странке, Томислав Николић, предложио је да се за новог члана Председничког колегијума изабере Мирослав Васиљевић, председник Извршног одбора за Србију. Централна отаџбинска управа усвојила је нова кадровска појачања, чиме је крунисана последња седница највишег страначког органа.

Жана Живљевић

ПОСЛЕДЊИ ПОЗДРАВ СЛАВКУ ФУРДУЛОВИЋУ

На славној и никад побеђеној српској гори Романији, у селу Видрићима код Соколца, 13. маја 1997. године, после тешке болести преминуо је наш брат Славко Фурдуловић, члан Централне отаџбинске управе и председник Романијског окружног одбора Српске радикалне странке.

У рату српски четник чије је јунаштво осветлало образ и оружје старих романијских војски а у миру народни трибун, заклет истини и поштењу прешао је у сећање сабораца, сарадника, пријатеља и породице, којој је био изнад свега привржен.

Брат Славко нас је рано оставио, не окончавши започети народни и лични посао и пренео на нас завет да до краја одсањамо његове снове.

Испратили су га болни крик јединице кћерке Биљане, мајке Милке, жене Раде и скривене мушке сузе оца Милутина, војвода, романијских четника и пријатеља.

На суром сеоском гробљу, преситом суза и пуном нових гробова из последњег рата који се само притајио, уз највеће почасте, дубоко ожален од даљних а не прежаљен од ближњих, 14. маја сахрањен је частан Србин, војник и домаћин Славко Фурдуловић.

Свештеник Војислав Чаркић.

Драги брате Славко, овоземаљски живот свео се на пола вијека. У том периоду учинио си много. То најбоље сведочи овај велики скуп твојих добрих, верних пријатеља, људи, кришћанске господе, браће свештеника, војвода и људи свих умова и свих величина. Сви су дошли да те испрате и да утеше твоју мезимицу, твоју добру супругу, твоје драге родитеље и све оне који те оплакују.

За све што си учинио, у овом свом кратком, али дичном и поносном и моралном животу, хвала ти. Нека ти то буде залог у вечном загробном животу, у царству небеском. А исто тако, и наш залог да те не заборавимо, док живимо да на тебе мислимо и да се Богу за тебе молимо.

Хвала ти у име свете цркве, хвала ти у име моје као дугогодишњег свештеника кога сам дуго упознао, ценио, коме си многе ствари у животу исповедио и рекао. Искрено онако како то и доликује, храбрим, моралним Србима и хришћанима. Вечни ти покој и блажен мир, и сачекај још мало да се од тебе опросте сви они који желе, који имају да кажу величину твоју и доброту твоју коју си нам оставио.

Нека ти је вечни мир и покој. Амин.

Славко Фурдуловић

Представник Општинског одбора Сокоца

Господине председниче, драги брате, поштовани пријатељу.

Припала ми је часна али тешка дужност да се у име Општинског одбора Српске радикалне странке, Омладинског радикалног покрета и Равногорског четничког покрета опростим од тебе.

За нашег брата Славка, животни круг се прерано затворио. На почетку и на крају крст часни, између сан и борба за слободу златну. Живот по Косовском завету, образ изнад свега,

јунаштво по мери Горе, горе Романије, а речи, општра и поштена, као што беше, и праћедовска, па очева Милутинова.

Свако има своје време. Неко га искористи, неко посустане, колена му поклекну пред бременом што га време носи. Наш брат Славко је имао своје време. Проживео га је најчистије. Обележио својим јунашвом и политичком мудрошћу. Преселио Равну Гору на гору Романију. Наставио где му је род Фурдуловића стао. Борио се и изборио да идеја великосрпства јавно заживи на Власинцу и у свим српским земљама.

Брат Славко је био наш јунак и наш човек. Јунак у отаџбинском рату од Вуковара, преко Срајаева, Сребренице, па све до слободе златне. Јунак, четнички командант, још бољи од оца и стрицева, што га као дете опијаше причама о великом генералу Чичи Дражи. У политици још већи, спојио храброст и мудрост као мало који Гасинчак. Основао Српску радикалну странку на Соколцу, био председник најсрпскије политичке странке у Главном и Извршном одбору Српске радикалне странке Републике Српске. Борио се за српског сељака, радника, интелектуалца. Био први истински следбеник Равногорског четничког покрета у Отаџбинској управи Српске радикалне странке где је зборио у име своје Романије, српског Сарајева, свог народа и најмлађе српске државе, Републике Српске. Много је

Реч патриотска и поштена
– митинг у Вишеграду

часних људи и великих унака било на Романији. Наш Славко је био један од њих. Један од највећих и најбољих. Као такав бира се у окружни одбор Српске радикалне странке Сарајевско-Романијског округа, а као најбољи од нас изабран је у мају ове године у Градски одбор Српске радикалне странке српског Сарајева.

Када није био у борби, када је одлазио са ужарених политичких скупова, није се одмарао. Водио је као први човек Сокољачко угоститељство и помагао људима. Својим Романијцима, својим Сарајлијама, својој браћи Србима, ни своје најближе није заборавио. Своју кћерку Биљану је волео више од свега. Био најнежнији јунак на Гласинцу. Мајку Милку и оца Милутина није изневерио, ни као син, ни као отац, ни као муж, ни нас његове саборце и политичке истомишљенике, никада није изневерио.

Нас је тек јуче када је поклекнуо пред опасном болешћу и прерано склопио очи. Наш брат Славко сада је у царству небеском са Обилићем, и Старином Новаком, са Чича Дражом.

Брате Славко, нека те Господ прими у своје рајске дворе, и нека ти је проста земља, јуначе.

Бог да ти душу прости, мој председниче.

Бог душу да му прости.

Представник радног колектива

Мој драги Славко,

Данас на овом тужном месту окупили смо се да се последњи пут опростимо са тобом, и испратимо те на вечни починак. 12. Маја око 19 сати, отргла те смрт од нас. Тога дана завршио си твој недуги животни пут. Твоја смрт све нас је дубоко погодила и ожалостила. Сви смо веровали у снагу твоје челичне воље, и желели да победиш у храброј борби са опаком болешћу. И мада си јој се одупи-

рао до последњег момента, кобна судбина те савладала. Зла судбина и опака болест узео те из нашег колектива и постадосмо сиромашни за један људски хумани живот. Изгубили смо вођу нашег колектива, драгога пријатеља. Храброга борца. Великога родољуба. Великога Србина. Гостопримљивог домаћина. Вреног радника.

Нашим радницима ниси био само лидер већ и пријатељ. Према свима си се односио као да су чланови твоје породице. Кома је год била потребна помоћ ти си је пружио и помагао у границама својих могућности. Код тебе су врата била широм отворена за сарадњу и помоћ добронамерним људима. Зла и опака судбина одвоји те од твојих најмилијих кћерке Биљане, супруге Раде, оца Милутина, мајке Милке, брата Жарка, снахе Мире, братичина, родбине, комшија, радног колектива и осталих многобројних пријатеља. Нико није ни посмислити смео, а најмање твоји најмилији, да ће те тешка болест прекинути твој живот у 48-ој години.

Рођен 25. октобра 1949. године, у Видићима код Сокољца, Славко је након завршене школе започео свој радни век 1. јула 1967. године. Од самог почетка обављао је послове врсног конобара, а након краћег времена распоређен је на функцију управника хотела 26. јуна 1984. године, ступио је на чело предузећа и стао на обављању послова директора до краја свога животног пута.

Када је рат потерао колоне избеглица, са њихових огњишта, Славко је многим изашао у сусрет, и на томе се није зауставио, већ је и сам кренуо у борбу за отаџбину. Учествовао је у првим редовима Војске Републике Српске, на ратиштима Вуковара, Сребренице, Сарајева, Желе, Оловском ратишту, и где је год затребало био је међу првима. Докле су допирали таласи радио Романије чуо се његов глас за бољи живот и бољу будућност. Активно политички делујући и после рата се залагао за добробит српског народа.

Драги Фујо, твоји родитељи су поносни што су имали таквог сина. Твоја кћерка Биљана у теби је видела узор. Твојој породици, наш колектив ће настојати да ублажи бол, и нађе се при руци када год буде затребало.

Збогом, драги наш, Славко, опраштамо се са тобом на увек и нека ти је вечна слава и хвала ти.

Представник СДС-а

Брате Славко,

У име Општинског одбора Српске демократске странке и органа Скупштине општине Сокољца, као и у своје лично име, осећам потребу да се топлим, искреним речима опростим од тебе.

Искрене и топле речи нису довољне за утеху свима нама, а посебно

твојима најмилијим кћерки Биљани и супруги Ради, мајци Милки, оцу Милутину, брату Жарку, братичинама, стричевима, рођацима, кумовина и пријатељима.

Али речи које упучујем су од срца, искрене. Јер био си искрен, зрачио си топлином и добротом. Био си упоран, вредан и узоран за свог кратког живота.

Ова данашња генерација младих привредника и руководилаца наше општине, расла је и живела у једном идеолошки промашеном периоду, да би у најтеже време предратних и ратних година, на своја плећа примили и најтеже бреме, буђење националне свести за оданост српског народа, од новог планираног геноцида на подручју Гласинца и Романије. Сигурно успеха не би било да није било српских синова на Гласинцу, Романији као што си био и ти, брате Славко.

Успели смо јер смо веома брзо преболели заразну болест комунизма и окренули се националној, православној прквеној божијој истини, окренули се српском роду и народу, на постављању чврстих темеља православне Романије и Гласинца, васионо целокупног српства, новој српској отаџбини - Републици Српској.

Још од младости као угоститељски радник веома брзо и угоститељски руководиоца, упамћен си као вредан и веома способан. Могу рећи и најуспешнији у тој области привредног деловања ове општине.

Драги пријатељу, увек си ти у души били присутни твоји угоститељи, хотелски радници, обичне људске душе, истина и правда. Твоји сарадници и саборци, и најугроженији избегли и расељени.

Сећам се многих непреспаваних дана и ноћи, на Оловском ратишту, као припадници Оклопног батаљона Друге романијске моторизоване бри-

До краја политички активан

Крст носити нама је суђено
– изношење руског крста са Грбавице, после Дејтонског споразума

гаде, када смо заједнички тражили најбоља решења за одбрану наших огњишта од потурица и муцахадина. И све задатке које си имао пред собом, часно и поштено си извршавао.

Као председник братске и сестринске Српске радикалне странке за Соколац и Романију, имао си изграђен и веома танани осећај за сарадњу са руководством Српске демократске странке и Скупштине општине Соколац. У мислима увек је био осећај очување јединства српског народа на овим просторима, а тиме и велики допринос јединства у целокупној Српској Републици. Политичким радом кроз Српску радикалну странку јачао си темеље националне српске Романије и Гласинца, јачање јединства српског рода и народа, а не никако борба за формалну и луку власт. За тебе руковођење и командовање, политичка власт, нису биле заслађене и слатког укуса, напротив осећао си сву горчину таквог живота.

Овај сунчани и топли мајски дан ти вечно осветљава вечни починак, и Богом дан мир. А ми који остајемо иза тебе треба увек да се сећамо твога светлог лика, твоје топлине и дела која си оставио за свог живота, у

твоје име, све присутне морам поздравити са поздравима које се често изговарао:

За крст часни и слободу златну!
за вјером у Бога, и победу!
За Велику Србију!
За јединствену Српску државу!
Нека ти је вечан мир и хлава.
И Бог да ти душу опрости.

Војвода Славко Алексић

Најтежи тренутци у човековом живљењу су растанци као овај данашњи. Данас се заувек растајемо од нашег Фује. Од човека који је све ове карактеристике сјединио у једну, од друга, од брата, од пријатеља. Отуда је овај растанак утолико тежи.

Брате наш, испраћа те фамилија, комшије, кумови и пријатељи. И ми смо ту твоји радикали. Без речи, са сузама у очима, да мирис тамјана, дах праха, и ситсак у грудима здружимо данашњим миром шума Романије. Био си Србин са свим позитивним особинама које красе витешки српски род. Из кога си поникао, а пре свега човек постојаног карактера и јаке воље, велики родољуб, храбар да примиш на себе одговорност и да се ухватиш

у кошпац са свим проблемима и недаћама.

А најмање си мислио на себе. Све своје мисли и надања, све своје циљеве усмерио си ка томе да се земља српска ослободи нових тирјана, и деца вечне Србије саберу на слободна огњишта отаца својих. Веран и частан човек, према оној божијој, буди смиран не буди горд. Тако некако си и отишао. Мукло, изненада, стигла те опака болести, и твоја судбина. Неко време, претходних дана, молили смо се и помало надали, али рана је била непреболна.

Твоја душа смирила се у божијем окриљу, у рајским ширинама где честите православне душе почивају. Заспао си сном праведника. Сном мученика. Сном победе. Сном праведника, јер си правду, речју и делом међу нама кроз читав живот сведочио. Но мученика, јер се много намучи и пострада. Уснио си сном победника, сва искушења победио си, свему одолео, добру битку био и добио.

Мирно почивај брате наш. Ти си своје дугове одужио Богу и народу. А ми те свакако, и сви смо тако близу смрти. Следи нас без престанка и ми њу чекамо, јутром и вечером. Нека ти на небу буде песма бесмртних анђела, а на земљи слава и похвала.

Почивај у миру у овој светој Српској земљи, која ће од данас бити богатија за једно велико, огромно православно срце.

Нека ти Бог душу прости.

Др Војислав Шешељ,

Драги Славко,

Ми, твоји пријатељи и саборци, већ месецима смо знали да ти нема лека. Да ти медицина не може помоћи. Нисмо имали храбрости да то кажемо твојој породици. Избегавали смо поглед. И нека нас је луда нада држала, мислили смо можда ће се преокренути набоље. Али, твоја душа је изнутра разорила тело. Ниси могао да се помириш са српском срамотом и великим историјским поразом. Са излајом западних српских земаља. Ниси могао поднети да нас светски олош тлачи, гази, мучи, уништава, а излајници у српским редовима опет укупавају српство.

Бедни смо ми који смо остали живи.

Али, заклињемо ти се да ћемо наставити оним путем на коме си ти предначио, путем поштења, части, образа, храбрости. Оним путем који те је одвео у вечност.

Заклињемо ти се ми, српски радикали, да нећемо никада одустати од нашег светог задатка - од Велике Србије. О којој смо заједно сањали и за коју су многи српски јунаци пали и у овом рату.

Нека ти је лака ова света и напачена Српска земља, и нека ти свевидишњи Бог подари рајски благослов.

ПРОГОН СРПСКИХ РАДИКАЛА У ЦРНОЈ ГОРИ

Душко Секулић, председник Извршног одбора Српске радикалне странке Црне Горе приведен је, 14. маја ове године на "информативни разговор" у Центар безбедности Министарства унутрашњих послова Црне Горе у Подгорици, а у његовом стану је извршен претрес. Учестали притисци на радикале у Црној Гори се, као што видимо, настављају...

- Шта је био повод за хапшење и претрес?

Као повод за петосатно саслушавање и претрес послужило је писмо бившег члана Српске радикалне странке Аћима Вишњића, који на све начине покушава да оцрни и искомпромитује нашу странку, због сопствених нерашчишћених рачуна. У писму МУП-у је навео да је Српска радикална странка малтене нека терористичка организација, да смо му претили миширањем ауто, паљењем стана, угрожавањем породице и низ сличних глупости. То су монструозне лажи. Ово што ми се десило јасно показује да се на чланове Српске радикалне странке организује жестока хајка од стране јавних и тајних служби Црне Горе. Поред мене, истог дана је ухапшен и професор Драган Вујовић, што је такође заједничко масло Аћима Вишњића и Ђукановићеве тајне полиције. Ово привођење је само наставак притисака. Пре месец дана су ми поломили ауто, исекли гуме, стално ми стижу поруке претеће садржине. То се догађа и другим члановима странке.

- Какав је био исход саслушања и претреса?

Наравно, господи из полиције сам доказао да су по среди монструозне лажи и подметачине. Писмо је веома лоше срочено, а оно што се у њему наводи спада у научну фантастику и потпуно је ван памети. Група њих која ми је претресала стан такође, нормално, није могла ништа да нађе, а понашали су се као да ће, у најмању руку пронаћи атомску бомбу, или бар МИГ-29. И поред свег упињања, ни једну компромитујућу чињеницу нису могли да ми пришију и сви њихови упорни покушаји остали су узалудни.

Припадници МУП-а Црне Горе, претресајући станове професора Вујовића и мој нису пронашли ништа од "разарајућих" и опасних средстава (осим што су Вујовићу одузели пиштољ за који има уредну дозволу, ваљда да би га ефикасно онемогућили да се брани). Нису пронашли ни један једини метак а камоли, са обзиром на монтирану пријаву, митраље-

зе, експлозив, бомбе, вишечевне ракетне бацаче, (нешто је било сумњиво у Драгановом повеликом дворишту што је личило на оклопно возило али испоставило се да је резервна шкољка од мерцедеса).

- Шта је по вашем мишљењу разлог за тако жестоку хајку на црногорске радикале?

Наравно да тајна полиција Мила Ђукановића зна да Српска радикална странка није никаква терористичка организација, већ легална и све јача политичка странка. Јачање популарности Српске радикалне странке у Србији и њеног председника др Војислава Шешеља, најозбиљнијег кандидата за председника на предстојећим изборима, натерали су страх у кости криминалцима и у Црној Гори. Рефлекс све веће популарности председника Шешеља се итекако осећа и на овом простору, што нама радикалима даје основни стимуланс како би се на следећим изборима на велика врата вратили у парламент. Највећи борци против криминала и криминалаца, чврсто национално дефинисано опредељење, најкомплетнији национални, културни, економски и социјални програм само су гаранција да део странке у Црној Гори може очекивати препород и улазак у круг најјачих политичких чинилаца. Све ово Ђукановић добро зна и нервозно активира своје тајне сараднике и службе.

Полиција ће морати да прекине са оваквим начином монтирања радикалима, јер просто немају ни једног јединог доказа. Несумњиво да ће монтирани процеси трајати али не још дуго. Освајањем власти у Србији, радикали ће наћи бесплатан смештај свима онима који су се огрешили о закон.

- Колики је удео бившег радикала, Аћима Вишњића у свему што се сада догађа члановима Српске радикалне странке у Црној Гори?

Шта рећи о Аћиму Вишњићу? Дуго је политички вегетирао, а затим - угинуо: магацин туђих идеја и сопствених слабости није могао дочека-ти бољу политичку судбину. Сваки

Душко Секулић

члан странке зна да је потомак баба Вишње обичан лупеж! Као што је познато, морао је да напусти странку између осталог и због малверзација и криминала који је чинио. Видевши да даље не може, сам је поднео оставку. Док је био у страници, свој интерес је стављао изнад свега и крњио је углед странке низом финансијских, кадровских и других малверзација. Немиле је присвајао страначку имовину - ауто који припада страници, писаћу машину, факс, огромне суме новца и тако даље. Више пута смо га подсетили да је имовину која припада страници дужан да врати: професор Драган Вујовић га је усмено опоменуо, а ја сам му два пута писао. Наравно, он то није урадио, а сада, користећи сарадњу са МУП и Ђукановићевим људима покушава да све задржи за себе. Хајке МУП-а на радикале у сарадњи са Вишњићем само показују да он одраније има с њима тајне везе. Однедавно је изненада почео да хвали председника Владе Црне Горе у штампаним и где год се појави, тако да подршка МУП-а његовим лажима и подметачинама није нимало случајна. Зар о том човеку не говори довољно све оно што је раније на митинзима

Република Црна Гора
МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА

Центар (одјелчење) безбједности

П О Т В Р Д А
О УЛАЖЕЊУ У СТАН — ДРУГЕ ПРОСТОРИЈЕ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ да је потписано овлашћено лице извршило улажење у стан — друге просторије.

Секулић Душка у Државна улица
(презиме и име)

број општина
на основу члана 210. ст. 1 и 2. Закона о кривичном поступку због постојања једног од следећих разлога:

- а) држалац стана је то желео
  - б) неко је звао у помоћ
  - в) било је потребно да се ухвати учинилац кривичног дјела који је на дјелу затечен
  - д) у стану или другој просторији налазио се лице које се по наредби надлежног органа има притворити или принудно довести.
  - е) у стану или другој просторији налазио се лице које се ту склонило од гоњења.
  - ф) било је потребно ради безбједности великог броја људи
- Било је очигледно да се друштво не би могло безбједити докази у кривичном поступку.

државни држалац стана

Овлашћено лице

Факсимил полицијске потврде
о улажењу у стан Душка Секулића

говорио о Ђукановићу, а сада му на сваком кораку доказује лојалност! У својој погрешној, тренутној рачуници, испруживши руку према Милу Ђукановићу, очекује да ће успети да ускочи у финансијски Елдorado премијеров. Вишњић који се, иначе, представља људима који га не знају као "политичар" испуњава свој животни сан и постаје дворски обућар (или затворски, свеједно) несумњиво једном од највећих босова на нашим просторима. Ових дана, овај Вишњић потомак основао је странку, па тако комотно може да покрене и мини-погон затворских ципела које ће као посебан знак пажње поклањати својој политичкој љубави - својој тајној вези. И не само то, коначно заокруживши свој пут "политичара" ухватио се у чврст загрљај (премијера сам већ помену!) са Арканом, Војводићем, Чворовићем, Стаматовићем, Јоги-летачима, ЈУЛ-ом, - атерирајући у орвеловску коалицију девизних крила.

Удварајући се Ђукановићу, потомак баба-Вишње, каже: "Радије бих са Ђукановићем песнице укрстио него са Момиром кафу пио", заборављајући да и сваки врабац у Бару и Црној Гори зна да он не сме да се јави на телефон, да изађе из стана, да песнице покреће срце и част, (без обзира на гаранције МУП-а, министра Вујановића па и Премијера!) Више безразложног страха нисам у животу видео на једном месту, наравно, ако искључим могућност да може у сва-

ком трену да сретне човека кога је у животу нешто слагао или преварио.

- Како је стање у Српској радикалној странци после његовог одласка?

Наравно да је одлазак Аћима Вишњића чист поклон за нашу странку. Вишњић је својим понашањем одвратио велики број истинских патриота и поштених људи да уђу у странку. Његов одлазак је отворио могућност да Српска радикална странка и у Црној Гори заживи - довољно говори податак да смо, од његовог одласка примили седамсто нових чланова, претежно младих људи. Овај потомак баба Вишње имао је политичку тежину просечне сеоске нарикаче. Одлазак шачице чланова, чија просечна старост прелази 75 година и није неки велики хендикеп, макар у питању били академици.

Наравно, полиција Црне Горе покушава да, на све могуће начине изврши притисак на странку. То је и разумљиво: без обзира што се ми не налазимо у парламенту, Српска радикална странка је гарант српске националне свести у Црној Гори и вертикала око које се окупља српство, а чињеница која посебно смета господину председнику црногорске владе је то да смо ми странка која немилице стаје на пут криминалу. Познато је да је господин Ђукановић човек који би, у неким срећнијим временима и другачијим друштвеним околностима одавно седео иза браве, као

и велики део његових сарадника, али морамо сви да се стрпимо до времена када ће Српска радикална странка, као демократска, патриотска опција - преузети власт. Из овога што је сад урађено са мном, очито је да се господин Ђукановић не мири са том неминовношћу и да мисли да треба притисцима уклонити сведоке оног што је радио, оне који имају храбрости да му кажу у лице. Сигурно да ће он и даље са својим сарадницима вршити разноразне притиске, али ми смо много тога преживели од стране режима и спремни смо све да издржимо.

- Ваше виђење тренутне политичке ситуације у Црној Гори?

Још од почетка године не смирује се политички земљотрес у Црној Гори. Иницијалну капислу запалили су "народњаџи" сетивши се да су, ипак, некакви Срби и да им политички савез са црногорским усташама не доноси просперитет. Неколико "освећених" Срба на челу са др Божићем Бојовићем отргло се из канци усташтва, враћајући се на изворне принципе Народне странке. Оно што је могао Бојовић, није Килибарда, који је остао уз скут зеленог Славка Перовића као политички потомак и историјски следбеник Секуле Дрљевића. Да ли ће, некада моћна српска странка, Народна, преживети последње коалиционог заједништва са сепаратистима усташког профила, остаје да се види. Тренутно, у Црној Гори постоје две Народне странке, шта ће одлучити суд (читај ДПС) о њиховој судбини у парламенту, остаје загонетка. Највероватније да ће ДПС одлучити да остану обе, како би их свађали по њиховој потреби и тако ослабили ионако до зла бога слаб опозициони блок.

Ипак, највећу политичку температуру подигли су челници ДПС-а. Некадашњи двојац без кормилара, Мило и Момо исукали су сабље један на другога (једна земља а два господара...) Док је на Момову страну стао већи део народа који се осећа српским, па и већи део владајуће странке, Мило је пронашао кормилара у лику и делу Света Маровића, обезбедивши подршку службе државне безбедности, председника Уставног суда, Државног тужиоца, најкрупнијих криминалаца у Црној Гори који су у своје цепове натрпали огромно богатство и врло велику моћ. Премијер Ђукановић има, приде и подршку са Запада али и неподељене симпатије црногорских муслимана и Шиптара, усташа, зеленаша, Хрвата и "реформиста" како у Црној Гори тако и у Београду. ДПС очито преживљава тешке дане. Пуца по свим шавовима негдашњег "коалиционог" заједништва Мома-Мила!

Ради појашњења, на Момировој страни, у овом сукобу су политички чиниоци само из чињенице да је на курсу заједничке државе и да је

почео причу о томе да треба хапсити криминалце, макар они били и крупни.

Након почетне "артиљеријске" политичке припреме назире се више него уочљиве чињенице. У случају победе Ђукановића, Црна Гора ће поприлично личити на Колумбију или Сицилију, наравно, биће самостална, са очитом перспективом да се за коју десетину година прикључи као саставни део муслиманском санџаку, великој Хрватској или Великој Албанији. Зато, свакако, није чудо да Ђукановић највише покушава да удара на Српску радикална странка, јер је ова странка у безброј примера доказала и патриотизам и поштење као основни начин политичке борбе.

Самим чином демаскирања тобожњи српских странки и "српских" политичара који постоје управо супротно од своје декларације ради уситњавања и разбијања Срба у Црној Гори, ми можемо и хоћемо да остваримо компактност националног бића а самим тим и заједничко ослобађање окова у којима се тренутно налазе Срби у Црној Гори.

Иако то на први поглед изгледа тешко, то ће овог пута бити најлакше. Зашто?

Сада када је у току преструктурирање имовине, "бављење бизнисом", закон је направљен тако да ни један човек својом памећу и својим радом не може направити ништа ако нема дозвољен пролаз кроз закон одобрен из врха власти. Онда је одговор једноставан, све оно што може сваки муслиман или Арнаут преко својих женидбено-удадбених односа са људима из врха власти - не може ни један Србин. Мени није познат ни један случај да је у Црној Гори и један Србин сем ако је сепаратиста добио "лиценцу" за добар посао, повољан кредит или пословни простор. Тога за Србе - нема! Али сваки Муџо, Меша или Ђерђ је фаворит за овакве привилегије, па ако су и у перспективи. Само улици и сепаратисти са српске стране могу рачунати на своју коску.

Познајући Србе у Црној Гори, рачунам да ће у свакој следећој ситуацији гласати за себе и своју породицу, самим тим и за Српску радикалну странку, и неће више мољакати за мрвице, које, искуство показује, никада неће дочекати.

Странка у Црној Гори мења стратегију и оријентацију код кадровске политике. СРС сада иде из центра према периферији, из Подгорице према сваком засеку, према свакој породици, а не како је до сада било, обрнутим редоследом. Чланство странке све више и више постају млади људи, студенти и сви они који своју перспективу не виде у ономе што им нуди данашња влада. Очекују власт која ће вредновати њихово знање стечено школовањем и радну амбицију, пошто правом Србину полтронство и слуганство не приличи.

Ивана Борац

ОСВРТ НА КЊИГУ РАЈКА ЂУРЂЕВИЋА

МАРШАЛ

Да ли смо од националне трагедије добили бар једно вредно књижевно дело

Књига Рајка Ђурђевића је комедија о нашој националној трагедији. Чудесним надахнућем и литерарним даром писац је дао генезу зла и отворио закопану тајну о царевим козијим ушима.

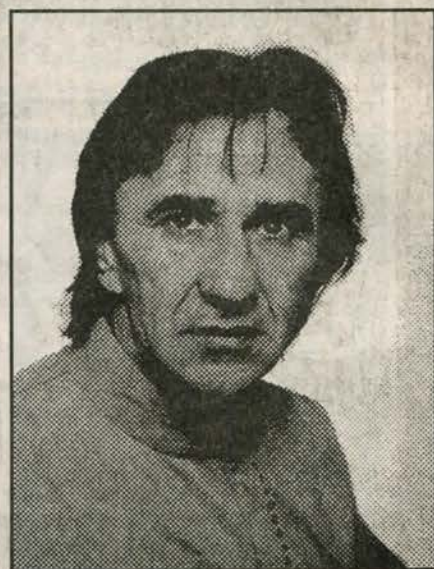
Литература је проговорила историјску истину пре историјске науке! Раније од свих наших научних института, ауторитета науке и свих академских бесмртника! Истину о нама, нашим удесима и коренима порекла зла и пропасти.

Са том истином суочила нас је књига "Маршал", писца Рајка Ђурђевића у издању "Дама принг" из Београда! Књига коју смо чекали више од пола века! Испуњавајући основну обавезу литературе и етике уметничког стваралаштва о расветљавању истине, Рајко Ђурђевић нас суочава са истином о Маршалу, са булументом његових безумних сарадника, али и са Маршаловим газдама и спонзорима, које из помрчине подземних хололика зла и завере, изводи на светло ст истине. Из тог лавиринта односа Маршалових безумних слугу и препредених газда света писац нам отвара јасну слику узрока наше заједничке несреће и пропасти. Сliku о Маршалу, слику о бедницима који су га пратили, слику о нама.

Једва видљива новинска вест о представљању ове књиге, окупила је у ексклузивном београдском "Аеро клубу" више стотина људи, међу којима су били истакнути политичари, научници и уметници. О садржају и литерарним дометима говорили су академик др проф. Никола Милошевић, др Петар Волк, познати сликар Милић од Мачве и песник Зоран Костић. Критике су као предговор и поговор у књизи написали још писац Миодраг Ђукић и Душан Ч. Јовановић.

Ако би се све њихове критике сведе на једну реченицу - добили смо једно вредно дело наше литературе. У првом налету је "Маршал" и садржајем и уметничким дометом узбудио најзначајније наше познаваоце књижевности. Стваране узбуђења као да је постала маркација и судбина аутора. Али и бољим познаваоцима наших прилика и широј јавности и књига и писац су пре логичан ток појава, него изненађење.

Осамдесетих година баш титоистичка власт је жестоко прогањала Рајка Ђурђевића, јер је репортажама о

страдању Срба на Косову и Метохији "узнемиравао јавност"! Тада је младог аутора бранило Удружење књижевника Србије "истином о Косову он је пробудио наше замрло сећање о Косову! Нашу мртву савест и изгубљену националну одговорност..."

Када су комунисти тадашње "Дуге" на челу са комунистичким главосеком Михајлом Ковачем писмено обећали и испунили обећање Азему Влашићу да ће Ђурђевићу бити забрањено даље писање о Косову, он је настао да путује. Писао је репортаже и читао их гублици на трибинама Француске 7. Још тада је у хрватској штампи означен као писац "Петиције 211", испод које је своја имена ставило 211 000 душа и другом петицијом подржала готово цела Српска академија наука и уметности. Тих петнаест тачака је у штампи и у централним комитетима названо "Косовски меморандум", алудирајући на жестоко осуђени "Меморандум САНУ". Са политичких говорница је аутору отворено забрањено годинама робије. Међутим, Ђурђевић је баш тада написао "Косовску хронику", драму, коју су тада побуњени глумци и редитељка Писана Мурусидзе, готово, на силу поставили на репертоар Народног позоришта.

Осуда или тачније пљување аутора као "познатог непријатеља партије и народа", било је, сећам се, хорско и кулминирало је "критиком" представе са гостовања у Смедереву, где је новинар објавио своје намере "да ће на следећој представи скочити на по-

РАЈКО ЂУРЂЕВИЋ МАРШАЛ

ДАМА ПРИНТ • БЕОГРАД 1997.

зорнишу и узвикнути: Другови, зауставите ово! Овај ће напасти и самог друга Тита!"

Тако, ето, дешава се да и мале дупице у бунилу могу да пророчки виде велике догађаје у будућности.

Време и судбина су имали, ипак, свој ток. Својом трагичном поетиком "Косовска хроника" је сведочила српску истину све до "Цанкарјеве заложбе" у Љубљани.

Ново узбуђење јавности Рајко Ђурђевић је приредио као сценариста документарног филма "Мајка"! Филм је био избачен са домаћег фестивала, а добио је прву награду на Међународном фестивалу у Оберхаузену. Ондашњи и садашњи Слободан Новаковић никада у јавности није појаснио тај апсурд!

У овом рату, за њега другом по реду, а после Косова, Рајко Ђурђевића памтимо по најдраматичнијим телевизијским репортажама са свих првих линија фронта од Пакраца до Сина. Од каринског залива, Лике, Кордуна и Баније до Вишеграда и Сарајева. На оклопном возу је преносио рат уживо. Книнске "Книнце" су му дале чин подофицира. Неокомунисти Београда су његовој старој етикети "непријатељ народа" додали "ратни хушкач".

Рајко Ђурђевић се дружио и ратовао са козацима и на нашим и на руским фронтима. Све значајније те-

левизијске куће света пренеле су "жесток говор једног Србина" на Конгресу "Сојуза војски казак" у Москви! Његов говор је заиста прекинуо рад Конгреса на два сата док се не донесу предлози "две резолуције о Србима и претеће писмо Јелцину и издајнику Козирјеву..." У домаћој штампи сећамо се вести да је Рајко Ђурђевић добио чин јесаула "Донске војске казак".

Из редакције НИНА отпустили су га Мира Марковић и њен пулен и носилац кофера за "Ноћ и дан", Александар Тијанић. Уз бесчашће иде и податак да је овај усташки слуга на телевизији "политике" објављивао потернице за Ђурђевићем. На крају кратке биографије у књизи пише: "Живи и обрађује дедовину у Калуђерици!"

Ово летимично подсећање није у функцији приче наслу-

не голготе живота, него одговор где је Рајко Ђурђевић сазревао за писца књиге "Маршал", где је скупљао грађу и сагледао само дно једне страшне несреће. Рано означен као тотални антикомуниста, из породице православних традиционалних вредности, Ђурђевић никога не би требало да изненади и темом и садржајем ове књиге.

Право изненађење очекује читаоце, а посебно "Маршалове" слугерање, "револуционарне сараднике", како их писац зове, када у једва измененим и менима препознају рођена деца и народ.

Писац нигде "Маршала" не означава правим. И сам "Маршал" сводени рачуне у једној олујној ноћи набраја својих двадесетак лажних имена, које му је давала "Централа", не знајући које је право. Право име и нема и на тој равни у самој катарзи приче писац даје психолошко објашњење насиља и зла из траума и кризе идентитета. маршалово детињство је описао у семеништу католничког самостана за безимену копилад, где изопачни фратри врше и блуд и уливају филозофију насиља, припремајући редовнике за будуће терористе, који ће остваривати прозелтизам. Залатак "Tera misionis".

Остварујући тај задатак, "Маршал" добија једну земљу на управу. Аутор надахнуто описује његов Рајски врт, слуге, уметнике, новинаре, генерале, писце, вајаре, министре, председника Академије наука који је "шифрант", све те "револуционарне сараднике", који се хвале како им је Маршал оплођавао жене... И све то уз жирафе и слонове, пудлице и тигрове, зебре и камиле, мајмуне и лавове. Звериње царство Рајског врта. Свака реченица је метафора. Све јасна слика разврата, која и једног Нерона, падикућу Рима баца у сенку скромности.

"Маршала", "Маршалку" и две и по хиљаде "револуционарних сарадника" Рајко Ђурђевић је ставио на брод "Галеб", па их је као Ноје своје животиње у барци, повео на Арарат славе и моћи. Надувеност, нитковлук, лукавство, морална корупција, обожавање вође, само плескање, таштина, похлепа, и властољубивост дају пољивалентан фарсични увид у комунистички дворски живот.

ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ГРАФИЧКО-ИЗДАВАЧКУ ДЕЛАТНОСТ ДОО

"ДАМА ПРИНТ"

БЕОГРАД, СОКОЛСКА 14,

ТЕЛ.: (011) 444-57-90, 433-651, 444-35-29, ФАКС: 444-57-90

П О Р У Ц Б Е Н И Ц А

Неопозиво наручујем _____ примерака књиге: "МАРШАЛ"
аутора Рајка Ђурђевића.

Износ од _____ динара уплаћен је дана _____ 1997. године
на жиро рачун: 40803-603-5-47179 "ДАМА ПРИНТ" Београд

Име и презиме/назив _____

Улица и број _____ Место _____
За свака два купљена примерка добијате златни крстич

М. П.

Потпис _____

Необуздани смех, који прати сваки ред књиге, обавезно завршава тешком тугом и питањем - Зар смо заиста ово били ми.

У предговору књиге Миодраг Ђукић је написао:

"Ово је комедија наше националне трагедије..."

Од сцене укрцавања на палубу "Галеба" до "гозбе" на којој су код једног афричког поглавице појели човека, писац нас чудесним описима води кроз свет чуда. Прате их две подморнице, два млазна авиона, два брода са поклонима, један број поклон за цара Африке. Сваког часа "Маршалу" стижу депеше од Бакингамске палате до "Редс Малтешких витезова" из Гибралтара, из Америке и Немачке... Писао нам једноставно не дозвољава предах чак ни на драматичној сахрани "Маршаловог" првог и на обдукцији - другог папагаја, који им је стигао специјалним хидро-авионом да попуни кавез. И на крају да ли смо сви ми у кавезу? Писац се више него вешто, чудесном снагом, темпом и драматургијом поиграо са "Маршалом", Римском куријом, са свима нама и са целим светом.

Академик Никола Милошевић је књигу "Маршал" упоредио са највећим делима светске литературе, а онда је ту своју тврдњу систематично и прецизно образлагао готово 40 минута. Рекао је да ће се генерације писана, када је реч о овој теми, угледају на ово тело и отворено изнео сумњу да ће оно бити уметнички превазиђено. У Молијеровим комедијама је увек доза трагедије. У књизи "Маршал" Рајка Ђурђевића, свака реченица је истовремено трагедија и комедија, каже академик Милошевић.

У свакој критици Душан Ч. Јовановић је, поред осталог, написао: "Тако је то, ипак, драма већа, него што су је и највећи древни трагичари могли да замисле и опевају..."

Сем описа "Маршала" и његових слугерања, професор др Петар Волк указује на још једну уметничку и садржајну раван књиге. "То је иронија о свима нама. Сва та његова путовања, двор, Рајски врт, сви ти генерали, књижевници, интелектуалци, сви ти који украшавају Рајски врт, сви су овде приказани на сликовит и упечатљив начин, тако да је то један велики уметнички изазов. Његова спенска интерпретација биће прави тест за снаге и могућности савременог српског театра!"

За славног сликара Милића од Мачве "Маршал" је једна пркотина, која стално тежи да буде слављена до самоубиства својих следбеника...

Славни сликар је за корице књига насликао портрет "Маршала", а слику назвао "Зликовац или одликовања Тега миссион". На грудима тог маршала су одликовања, све повешани српски попови и сељаци, са српским капама од Лике до Мораве. Тој визији вам-

пира Милић је доследно усликао гло-гов колац у врату.

Последњу корицу је урадио академски сликар Станислав Павловић сликом "Кад се земља сабљом дели", на којој као на Ребрантовом "Часу анатомије", славни кардио хирург Исидор Папо вршио обдукцију "Маршаловом" мртвом папагају, што се, иначе, у стварности и догодило. У књизи уз стварност је и метафора да је леш папагаја као мртво тело државе по којој шпарта мач у руци познатог доктора...

Илустрације унутрашњих страна урадили су сликари Жика Поповић и Станислав Павловић.

Рајко Ђурђевић је у више наврата појаснио да је књига писана апсолутно на основу истинитих догађаја и да је свако лудило увек трагикомично. Писац истиче да је једино у књизи измислио сусрет "Маршала" и Гандија. Он "Маршала" доводи до обала Индије, намерно, јер се сви велики догађаји преломни за свет везују за тај континент. Описан сусрет "Маршала" и Гандија је центар пишчеве философије у књизи. "Маршал" је у оклопу злата и одликовања. Ганди је замотан у парче крпе. "Маршала" прати 2 500 сарадника, Ганди се виче за бамбусовим штапом. "Маршал" нуди самоуправљање, Ганди има кастинску земљу. Први носи дијалектику материјализма, која све меље, други метафизику, философију и опструкцију против "Маршалових" газда. Први поклања драго камење, други њему поклања своју једину краву. Први се од краве гали, другом је крава светиња...

Судар два света, судар интернационалистичке мафије и патриотизма, распикуће и скромног и умног владара... Све то заједно са незаборавном сценом кад Моравца скаче са брода у прљави плићак и дочек "Маршала" од кобри и факира у Тап Махалу, све то ствара чудесну причу једног заиста ремек дела.

На првој страници Рајко Ђурђевић нас уводи у причу поруком: Све се догодило све како је речено. И опет не питајте да ли је све ово плод стваралачке маште? Не питајте да ли је ово стварност? Он је нестваран. Они су нестварни! Јер немају корен ни у Богу ни у људима!"

На последњој корици писац нас из приче изводи и будућност живота:

"Отићи ћемо сви у безвременје за Маршалом кад почнемо и јавно да хвалимо Маршалово време."

На крају можда је најупутније пренети завршну реч критике познатог песника Зорана Костића:

"Нека сваки родитељ купи ову књигу своје детету, како се никада све ово не би поновило!"

Душан Весић

**СЕНЗАЦИОНАЛНО! НЕВЕРОВАТНО! ЧУДОВИШНО!
ЗОРАН ЂУРЂЕВИЋ БИ ИСПОРУЧИО
КАРАЦИЋА И МЛАДИЋА ХАШКОМ ТРИБУНАЛУ!**

DER SPIEGEL

Nr. 50/9.12.98 500 DM

„Den starken Mann zerstören“

Interview mit Oppositionsführer Zoran Djindjić über die demokratische Protestbewegung

SPIEGEL: Herr Djindjić, können Sie den serbischen Präsidenten Slobodan Milošević in die Knie zwingen?

Djindjić: Als demokratische Partei können wir nur zu einem Mittel greifen – dem friedlichen Widerstand auf der Straße. Milošević befand sich noch nie unter so anhaltendem Druck. Er beginnt, die Nerven zu verlieren.

SPIEGEL: Die Opposition möchte, daß auch die Arbeiter sich jetzt der Protestbewegung anschließen. Rückt dann ein gewaltsamer Umsturz wie 1989 in Rumänien näher?

Djindjić: Daß Milošević und seine Ehefrau eines Tages enden wie Nicolae und Elena Ceauşescu, will ich nicht ausschließen. Aber wir sollten uns auch keine Illusionen machen. Ein Generalstreik bringt nicht viel, die Wirtschaft arbeitet sowieso nur zu 20 Prozent. Die wirkliche Gefahr für Milošević besteht in der Zerstörung seines Images als starker Mann Serbiens. Sobald er die absolute Kontrolle verliert, wird sich im eigenen Parteiapparat Widerstand gegen ihn regen.

SPIEGEL: Und wie wird er seinen wankenden Thron wieder stabilisieren?

Djindjić: Gewalt gegen die Demonstranten wäre im Augenblick wohl seine letzte Option. Denn auch Polizei und Armee sind höchst unzufrieden und sehen keine Perspektive unter seinem Regime. Ihr Einsatz könnte sich als Bumerang erweisen. Danach gäbe es keine Möglichkeit eines Kompromisses mehr.

SPIEGEL: Was sind denn Ihre Bedingungen für eine Einstellung der Massenproteste? Neuwahlen?

Djindjić: Nein, denn wir haben keine Garantie, daß es nicht wieder zu Fälschungen kommt. Wir verlangen die Anerkennung der Wahlresultate vom 17. November. Eine akzeptable Lösung wäre, wenn das Oberste Gericht die Annullierung der Gemeindevahlen rückgängig machen würde.

SPIEGEL: Sie wollen mit den Demonstranten durchhalten bis zum Sieg. Befürchten Sie nicht, daß der Elan der Bevölkerung mit jedem kalten Wintertag schwächer wird?

Djindjić: Das ist der entscheidende Punkt – ob der Wille zur Veränderung stärker sein wird als die Schwerekraft des Regimes. Es ist wie bei einem Bergsteiger in Eis und Schnee: Er muß wachbleiben und weiterklettern, wenn

Milošević-Herausforderer Djindjić: „Nationalismus gehört dazu“

er sich hinsetzt, schläft er ein und stirbt. Wenn wir jetzt verlieren, ist über Jahre hinweg jede Chance für die Opposition verspielt.

SPIEGEL: Auch als Bürgermeister von Belgrad müßten Sie weiter gegen die Übermacht der Sozialisten kämpfen. Die Basis der Opposition beschränkt sich auf einige Städte, die Landbevölkerung steht zu Milošević.

Djindjić: Drei Viertel der serbischen Bevölkerung leben in den Städten, in denen wir bei den Kommunalwahlen gesiegt haben. Mit freien Medien werden wir die Informationsblockade durchbrechen.

SPIEGEL: Sie sagten einmal: Nicht alle Sozialisten sind Teufel, nicht alle Oppositionellen Engel. Würden Sie mit den Sozialisten eine Koalition eingehen?

Djindjić: Sicher, denn wir müssen die Grundmauern für einen modernen Staat errichten; dies kann eine Partei allein nicht schaffen. In der Sozialistischen Partei gibt es vernünftige Leute, die für Reformen aufgeschlossen sind. Aber natürlich kommt kein Bündnis mit Milošević und seiner kommunistischen Professoren-Gattin in Frage. Die beiden

sind das Hindernis für jeden Fortschritt, sie leben noch im Zeitalter des Ostblocks.

SPIEGEL: Der Westen unterstützte die serbische Opposition bisher nur halbherzig. Ein Grund war die offene Parteinahme für Radovan Karadžić. Warum haben Sie so enge Kontakte zu dem mit internationalem Haftbefehl gesuchten bosnisch-serbischen Kriegstreiber geknüpft?

Djindjić: Die Sozialisten hatten die Beziehungen zu den Serben in Pale monopolisiert. Das wollten wir durchbrechen. Natürlich hatten wir auch die Hoffnung, Milošević stürzen zu können, indem wir uns auf die Seite von Karadžić stellten, als Milošević von ihm abrückte. Solche Kompromisse haben manchmal ihren Preis. Dafür sind wir jetzt die einzige Partei, die unsere Brüder in Bosnien überzeugen kann, daß der Westen nicht ihr Feind ist.

SPIEGEL: Das Oppositionsbündnis hat erklärt, es wolle die Friedensvereinbarungen von Dayton strikt einhalten. Würden Sie Karadžić und seinen Ex-Armeechef Ratko Mladić an das Haager Kriegsverbrechertribunal ausliefern?

Djindjić: Wenn wir an der Macht wären und die beiden sich in Serbien aufhielten, ja. Dennoch muß ich sagen, daß mich die Kriterien für die Bestimmung von Kriegsverbrechern verwirren. Wenn damit auch die Schreibtischtäter gemeint sind, gehören Milošević und Kroatiens Präsident Franjo Tuđman ebenfalls dazu. Milošević hat das Volk in den Krieg gedrängt, ihm seine Hilfe versprochen und es dann betrogen.

SPIEGEL: Großserbien war auch das Ziel der serbischen Opposition. Werden Sie weiter dafür kämpfen?

Djindjić: Wir hoffen, daß eines Tages Herceg-Bosna Kroatien zugeschlagen wird, die Republika Srpska sich uns anschließt und die Moslems in Bosnien ihren eigenen Staat bekommen – aber nicht gegen den Willen des Westens, sondern mit dessen Einverständnis.

SPIEGEL: Das werden Sie wohl kaum bekommen. Würden Sie denn auch Ihr Einverständnis für eine Vereinigung des mehrheitlich von Albanern bewohnten Kosovo mit Albanien geben?

Djindjić: Die Albaner im Kosovo müssen erst einmal alle Minderheitenrechte erhalten. Wir müssen ihre ethnische Identität schützen und sehen, wieviel Autonomie wir gewähren können, ohne die Einheit des Staates zu gefährden. Als politische Partei können wir nicht über eine Sezession, eine Abtrennung von Serbien, reden.

SPIEGEL: Deutschlands Außenminister Kinkel solidarisierte sich mit der serbischen Opposition. Hat er Ihnen konkrete Zusagen gemacht?

Djindjić: Kinkel war derjenige, der seine Stellungnahme am klarsten formulierte. Auch die Amerikaner haben eindeutig Position bezogen. Wir fühlen erstmals eine wachsende Rückendeckung durch die internationale Gemeinschaft. Diese muß Milošević weiter unter Druck setzen, nur so wird er nachgeben.

SPIEGEL: Wie demokratisch ist die Opposition? Ist der Nationalismus nicht auch bei Ihnen der überragende Wert?

Djindjić: Natürlich muß unsere Demokratie, um die Unterstützung der Bevölkerung zu gewinnen, traditionelle Elemente beibehalten. Der Nationalismus gehört dazu, keine Partei wird überleben können, wenn sie nicht national und sozial ist. Von allen vier politischen Führern in Serbien – Milošević, Drašković, Šešelj und ich – repräsentiere nur ich die europäische Variante. Drašković spricht sich zwar für Europa aus, aber er ist eher ein Mann des Volkes und der Tradition. Šešelj von der Radikalen Partei ist Anti-Europäer und ein bißchen verrückt. Das Pferd, auf das der Westen setzen sollte, bin ich.

ШПИГЕЛ: Коалиција „Заједно“ се изјаснила за стриктно спровођење одлука споразума из Дејтона.

Да ли бисте Ви испоручили Караџића и његовог бившег команданта Армије Ратка Младића Хашком суду за ратне злочинце?

БИНЂИЋ: Када би ми имали власт, и када би се обојица налазили у Србији, у том случају - да.

Међутим, морам да кажем да ме збуњују критеријуми по којима се суди ратним злочинцима. Ако би се међу њих рачунали и они потписници споразума (буков. прев. за писаћим столовима), ту сигурно спадају и Милошевић, као и хрватски председник

Франо Туђман. Милошевић је гурнуо народ у рат, обећао му помоћ и онда га изневерио.

НАШ КОМЕНТАР

Ни један политичар у Србији није имао толико ломова и заокрета у својој политици колико је имао Зоран Бинђић. У идеолошком смислу почео је као анархиста. После тога је у Немачкој постао ултралевицинар. У Демократској странци Драгољуба Мићуновића постао је „борац за демократију“ за тржишну економију, са изразито антисрпским односом према националном питању. Када је „отки-

нуо главу“ своје творцу Драгољубу Мићуновићу, направио је још један политички заокрет. Почео је да одлази у Републику Српску, да одржава присне политичке контакте са Радваном Караџићем. Све је то трајало до политичке ликвидације Радована Караџића. Тог тренутка Бинђић изјављује да он никада са Караџићем није био толико присан и да га је он саветовао да промени политику. На крају Зоран Бинђић у интервјуу немачком „Шпиглу“, који објављујемо, изјављује да би он изручио хашком суду и Караџића и Младића. Касније је Бинђић негирао постојање овог интервјуа.

На следећим страницама објављујемо три чланка која су писана за специјално издање "Земунских новина", у којима су аутори изнели своје виђење др Војислава Шешеља као будућег председника Србије.

Међутим, како у том специјалном издању није било простора за све текстове, објављујемо их у "Великој Србији".

Овим путем захваљујемо се "Земунским новинама" на сарадњи, а извињавамо се ауторима текстова због те промене.

Редакција

У ПОЛИТИЦИ ЗБОГ СЛАВЕ

Наравно, ја ћу и на следећим изборима свој глас позајмити или поверити Српској радикалној странци а међу кандидатима за председника Србије ћу заокружити Твоје име и презиме. Немам другог избора ако не желим да се одајем мазохистичком "дизању руке од свега."

Драги Војиславе,

Захваљујем се на части коју си ми указао израженом радозналости спрема мог виђења Војислава Шешеља у улози председника Србије. Разматрајући тај позив стекао сам уверење да би јавно изношење мог виђења такве спреге нанело (извесно незнатну али ипак) штету Српској радикалној странци и Твојој амбицији. Реч је о штети која би погодила и моје жеље јер свој глас редовно позајмљујем Српској радикалној странци на свим политичким изборима. Изложени парадокс објашњава се чињеницом да је у питању избор најмањег зла јер на сцени политичких понуда немам алтернативе.

Ако Те доиста занима моје мишљење о реченој перспективи - дакле због личних а не само пропагандних разлога - оно је неповољно због неколико озбиљних, премда не и неизлечивих мана или слабости од којих патиш. Међу тим манама или слабостима главне су прекомерна таштина и недостатак процеса озбиљног идеолошког образовања те последичног преображаја личности. У једном интервјуу, који добро памтим, изјавио си како се људи баве политиком или због пара - или због славе. Дакле, Твој је други случај а ја бих на месту председника Србије - с обзиром на изразито председничку природу постојећег система - највише волео да видим личност коју уз идеолошку целовитост краси и савршена равнодушност спрема сваког користољубља и славољубља, дакле личност спремну да служи искључиво интересима (српске) нације.

Примери Твог безграничног славољубља су безбројни, од недоследног чувања титуле доктора, стечене у систему наопаке хијерархије те селек-

ције вредности, преко таштог укоричавања скоро свега изговореног или написаног, разврстаног у четрдесетак књига, до Велике Србије где скоро свака страница носи Твоју фотографију. Додуше, Твој спектакл таштине изгледа доброћудан па и ироничан или самоироничан, обележен духом извештачено инфантилног инађења или изазивања. Претпостављам да је тај намерно клоновски или шет-будаласти дух стечен у временима дисидентства, када си био маргинални десператос, нека врста политичког оригинала али сам против властодержачке силе. Добро знам каква си све мучења и понижења подносио те ми је таква стратегија одговора на изазове разумљива: није нада већ хумор оно што човеку последње преостаје у безизлазним ситуацијама.

Ипак, времена су се променила а и Твој статус: Ти си данас председник једине како-тако организоване националистички одређене странке у коју знатан део народа полаже све или једине наде. Уверен сам да би тај део био знатно већи ако би Ти успео психолошки и ментално да превазиђеш старе навике те да се саобразиш новом статусу. Претпостављам да ћеш ту таштину превазићи силом времена али би било много боље да то учиниш свесним напором уместо да пасивно чекаш унутрашњи преображај. Многи историјски примери указују нам на погубност таштине на власти. Горбачов је најупечатљивији пример: он је зарад светске "славе" уништио једну велику силу и изазвао безмерне трагедије словенских и православних народа. По свему судећи, битни узрок трагедије српског народа је спрега једне неумерене баштине на председничком положају, неукротиве либидо доминанди и

Публициста и сликар
Драгош Калајић

потпуног непознавања света у коме живимо те одговарајућих силница. Наша политичка (псеудо) елита је подпросечна и тамо где има најбоље намере те је далеко испод висине изазова што их суочава српски народ. Зато се бојим да ни Војислав Шешељ неће бити много бољи на месту председника Србије.

Изложене бојазни су подржане и спознајом Твојих образовних те идеолошких мањкавости. Мени је веома драго када слушам или читам Твоје одлучне исказе препознавања врховног зла у мондијализму. Како нас је учио Карл Шмит - основни критеријум политичког почива у моћи разликовања пријатеља и непријатеља. Рекло би се, на основу Твоје антимиондијалистичке реторике, да Ти умеш политички мислити, односно препознати главног непријатеља не само

српског већ и свих европских народа. Ипак, ваља се упитати колико је стварно дубоко и постојано такво Твоје идеолошко опредељење. Низ Твојих поступака па и главних предмета политичког деловања Српске радикалне странке изазива ми сумњу у дубину и постојаност реченог опредељења: од нуђења српских "четника" за потребе операције Пустињска олуја, преко губљења времена и угледа у петљавинама са једним баналним хохштаплером и samozванцем, преко службе мондијалистичким ситним агентима, званим (Наша) Борба и Студио "Б", до савезништва са доказаним провокатором Жириновским, задуженим за компромитацију руског национализма, које је разочарало руске патриоте. Оставимо сада по страни жалосну чињеницу да је за то време Српска радикална странка пропустила да учини оно што је морала, као једина озбиљније организована националистичка организација, да организује бар народне протесте против издаје Западне Славоније и Републике Српске Крајине и против бомбардовања Републике Српске од стране снага НАТО-пакта. Та огромна, трагикомична диспропорција између онога што је Српска радикална странка чинила а није требала чинити и онога што је морала чинити а није учинила - подрива ми сваку вољу да у Тебе имам поверења.

Програмско залагање Српске радикалне странке за либерални капитализам за друга је идућа али сродна тема. Иоле озбиљан политичар, особито онационалистичког опредељења, морао би се обавестити о каквом систему је реч те прочитати бар класике одговарајуће спознаје религијских корена либерал-капитализма, дакле Вебера и Зомбарта.

Имам утисак да Ти, залажући се за либерални капитализам, не знаш о чему говориш нити познајеш друге те за српски и православног народ неупоредиво подобније облике или системе капитализма. О томе сведочи и противуречје између декларативног противљења мондијализму и такође декларативног залагања за либерални капитализам. Мондијализам или "нови светски поредак" је чедо либерал-капитализма, његова светска метастаза. Како је добро уочио Игор шафаревич, марксистички социјализам и либерал-капитализам су два пута која воде ка истом бездану а ја бих, на основу управо студија поменутих научника, Вербера и Зомбарта, додао да су они и близанци, рођени од исте матере, премда је први испео дебил и зато неуспешан. Стога Ти препоручујем да одвојиш времена за изучавање немачке реал-историјске школе економије која је у основу привредног тријумфа Немачке, Јапана, Кине и осталих "азијских змајева".

Основно правило те школе сковао је Фридрих Лист, смишљајући како да сиромашна и мала Прусија одоли ко-

лонијално-империјалистичкој најезди Велике Британије: "Богатство једног народа не састоји се толико у материјалном богатству већ у моћи стварања богатства". Очекујући и призивајући туђа богатства, односно стране кредите - ми најбоље радимо у корист сопствене штете, затомљења сопствених моћи стварања богатства и претварања српских земаља у трећесветску колонију. О намерама властодржаца да претворе Србију у колонију сведочи и закон о страним концесијама у припреми, који треба да страном капиталу препусти на милост и немилост српску земљу, српске шуме, српско рудно благо. Претпостављам, с тугом, да ће Српска радикална странка, саобразно опредељењу за либерални капитализам, подржати такву распродају и преображај Србије у пустињу за одлагање туђег смећа.

Кад је пак реч о Српској радикалној странци, ваља имати у виду да је поменута таштина један озбиљни фактор који ограничава њено ширење. Уместо да буде центар кристализације свих национално опредељених интелектуалних и моралних снага, личности и установа, удружења и струковних организација те да моћно шири свој утицај и размере мобилизационих потенцијала - Српска радикална странка остаје затворена у некој врсти аутизма за који си Ти једини кривац.

Претпостављам да је кривац заправо Твоја таштина, односно бојазан да Ти неки други сјај у близини не баши у сенку сопствени. Осим што је недолжна председника такве странке, та бојазан је и погрешна јер ниједан озбиљни патриота из мог делокруга сазнања не гаји такве амбиције, поред осталог и због тежине дужности и одговорности какве сноси професионални политичар у првим редовима. Један пример је довољан: упркос свих настојања да се пронађе личност која би била вољна да преузме вођење Српске демократске странке у Србији - таква није нађена. Узгред речено, ако имаш у виду такву личност, обдарену ауторитетом и самосталношћу те одговарајућим способностима - био бих Ти веомао захвалан да ми је препоручиш, како бих проследио препоруку. Уверен сам да би препорођена Српска демократска странка у Србији могла привући оне патриотске гласове које Твој стил одбија а који нису занемариви те да би се у савезу са Српском радикалном странком и другим сличним удружењима могао образовати блок довољно снажан да на изборима превлада непатриотске или антипатриотске снаге.

Начелно, с обзиром да у Србији живи једва шездесет одсто становништва српског порекла, свако унутарсрпско странчарење и свака деоба су штетни а потенцијално и погубни или кобни. Дobar пример такве перспективе пружа бугарска политичка сцена где су се снаге (псеудо)-десни-

це одржавале на власти захваљујући савезу са странком турске и исламске кмањине, по цени издаје националних интереса. То је модел који се и Србима припрема. Стога је од виталног интереса обједињење патриотских снага са "левице" као и са "деснице" али за сада недостаје центар кристализације.

Нисам опазио никакав труд Српске радикалне странке да заузме ту празнину те да постане центар кристализације националних и патриотских снага. И то је један од разлога моје сумње у добробити за српски народ од Војислава Шешеља на месту председника Србије. Ти би на том месту морао бити, по дефиницији, председник свих веродостојних и самосвесних Срба. Ако их сада не можеш, нити желиш окупити, у јединству разлика - како ћеш то моћи на месту које садржи неупоредиво већа искушења за таштину?

Постоје и друге сумње, дубље природе, почевши од оне у Твој десни профил. Ја сам човек (духовне) деснице по свом самоваспитању и самообразовању које је трајало деценијама и још траје. Добро знам колико је тај пут тегобан и дуг и какве сам све битке морао водити пре свега против сопствених слабости и мањкавости, међу којима је била и она звана таштина. Наоружан таквим искуствима и свешћу о тежини преображаја човека, мени Твоје десничарење изгледа неуверљиво те личи на брзо научену а недодживљену и непромишљену глумачку улогу, на неку врсту ад хок импровизације. Наравно, далеко сам од претензије да од председника једне националистичке, дакле десносмерне политичке странке захтевам огромну ерудицију што садржи познавање одговарајуће традиције европске мисли, од Платона до Доносо Кортеса, Жозефа де Местра и Карла Шмита. Ипак, вођа деснице мора то бити бар у срцу и души те мора имати бар општу представу о традицији у коју се свртао. Немам поверења у Твоје срце а ни знање и бојим се да си још увек под утицајем страшних искустава која Твоју политику оптерећују психологизмима.

Наравно, ја ћу и на следећим изборима свој глас позајмити или поверити Српској радикалној странци а међу кандидатима за председника Србије ћу заокружити Твоје име и презиме. Немам другог избора ако не желим да се одајем мазохистичком "дизању руке од свега." Излишно је истицати да ово писмо није препоручљиво објављивати. Оно је писано само за Твоју употребу и зато га достављам лично, без поштанских или факс посредовања. Уз предочено мишљење прими моје најсрданије поздраве те уверавања да Српска радикална странка може рачунати на моју скромну подршку, у оквиру расположивих знања и моћи.

Драгош Калајић

ПРОМЕНЕ ДОНОСЕ ОНИ КОЈИ СЕ НЕ МЕЊАЈУ

Препознали смо га чим је изашао из света медијских сенки. А зашто и не бисмо? Није се нимало променио.

Интелигентан, динамичан, принципијалан, рационалан, једноставан у свему у што ради или каже.

Васкрсла га је Србија на умору, она иста Србија која је годинама прехутно пристајала на све, и није дирала ни у шта како се не би срушило и оно што постоји.

А почело је да пуца по шавовима. Пробуђен из медијске хипнозе шамарима моралних и интелектуалних порока владајућих структура, народ је схватио да сутра не сме да се зовео јуче.

Маске лажних месија су пале.

Исподњих - ни лика, ни лица. Само налицје: обест, лицемерје, демонстрирање моћи на тлу свепрожимајуће беде, безосећајност и небрига. Читав један народ обојили су бојом изостанка разума и смисла егзистенције и тако га паушално облатили.

И Удружење за узајамно дивљење је убрзо показало од чека је саткана њихова мрежа којом "успешно" лови светлину.

Није да раније није било важно, али изгледа да је сада пресудно.

Зашто бисмо се више питали јесмо ли некада давно овде дошли привремено или смо дошли да останемо? И зашто бисмо се више против своје воље понашали као да ћемо сутра да одемо?

Шта ће се то променити доласком др Војислава Шешелја на место председника Србије?

најпре, Србија се свету неће представљати псеудонимом. Не потцењујући ни један народ и његову историју, биће то јединствена српска држава у којој ће се пробудити национална традиција заснована на исконским темељима српског схватања правде, морала, духовности, јунаштва и слободе. У њој ће се неговати генерације које ће бити поносне на припадност српском народу и које ће бити одане земљи својих предака.

С обзиром да председник републике треба да представља нашу државу и земљу у иностранству, Србија више неће бити само јефтина сировина. Србија ће бити отворена за све државе и међународне организације чији су основ деловања сарадња и солидарност, а никако притисци, уцена и сила.

Наша држава би могла да склапа и војно-политичке савезе са свим земљама које имају разумевања за српске националне интересе под условима којима би се гарантовала суверена воља држава чланица.

Наравно да би се водило рачуна и о нашим дипломатским представницима. Наши представници не смеју да буду атрофирани политичари који би ове веома важне послове обављали без мотива и реалне политичке одговорности, а мимо државних интереса. Тај посао ће добити млади високообразовани стручни и одговорни људи који ће умети дати штите интересе своје државе и њених грађана, који ће настојати да постижу што бољу позицију наше земље у преговорима.

Да би се представила свету, Србија се мора променити и изнутра. Она више не сме бити гудура људских страсти, похота и таштине. Она мора постати земља способних, паметних и вредних људи.

Крађа, шверц - некада активности најнижих на друштвеној лествици - неће више бити синоним за "способне и интелигентне". Овакви људи су ове атрибуте могли да стекну само у држави која је крајње корумпирана. Ниједна министарска афера није изведена до краја. Ниједан учесник кажњен. Нема грађанина који сумња у чињеницу да је данас могуће урадити све ако платите правог човека.

Овакве појаве су раширене од локалних органа власти па до самог врха. Власт и њени носиоци постали су средство брзог богаћења. При том се заборавља на основне принципе поштења и одговорности.

Да ствар буде још гора, правосуђе, најважнији стуб власти у земљи, не штити интересе грађана, нити је гарант њихове правне сигурности.

Неминовно ће доћи до реформе правосуђа. Судије не смеју бити пуки извршиоци било ког режима или функционера. Палату правде морају да презентују праведни, а не послушни људи.

Савест, част, одговорност и знање биће једини критеријуми при избору професионалног судијског кадра.

Једино тада ће бити могуће да се досадашњи носиоци власти за које се утврди да су корупцијом и незаконитим радњама дошли до одређених материјалних добара изведу пред лице правде и да се ригорозно казне уз одузимање овако стечене имовине. Тако ће се повратити поверење грађана у носеће функције власти.

Додуше, Србија је "слободна" земља. У њој се слободно краде, слободно убија, слободно фалсификује, слободно лаже. Али зар то нису само "ситни људски греси"? Свака побуна, незадовољство или лизражавање незадовољства, спадају већ у теже преступе.

Знамо откуд Содом и Гомора у Србији данас. Иза помпезног манифеста крила се, заправо, само протачка жеља сиромашних духом да животу придодају смисао који не познаје ни земаљску ни божанску одговорност. Човек је подједнако изгубио право на достојанствен и моралан живот као и на достојанствену смрт.

Данас нам препоручују: водите рачуна како умирате. У моди је метак, недостатак лека, анестезије, вишак дроге, евентуално стрес. Све остало спада у насилну и неприродну смрт. Такође водите рачуна како живите и уживате. Немојте да бринете што нема хране, лекова, летовања, пара и осталих тривијалности. Нека живи блуд. Имајте што више жена - то звучи тако српски. Ако сте богати, излазите са херкиним другарицама. Воле и оне вас. Ако сте сиромашни нека вам место буде "Добро је док има оних којима је горе" (паклене ли реченице!). Ако вам дечко касни - не чекајте га. Потражите га у читуљи.

Председник Војислав Шешел поборник је свега онога што обезбеђује друштвени и морални интегритет. Враћањем уставности и законитости, враћањем традиционалне српске породице у којој би се просперитет обезбеђивао већ опробаним моралним вредностима, правилним образовањем и опхођењем у складу са етичким и друштвеним нормама, Србија би се врло брзо приближила ливилизованим стандардима развијених земаља.

Посебна пажња била би посвећена рушењу "морала у лице" код младих људи и увођењу здравијих, атрактивнијих и вреднијих садржаја. Целисходним коришћењем слободног времена искоренила би се антисоцијална и девијантна понашања.

Повратак истинској српској традицији и патриотизму, стварање националног идентитета, поправљање слике о нашем народу и држави у светским оквирима, а без давања територија и политичких уступака, придобијање економских клијената како у земљи, тако и у иностранству - биће основни задаци будућег председника Србије. Овако одговорном задатку моћи ће да одговори само онај ко на прецима носи сву славу и све грехе свога народа, онај који је личне интересе подредио вишем принципу - вољи свога народа.

То може бити само онај који се, залажући се за промене, никада не мења - др Војислав Шешел.

Сузана Пилавић

УПОТРЕБА ПРЕДСЕДНИКА

Опште разочарање у овдашње политичаре, као лопове, неозбиљне типове, авантуристе, папучиће, гусларе - довело је до суочења са давно спознатим да се у политици не гласа за најбољег него за мање лошег.

Тек кад је председничка кандидатура Војислава Шешеља изашла из вика - најјасније смо могли да схватимоу како тешкој ситуацији се налази Србија.

Лидер демократа, Ђинђић, отворено је проговорио о својој зебњи да ће, уколико се кандидује Вук Драшковић, Шешељ сигурно ући у други круг и тамо се борити за место првог човека државе са социјалистом. А Ђинђић ваљда не говори напамет.

Опште разочарање у овдашње политичаре, као лопове, неозбиљне типове, авантуристе, папучиће, гусларе - довело је до суочења са давно спознатим да се у политици не гласа за најбољег него за мање лошег.

Постао је депласиран и слоган из претходних кампања да онај ко гласа за Шешеља заправо не исказује своју политичку вољу већ своју дијагнозу.

По свему релевантном судећи, колективна дијагноза овог народа је да још увек није успео да крене од морала предводника ка једној новој етици одговорности. И ту се крије Шешељева шанса.

Наравно, Шешељ даје све од себе да личи на Милошевића из његове прве председничке фазе, када се приказивао реформатором и радикалним политичарем. Јер у земљи у којој је доходак по глави становника 1500 долара, поверење добијају само јаке и одлучне личности. Народу је потребно да осети чврсто тле под ногама. Тражи се чврст човек са јасним програмом. Неодољиво зато на копирање Милошевићева подсећа и наизглед ситан детаљ, као што је припајање сремачких села општини Земун. Наиме, та села се, под утицајем радикалских активиста, плебисцитом изјашњавају за прикључење јурисдикцији Земуна, где стољује нови председник општине. Није важно за овај феномен што су те активности неутемељене у Уставу, то је исто радио и Милошевић са покрајинама. Подбуни народ, изведе јогурт-револуцију и онда је право само сервис за образложење воље народа.

Благотворно силовање логике

Национална реторика је састим у позадини, она је скоро заборављена као адут у политичкој игри, а и сам промотер погубне идеје Карлобаг-

Огулин-Карловац-Вировитица, труди се да је више не помиње. Несрећници источно од те линије је сада се боре за голи живот, не питајући се више ко је крив за њихову пропаст, ко их је гурнуо у рат. Њихов ослободитељ од Хрвата, који је то уистину, а успут их је ослободио и од самих себе, дочекује их у општини Земун са социјалном реториком - јефтина подела општинске земље, скоро багателно издавање дозвола за киоске. Тако да избеглише поново виде свога спаситеља у ономе ко је водио рат са њима, а чије је ново оправдање да није он крив што је позивао на рат него држава која борбу за Велику Србију није умела да истера до краја. Једино је важно представити себе спаситељски јаким за чије се скуте ваља спасоносно прихватити. Овај алегични круг ме подсећа на логику из приче једне силоване девојке која је затруднела и удала се за напасника са образложењем да неко треба да јој помогне да подиже нежељено дете. Силоваатељ је тако амнестиран у оца њеног детета.

Шансе земунског градоначелника повећава и промотерски однос влађуће структуре која га још од првих избора види као своју ударну песницу у борби са опозицијом.

Промотерски лимит за појављивање у строго контролисаним медијима повићен му је идеолошком и сваком другом дефанзивом ЈУЛ-а и повратком у владајућу гарнитуру националне струје СПС-а са којом је братски учествовао у рату и свих претходних пет избора. Не спорим да је војвода два пута био хапшен, али је исто тако пред други круг децембарских избора 1990. године издао посланицу бирачима да је СПС патриотска странка и да тамо где год се налазе кандидати СПС-а против неке издајничке странке гласају за ове прве. И то је политичка чињеница.

Такође, на новембарским изборима 1996. строго контролисана државна телевизија у својим ударним дневницима редовно је обавештавала грађанство шта њен миљени опозиционар мисли о коалицији Заједно - по правилу највулгарније погрде. Онај део који се односио она њих елегантно су прећуткивали, али је остао факат да су га употребљавали за напа-

де на највећу опозициону групацију, као и да на општини Земун где је он победио није било судског поништавања избора, које је уведено као пракса у свим другим општинама где је победила Заједно. Чак је на конститутивној седници Општине Земун шест одборника СПС-а гласало за новог председника, радикала.

Гледајући горе ка другом кругу

Можемо се бавити изборном тематиком, али не видим да ће нас она довести до валидних резултата. Пре свега зато што су у игри многи ван изборни моменти. Уколико њих за тренутак оставимо по страни, Шешељев улазак у други круг значао би озбиљну претњу сваком противнику. У случају да то буде социјалиста, Шешељ би имао подршку опозиционих бирача јер у њему ипак виде мање зло од наставка социјалистичког главињања кроз мрак. Ако му противник буде неко из коалиције Заједно онда ће социјалистички гласачи заокружити некога ко је њима далеко ближи од демократског, проевропског монархистичког Вука Драшковића, који им иначе константно оставља утисак нестабилности. Шешељ би тако био последња освета комуниста идеји демократије у Србији.

Морам да признам да ме земунски градоначелник никада неће убедити да је демократа. Пре њу пристати да признам да је добар економиста или министар полиције, али у његову демократичност не верујем. Упознао сам га на оснивачкој скупштини Српске радикалне странке фебруара 1991. у Крагујевцу, његови пријатељи кажу у лошем дану, али ће ми трајно остати урезана слика како тадашњи Шешељеви четници, брадати, булајићевски статисти, стоје око микрофона и на знак свога вође, брутално гурају Шолета Станојевића, радикалског првака Западне Србије. Слика те бруталности ми је остала урезана, и може ми се замерити малициозност, али ја преко те слике не могу да пређем. И да ничег другог није било, онога већ познатог вађења пиштоља на просветне раднике, мени је то довољно за лични утисак у који никако не може да се уклопи слика о демократи.

Међутим, не треба сумњати да би Шешел своје програме и поруке прилагодио другом кругу; изразито је флексибилан политичар. Уколико би му требала помоћ социјалиста подсетио би их да је био верни члан Савеза комуниста, да је он једини способан да спроведе програм њихове партије. А ако буде тражио подршку демократских бирача, сав ће запенити од позивања на своју војводску титулу коју му је доделио војвода Ђујић као доследном борцу против комунизма; позиваће се и на своје политичке затворе. Спреман је на обе гласачке варијанте, а обе се могу и извући из његовог животописа... А он је вешт и ако му се омогући маневар добро понтира лопте са крила.

Србија као лепо уређено спомен гробље

Пошто је не само тема овог текста него и тема времена - Како замишљамо Војислава Шешела као председника Србије, ред је да се и том визијом позабавим. Наравно непристрасно, али то је немогуће кад је у питању човек који ме није остављао на миру ни кад спавам.

Наиме, у време војводине симбиотичке везе са социјалиста, ратно доба, када је имао пресудну већину у Парламенту и када је могао да изазове кризу Владе, и када се буквално на телевизији појављивао чешће и тачније од временске прогнозе и када је ствар доброг укуса сваког социјалисте била да опсервира идеју свога лидера како му је Шешел омиљени опозиционар - уснио сам један страшан сан. Налик Домановићевој Страдији.

Јавило ми се у сну како је војвода председник Србије, у неком блиском времену, не тачно одређеном али препознатљивом, мада донекле фантазмагорично избушних ивица које не баш јасно преламају слике.

Моја судбина је била мање страшна од оне коју би споља гледано и могао да проценим јер су скоро сви делили сличан удес.

Нисам био унапређен у неки виши сталеж - остао сам у новинарском, као младом и још неистрошеном новинару додељено ми је задужење да гурам колиџа. Старија новинарска пера су постала кубикаши, држали су од алата само оловку записујући дневни учинак час млађих. Секретарице носе воду у лименим кантама са обијеним грлићем. Штедња је општа. Главни уредници, уколико су млађи, морали су да узму лопату у шаке, а ако су пред пензијом добијају ту привилегију само да равнају земљу грабуљима.

Наша новинарска деоница на јавним радовима нешто је дужа него радницима Раковице, који спадају у виши сталеж. Кратко и језгровито нам је објашњено да је тако праведније јер док смо се ми штедели као опозициони лењивци и критизери дотле је

Раковица подизала ову земљу. У привилеговани слој са радницима Раковице припојени су и новинари РТС-а, као пример нама опозиционим, да се научимо да се власт мора поштовати, ма каква била.

Новинарска траса се протеже од Макиша до Остружнице. На улазу у деоницу постављена је хирилична табла: "Улазите у новинарски сектор, пазите шта причате, када једнога дана буду поново излазиле новине то се може употребити против нас!" Мисли се на привилеговане слојеве чији су предводници радикалски комесари.

Ручак на пољским шпоретима припремају графичке раднице. Порције се деле према резултатима рада. Праведност поделе надгледа изабрани члан Радикалне странке. Док траје ручак, на обали Саве, новинари слободно роазмишљају, а они слободнији, увек је у новинарству било дисидентата, упуштају се у забрањени порок: усмене новине.

Предвечерња су најлепша. По узору на културни програм у Љотићевом Заводу за преваспитавање српске омладине, организују се игранке с модерним плесовима. Жене излазе на олајисани подијум у антилоп ципелама и белим сокнама, а ја сам у испеглајој кошуљи са широко развученом крагном.

Ословљавамо се љотићевски, са друже. Ноћу задовољно гледам у звезде лежећи на слами.

Једини проблем је што жене морамо да заменимо, уколико не припадају нашем сталежу, јер због недостатка превоза не можемо да одлазимо са новинарске трасе до рецимо, трасе просветних радника или кажњеничке студентске који копају тунел на врху Авале испред споменика Незнаком јунаку.

Понекад и Шешел даље да нам одржи предавање и то су најлепши тренуци - тада се не ради. Хватам себе како ми пријају приче о домаћим издајницима док лежим на земљи и одмарам леђа и жуљеве на рукама. А он чим оде, ја се већ прихватам агитације да се поново врати на захтев трасе. Главни сам агитатор. Надам се да ћу ускоро постати кандидат за члана Радикалне странке.

Тако сам га сањао у време његове највеће моћи. Сада ми нешто више не долази у сан. За сваки случај и даље држим чешпеве белог лука по цеповима пишама.

Оставимо снове на страну. Има времена када ћу их живети на јави. У Србији се надам свему изузев нормалном.

Радикал, али не Пашић

Пошто је преузео један део Народне радикалне странке, Шешел је волео да говори да је он политички настављач мисли и дела Николе Пашића, радикалског првака и оснивача наше најстарије странке, 1881. Ме-

ђутим, много је упутније и за разумевање наше теме пробитачније да га упоредимо са Миланом Стојадиновићем.

Пошто се тиме нигде није хвалио, претпостављам да ни сам војвода не зна да је Српска радикална странка основана 1940. и да је регистровао у својству њеног првог председника управо Милан Стојадиновић. То је време у којем је Стојадин већ у немилости и после искључења из дворске Јерезе а и отрежњена од државног југословенства основао је Српску радикалну странку.

Стојадиновић је за четири године своје владавине 1936-1939. био председник владе, али је користио све слабости регентуре принца Павла и земљом је владао као председник државе. Важио је за свемоћног политичара.

Сличности између њих двојице нису тако безначајне: обојица су габаритно били крупни људи, поготово у ширину, обојица воле пиво, у великим количинама и то чешко - Стојадиновић Пилзен а Шешел шабачки Југент по чешкој лиценци. И страст за женама им је слична. Афера са принцем Јелисаветом га је умало коштала главе.

Од тих спољашњих манифестација слична им је и потреба за помпезношћу, пре свега у виду бројне личне пратње коју је Стојадин први увео у нашу политику. Чувене зелене шајкаче, док војвода има своје четнике. Па и повик Вођа, Вођа, звучно подсећа на повик Воја, Воја. Такође, Стојадин је волео новинаре, као и војвода. Уложио је велики новац у савремену ротацију свог дневног листа "Време", које је по квалитету било далеко изнад Политике, а поготово брзини штампања. За редакцију је купио специјални авион за пренос фото-снимака, тако да су у предизборној кампањи фото-репортаже са његових митинга објављиване већ у јутарњем издању "Времена". За трудесете године револуционарни новум у политичком маркетингу.

Слободно процењујући успостављање и сличност према демократији: обојица је у најбољем случају сматрају нужним злом, када је био принуђен да поново дозволи слободан рад странака, Стојадиновић је на сваки начин покушавао, а и успевао, да у њих унесе раздор, јавно их облати а истакнуте чланове тајно заврбује.

Уочавају се још две сличности. Обојица су били у политичким затворима и нема сумње да би се и Шешел залагао за елементе либералне економије као и Стојадиновић. Али, на овом месту и престају сличности и почиње једна круцијална разлика. Под Шешелем би Србија била изолована земља. Он би био председник који не би могао никуда да путује - француска влада му је већ сада ускратила визу, а тако би поступиле и све остале развијене земље. изузев

ако би у Француској на власт дошао Ле Пен а у Русију Жириновски. Веза са светом је ипак оно основно што их разликује. Стојадин је био дипломата од ранга. Послове је склапао користећи везе са водећим владама светла. Пронашао је место Југославији као рубној земљи Европе која ће пратити кретање међу великима. Његова доктрина "Ни рат ни пакт" је доктрина неутралности, тако различита од Шешелјевог бусања у груди и изазивања Немачке на двобој ("Ово са Хрватима и није рат, прави ће бити када заратимо са Немцима").

Шалу на страну, Србији су потребни пријатељи и политичари који умеју да праве пријатеље, поготово данас, у униполарном свету. Могу да замислим саопштење Стејт ди партмента поводом Шешелјевог избора за председника Србије.

Међутим, мора му се одати једно признање. Он уме да се мења. Шешел је био члан, председник или потпредседник пет партија, од којих је свака чини се била програмом супротстављена претходној.

Био је прво члан Савеза комуниста Босне и Херцеговине, одакле је искључен због преревности и послат у затвор у Зеницу. Оснивач је у јануару 1990. Српског слободарског покрета (ССП). Та странка се "залагала да Југославија буде уређена на федеративном принципу, по узору на данас постојеће савезне државне у цивилизованом свету, попут америчке или немачке федерације". Ову пројугословенску странку је угасио зарад фузионисања са отцепљеним крилом пазовачке Обнове, које је предводио његов кум Вук Драшковић. Спојили су се у Српски покрет обнове, чији је потпредседник. СПО је тада имао флексибилан однос према Југославији, федерација или разлаз без етничких територија Срба. Искључен је после два месеца лиз СПО-а због преревносног србовања: насилно прекида представу Свети Сава. Оснивач је и председник Српског четничког покрета (СЧП). И на крају са отцепљеним крилом Народне радикалне странке ствара Српску радикалну странку (СРС), чији је неприкосновени председник.

Идеолошки индикативан пут за стално присутни синдром промене. Од комунисте до југословена демократе, па онда демократе Србија, па затим четника великосрбина до радикала великосрбина. Амплитуда промене није коначна. Ко зна шта ће Шешел све још постати, можда и мондијалиста. Не би ме изненадило да до краја свог мандата на општини Земун истакне америчку и немачку заставу, ако процене да је неопходно. А већ ће пронаћи духовито објашњење за што је баш приближавање великим светским силама израз његове политичке доследности. Вешт човек у земљи кратког памћења пола успеха.

Ненад Стефановић

НАЈСТАРИЈИ СРПСКИ РАДИКАЛ

Чланови Подунавског окружног одбора у сарадњи са члановима Општинског одбора Српске радикалне странке у Смедереву, радећи на контроли списка чланова странке, били су пријатно изненађени када су у евиденцији чланства пронашли приступницу Божидара Павловића, рођеног 1902. год. у Смедереву.

Одмах је организована посета деда Божи, који сада има 95 година. Пронашли смо га у улици Венчацкој, у заиста одличном здрављу. Уручили смо му поклоне и најновије бројеве "Велике Србије" и "Земунских новина".

У рубрици занимање стоји: предрадни фијакериста. када смо са њима говорили о томе, рекао нам је да има више од 70 година радног стажа.

Када је имао 10 година, отац му је био мобилисан. Уместо њега је он морао да ради. Терао је волове и возио со за Пожаревац. Уморан је заспао, а волови осетивши да су без господарове руке, стали су и легли да се одморе. У неко доба ноћи Божи је пробудио топот војске која је кренула. У тој колони налазио се и његов отац Драгутин који је кретао са војском на фронт. Било је то 1912. године. Отац га је препознао, изашао из колоне и давши му мало новца изгрлио и изљубио задњи пут. Ту су се видели задњи пут јер отац Драгутин гине 1914. године на Мачковом камену а нејакки Божа постаје глава породице.

По изјави деда Боже његова породица, отац и деда сви су били радикали. Своју припадност Радикалној странци пре рата он везује за куповину фи-

јакера 1930. године. Возио је радикале свуда где је требало и био члан странке.

Када се 1991. године појавила Српска радикална странка на политичкој сцени, како каже деда Божа "његова странка", није било дилеме и ето њега поново у чланству.

На растанку сликали смо деда Божи и обећали му да ћемо поново доћи и донети му нови број "Велике Србије" са репортажом о њему.

Пожелели смо часном старици да још дуго живи и да дочека да његова и наша странка победи на председничким и парламентарним изборима.

Драган Чолић

Божидара Павловић

ЈУГОСЛАВИЈА ЈЕ ДУЖНА ДА БРАНИ РЕПУБЛИКУ СРПСКУ

Даме и господо,

Све су очигледније Америчке намере око територије бивше Босне и Херцеговине. Американци интензивно наоружавају муслимане и већ наговештавају одлазак својих трупа. Наравно, њихов одлазак је привремен. Американци желе да до зуба наоружају муслимане најсавременијим системима оружја, да их оспособе, обуче и упуте против Републике Српске. С друге стране Американци покушавају максимално дестабилизovati ситуацију у Републици Српској и служе се најпрљавијим политичким средствима да би то постигли. Српска радикална странка указује и на ситуацију око Брчког. Брчко су Американци искључили из локалних избора заказаних за септембар месеца, како смо и очекивали. Американци се боје да би тамо Срби превагнули, на тим изборима и да би дефинитивно отпала свака могућност проблематизовања питања Брчког. Због тога Срби морају бити максимално опрезни и ми захтевамо од Савезне Републике Југославије да посвети пуну пажњу упућивању свих видова помоћи Републици Српској. На то је Савезна Република Југославија посебно обавезана недавно склопљеним споразумом са Републиком Српском и све што би се десило, евентуално, Републици Српској угрозило би Србију и Црну Гору.

Пресуда Хашког трибунала Душану Тадићу, односно оглашавањем Тадића кривим, за недоказане оптужбе, дефинитивни је доказ природе и смисла Хашког трибунала. Душану Тадићу се судило само зато што је Србин. Преко Душана Тадића, судило се српском народу. Ниједна кривица Душана Тадића није доказана. А многе напаковане оптужбе су и током судског процеса раскринкане, доказано је да су то паковале муслиманске власти у Сарајеву у дослуху са Американцима. Због тога Српска радикална странка понавља своје инсистирање да се обуставе сви контакти са Хашким трибуналом, да се затвори његова канцеларија и да се повуче наш амбасадор из Холандије. И батинање Душана Тадића је био велики шамар целом српском народу, једна увреда за Савезну Републику Југославију.

То је што смо ми имали да вам саопштимо на данашњој конференцији. Изволите ако имате неко питање.

- **Ђинђић је најавио активно бојкотовање избора. Можда ће народ поново на улице. шта мислите о томе?**

То питање треба да поставите Зорану Ђинђићу. То што он најављује, то је сасвим смешно, пошто је по свој прилици, највероватнија претпоставка да ће грађани изаћи да демонстрирају против власти коалиције Заједно пред скупштином Београда. Та власт се показала неспособнијом од социјалистичке, та власт је већ ушла у корупцију, у разноразне афере, крши закон и друге прописе. Ту је највише одговоран Зоран Ђинђић.

Зоран Ђинђић најављује бојкот избора, зато што је очигледно да на тим изборима нема шта да тражи.

- **Како коментаришете недавни захтев београдске владе, за изједначавање социјално-правног статуса припадника и сарадника партизанског и равногорског покрета и хоћете ли тај закон подржати, с обзиром да сте се и Ви некада за то исто залагали?**

Ми се и даље за то залажемо, само то није у надлежности градске владе Београда. То је захтев који ми непрекидно понављамо када су расправе у Савезној или Републичкој скупштини. То питање мора да се регулише законом и док се не изједначи статус припадника четничког и партизанског покрета, нема дефинитивног националног помирења у нашој земљи.

- **Дневни Телеграф. Имам три питања. Прво, поводом фотографије објављене новинама, откуд Ви у друштву са председничким кандидатом, то јест Вашим противкандидатом Богољубом Карићем, у шетњи уз реку? Друго, колико је идеја Војводина Војвођанима реална, а колико је у функцији предстојећих избора? И треће, шта мислите о опису Вашег председничког плаката у колумни Богдана Тирнанића?**

Прво, мислим да сам шетао са Богољубом Карићем низ реку, а не уз реку. Значи нисте добро протумачили фотографију. А зашто ја не бих смео да шетам са Богољубом Карићем? Ја се са Богољубом Карићем познајем од деведесет друге године, увек смо би-

Ловац на српске главе – Луиз Арбур, главни тужилац Хашког трибунала

ли у добрим међусобним односима. Деведесет друге године је Богољуб Карић чак био и спонзор Српске радикалне странке. Онда нам је пружио помоћ када смо штампали репринт листа "Велика Србија" из прошлог века. И зашто ја не би могао бити виђен како са њим шетам низ реку. Ако ви кажете да је то било уз реку, онда ја немам коментара на такво нешто.

Ко то беше Богдан Тирнанић? Ја не знам. Зна ли неко од вас ко је Богдан Тирнанић? Јер он некад био новинар, па је изјавио да напушта новинарство, па је онда опет почео да се бави новинарством?

Које сте још питање имали госпођице?

- Војводина Војвођанима, колико је то реално?

Ја мислим да је много реалнија варијанта Војводина Војводи. То је много смисленија варијанта. А колико је сада то реално после онога што је десило Ненаду Чанку, најбоље је њега да питате и његовог компаниона Драгана Веселинова.

- С обзиром на оно што сте данас рекли о Хашком трибуналу, како коментаришете писање у најновијем броју листа "Сведок", да ћете у септембру ове године на Хашком суду сведочити против Слободана Милошевића?

Све је више жуте штампе у Београду и ја се уопште не осврћем на то шта пише та жута штампа. "Дневни те-

леграф" непрекидно лансира лажни против српских радикала и то у сваком броју. Пре неки дан су лансирали лаж да је претучен председник општине Земун. Кажу комшије га претукле. Лаж, чиста лаж. Па онда лажни лансира "Наша борба", па онда сад и лист "Сведок" лансира лажи. А у "Студију Б" је формиран читав тим на чијем челу стоји Јлила Радоњић, чији је задатак да што ефикасније компромитују Српску радикалну странку. Пре неки дан су једног психопата, који се презива Ђукановић довели на телевизију да прича разноврзне глупости. Нико од њих није ушао у суштину проблема. И кажу Радикали му нешто отели. А њему пре неких 10, 20 и 30 година, ко зна, извршена нека експропријација, национализација, ко зна о чему је реч. И сад му Радикали за то криви. А уствари човек је психијатријски случај. Нажалост, он је долазио на пријем грађана, то је било тако очигледно, није имало о чему са њим да се разговара. Са њим је могао само психијатар да разговара. Али то је оно чиме се служи "Студио Б" у последње време, по налогу Зорана Ђинђића. Њима гори под ногама, они игубе, и што су више свеснији да губе, то мање бирају средства политичке борбе.

Има ли још питања?

- Како коментаришете Милана Панића у коалицији "Војводина"?

Па то је одлично решење и за Милана Панића и за коалицију "Војводина".

- Начелник генералштаба војске Републике Српске, изјавио је да очекује у августу месецу напад муслиманско-хрватске војске на Републику Српску и да то треба да буде нешто слично "Олуји". Како ће се у том случају Радикали понашати и како би требало да се понаша Војска Југославије?

Ми смо већ у уводу ове конференције наговестили такву опасност. Наговестили да су то намере Американаца. Ми упозоравамо јавност благовремено. Ми сад не знамо да ли је баш реч о августу, или о неком другом месецу, али намере су очигледне. Српска радикална странка ће са своје стране учинити све што је у њеној моћи да помогне Републици Српској и у то уопште не треба сумњати. Што се тиче војске Савезне Републике Југославије, она је сада обавезна да брани Републику Српску. Иначе се поставља питање: чему онај споразум Савезне Републике Југославије и Републике Српске, уколико војска Југославије не би бранила Републику Српску.

- Како коментаришете недавну појаву такозваног мини меморандума односно декларације против геноцида над српским народом и њен садржај.

БАРОН МИНХАУЗЕН

Панић је одлично решење за коалицију "Војводина"

Никад нисам чуо за тако нешто. Не знам о чему се ради. Какав мини меморандум?

- **Говори се о новој подели Босне.** источни део би требало да се споји са Југославијом, а западни са Хрватском. Какав је Ваш коментар оваквих наговештаја?

Ми недамо ни једног педља Републике Српске. И муслимани нека ту не рачунају ни на какве уступке са српске стране. Могућа је нека варијанта трампе, за Горажде да се да територија исте површине. Јер Републици Српској је много стало до Горажда. Горажде пресеца пут између српске Херцеговине и романијске области.

- **Стратешки гледано, та нова република Босна би морала да буде у тесној вези са Србијом или са Хрватском** јер географски нема где да излази. Да ли би постојала нова могућност, припајања те Босне С.Р.Ј.?

Ја мислим да више ту нема могућности. Муслимани су прокоцкали ту шансу. Муслиманима је нуђено пре овога рата да Босна и Херцеговина оостане у саставу скраћене Југославије као равноправна федерална јединица. Муслимани би имали статус конститутивног народа. Изетбеговићу је чак било понуђено да буде први председник те скраћене Југославије. Муслимани су прво прихватили, а онда под обманом Американаца одустали од те варијанте. Како ће се даље ствари развијати, видећемо, али лично мислим да нема могућности за такву варијанту. Оно што би за муслимане било најважније, то је излазак на Јадранско море. Што се тиче Српске радикалне странке ми би подржали муслиманска настојања долином Неретве да се пробију до мора.

- **Како коментаришете одржавање паралелних избора на Косову и какав ће бити став српских власти?**

Не знамо какав ће бити српских власти, али оне су веома капитулантски расположене, а Српска радикална странка је на претходној конференцији за штампу захтевала од режима у Београду да по сваку цену спречи одржавање тих паралелних избора. И ми од тог захтева не одустајемо.

- **Јуче је кад председника републике одржан састанак у присуству водећих социјалиста Косова.** Да ли мислите да то има неке везе са могућношћу избијања сукоба на Косову, пошто Грађански савез Србије има информацију да се спрема војна акција на Косову?

Ми још нисмо добили извештај са седнице врха Социјалистичке партије, можда је Грађански савез добио. Они све знају, а ми не знамо. Нас нису обавестили.

- **Када ће се по Вашем мишљењу помирити идеолошки подељени Срби?**

А зашто би се помирили идеолошки подељени Срби? Ми желимо да живимо у друштву где ће Срби бити идеолошки подељени, где ће се између политичких партија водити политичка борба на основу различитих идеологија. Ми више никад не желимо да живимо у држави где би само једна идеологија била владајућа и где би људи морали да се приклањају тој идеологији. Битно је да се Срби не туку међусобно на улицима. То је важно. Да нема крвопролића у политичким борбама. Политичке борбе морају да остану јер то је услов демократије.

Има ли још питања?

- **Говори се да би се Лилић могао кандидовати за председника Србије?**

Па и ми нагађамо ко би се могао кандидовати испред левог блока. Знамо ко ће бити кандидат коалиције Заједно. Ми још не знамо, нагађамо, говори се о Лилићу, говори се о Вучелићу. Можда ће се још неко појавити. Видећемо. Ко се год појави ми смо уверени да ћемо га победити на изборима.

- **А ко ће бити једини реалан противкандидат?**

Сви су они нама реални противкандидати, али Радикали се надају победи у првом кругу.

- **Питање за Мају Гојковић.** Како коментаришете ситуацију у Новом Саду?

Једино што је у Новосадској градској скупштини сигурно је да Српска радикална странка има 9 одборника. Све остало је веома неизвесно. Коалиција Заједно, које је до пар недеља владала градском скупштином се дефинитивно распала, преласко одборника Српског покрета обнове у нову одборничку групу, која се за сада зове "Српски покрет обнове - Нови Сад" и једини добитник у целој овој ситуацији је коалицији Војводина.

- **Питање новинара о страном надгледлању регистрације бирача за изборе у Босни и Херцеговини.**

Никаквих званичних разговора са представницима коалиције Заједно није било у последњих 16 месеци.

У општини Земун смо одбили да обављамо било какав посао који би надгледали страни посматрачи. Било из Европске заједнице, из О.С.Ц.-а из Уједињених нација, било ко са стране. Ми сматрамо да је то понижење за Србију и Савезну Републику Југославију. Иначе ми нисмо имали ништа против да допринесемо регистрацији гласача из Републике Српске, али да нам дође неко из иностранства и да надгледа тај посао и да даје директиве, у земунској општини не може. Била им је намера да то буде у згради земунске општине, а када су видели какав је наш став, онда су се пребацили у Нови Београд.

- **Да ли ћете потписиват договор о међусобном ненападању са осталим странкама за време предизборне кампање?**

Ми сматрамо да нема демократије без политичке борбе. Ако ћемо потписивати пактове о ненападању, где је онда ту политичка борба? Тако да је то крајње бесмислено.

Једном је потписан, то је тачно. То је било деведесет треће године. Тада је тај пакт изиграо Зоран Ђинђић. После тога више са њим нема ништа да се потписује, кад вас једном неко слаже или обмане, после више немате шта с њим да разговарате.

Радикали увек први

- Да ли ће ваши представници учествовати на поновном постављању споменика Дражи Михајловићу на Равној Гори, који организује Српски покрет обнове?

Што се тиче Равне Горе, ми никаких контаката нисмо имали са Српским покретом обнове. Ми смо као странка осудили рушење споменика Дражи Михајловићу који је на Равној Гори подигао Српски покрет обнове, сматрамо да је то вандалски чин. Прво, споменик је подигнут на приватном имању. Без обзира шта ми мислили о начину подизања споменика, они имају право да то раде.

Ми већ више година не учествујемо у никаквим прославама тог карактера, не само на Равној Гори, него било где. Ми смо то радили, кад је то било опасно. Кад Српски покрет обнове није радио. Деведесет прве године, рецимо, Српски покрет обнове није организовао, ми смо организовали. Деведесете године, наши активисти су предначили у обележавању. Сада је то већ једна сасвим нормална ствар и нема потребе да се као странка ангажујемо. Ми смо и парастос Дражи Михајловићу давали деведесете и деведесет прве године кад то нико други није смео. Деведесете године ниједан свештеник Српске православне цркве није хтео да држи тај парастос, па смо старог Новака Станојевића, пензионисаног свештеника из друског корпуса војске Драже Михајловића ангажовали да одржи тај парастос. А деведесет прве су свештеници пристали да држе парастос. Ни родбина Драже Михајловића није смела да то ради, кад су се они охрабрили, кад су они

Ђинђић без шанси на изборима

то почели да раде, нема потребе да ми то као странка радимо. Наше је било да пробијемо лед. И ми смо тај лед пробили. И на Равној Гори и држањем парастоса и све остало. Сад нека раде они којима то највише приличи, а то је родбина. А што се тиче Равне Горе ми сматрамо да треба избегавати било какву светковину где се пуца, где се пијанке организују и слично. То није долично српским радикалима и тако нешто треба избегавати.

А што се Српског покрета обнове тиче, његови активисти се последњих дана највише баве цепањем плаката Српске радикалне странке.

- Да ли мислите подузети нешто конкретно у вези Душана Тадића, осим што захтевате од владе Савезне Републике Југославије да прекине дипломатске односе са Холандијом?

А шта Ви мислите да бисмо још могли предузети у вези Душана Тадића? Ми ћемо политичким средствима томе да се супротстављамо, да изражавамо свој политички став. Ми нисмо владајућа странка да би могли неке конкретне мере предузети. Ми нисмо још тражили прекид дипломатских односа на Холандијом, повлачење амбасадора само. Мада не искључујемо у перспективи могућност прекида дипломатских односа са Холандијом.

- Како ћете се овог пута финансира-ти?

Како смо се финансирали и претходних година. Одемо у демократску странку, тамо на гомили стоје паре, ми узмемо колико нам треба.

- А они вам дају?

Па што да их питамо? Тамо је то на гомили.

Одемо понекад код Лиле Радоњић, па је питамо за савет. Па нам она каже ко њу финансира. Па онда нам каже шта ради за новац, а шта јој се плаћа у природи. Па јој понудимо некад и фројдовски кључ.

Иначе у најновијем броју "Земунских новина", објавили смо уговор из шездесет друге године између јеврејске заједнице и општине Земун. Из којег се види да је реч о једном чистом правном послу, из ког се види да је ова афера, такође, вештачки надувана у политичке сврхе.

Руководни тим земунске Општине

ТВ ДУЕЛ

ТОМИСЛАВ НИКОЛИЋ ПРОТИВ ЉИЉАНЕ ЛУЧИЋ И СЛОБОДАНА ЧЕРОВИЋА ПОЛИТИКА И МАРКЕТИНГ

ТВ ПОЛИТИКА, ВЕЧЕРАС СЛОБОДНИ, 8. мај 1997. године

Водитељ: Добро вече гледаоцима телевизије Политика, бићемо вечерас слободни као и сваког четвртка у 21 сат, уживо из телевизије Политике, из студија П. Вечерашња тема је политички маркетинг или политика и маркетинг. Али, о њој вечерас не говоре маркетиншки стручњаци, власници маркетиншких агенција и слично, него актери политичари, пре свега о томе колико је сваки политички наступ, па и њихов лично, у извесном смислу и маркетиншки наступ, како њих лично као политичара тако и њихове странке.

Стога у студију ја вечерас поздрављам наше саговорнике, добро вече свима. Представљам господина Томислава Николића заменика председника Српске радикалне странке и народног посланика у Скупштини Србије, госпоњу Љиљану Лучић, члана новоизабране Градске Владе, сада већ није новоизабрана и народног посланика Демократске странке, и господина Слободана Черовића савезног по-

сланика и председника Градског одбора Југословенске левнице.

На почетку такође поздрављам студенте.

Вечерас су ту студенткиње Факултета политичких наука, одсека журналистика, добро вече.

Знате како, у досадашњим емисијама ту је било више мушкараца, колико се мени чини, па нису били толико активни у неком разговору. Вечерас покажите како то жене раде, стога вас молим да лепо поразговарамо. Договорено?

Лична крата учесника

Пошто говоримо о политици и политичком маркетингу, хајде украјко још да вас представим. Господине Николићу, рекли смо да сте народни посланик, заменик господина Шешеља. Одборник сте у Скупштини у Крагујевцу. Директор сте Пословног простора у општини Земун. Ожењени сте, имате два сина. Шта још иде у вашу политичку биографију?

Николић: Довољно је.

Водитељ: По струци сте?

Николић: Грађевински техничар.

Водитељ: Госпођа Љиљана Лучић је по струци социолог. Она је члан Главног одбора Демократске странке, уда-та, има две кћерке. Да ли је довољно?

Лучић: Сасвим је довољно за почетак.

Водитељ: Добро. Господин Черовић један од директора хотелског предузећа "Метропол", шта још радите, имате ли још некакву функцију?

Черовић: Члан дирекције ЈУЛ-а, главног одбора.

Николић: Нема их довољно за све функције.

Водитељ: Економиста сте по струци, ожењени сте, имате сина.

Черовић: Јесте.

Облици политичког маркетинга

Водитељ: То је мала лична карта, тему емисије сте чули. Прво питање за све је политички маркетинг, шта ви подразумевате под тим и ваш ли-

"Зараћене" стране: Томислав Николић

Љиљана Лучић

Слободан Черовић

Злоупотреба службеног положаја
– Радловићев предизборни плакат
у излогу "Ц" маркета

чни однос према томе? Да ли размислите као политичар о свом личном маркетингу? Господине Николићу, изволите.

Николић: Мислим да је политички маркетинг оно што ми политичари урадио у времену између два изборна циклуса, национални, политички, економски, социјални, културни програм једне странке, ниво до кога могу да дођу владајуће личности у једној политичкој странци. Мислим да је политички маркетинг оно што Српска радикална странка у последњих неколико година интензивно ради, а то је обилазак свих села, градова, изношење једног те истог програма већ седам година, колико постојимо. Мислим да је политички маркетинг доказати када си у опозицији да умеш жестоко да се бориш за своје ставове, да пронађеш грешке код владајуће странке, а да, када дођеш на власт, у потпуности спроведеш свој програм. Да очекујеш резултате од тог рада када си на власти, општина, Република, савезна држава.

Мислим да то није нека велика наука. Сви они који се баве научно политичким маркетингом нису успели као политичари. Политичке странке које имају посланике у парламенту врло добро знају шта је политички маркетинг.

Овде заиста имате представнике три опције, политичких странака које на различите начине користе политички маркетинг. Имате странку која користи позиције власти да свој маркетинг подигне на највиши ниво, имате странку која нема ставове и на тај начин свој политички маркетинг и утицај на бираче одређује према тренутној ситуацији.

Водитељ: И једну странку која не мења.

Николић: И једну странку која никада неће променити оно што је основно у њеном програму, макар никада не дошли на власт. Мислим да је политички маркетинг остати исправан, ос-

тати чврст, остати потпуно онакав какав се представљаш народу, а власт долази сама по себи.

Демократе о политичком маркетингу

Водитељ: Госпођо Лучић шта ви кажете?

Лучић: Ја бих овај разговор започела питањем, има ли уопште у Србији политичког маркетинга. Наиме, у Србији се под политичким маркетингом подразумева скуп метода, средстава којим ви уствари показујете шта сте урадили или које намеравате у политици да урадите, није чин да пласирате, пре свега грађанима, бирачима. Дакле, под политичким маркетингом подразумева се скуп средстава којима ви своја права, своје идеје, своју политику пласирате грађанима.

Ја се плашим да ми у Србији, у том смислу, политички маркетинг и немамо, односно да је, звучи парадоксално, само присутан сам политички маркетинг, ван политике, ван идеја, ван програма.

Политичке личности, за њих бих код нас било карактеристично да по сваку цену присуствују у јавности, да се изјашњавају о различитим стварима, а не о стварима која јесу потребна и интереси грађана. Праве метеж. Више је дакле, наступ наших политичара у служби, рекла бих, пометње, програма, прављање хаоса. Ја бих рекла чак у функцији забављања народа. То је врло опасно по политику, ако је озбиљно схватамо. Онда и грађани и бирачи неозбиљно схватају политику и политичаре. Прихватају то као једну забаву. То личи на време како се водила политика и пре 50 година. Ни тада људи нису веровали у конгресе, параде итд. Схватили су то као једну сценацију, али живот није то. Плашим се да онако како се да-

нас схвата политика у Србији људи не верују политичарима, политици.

Политички маркетинг треба да буде у функцији провере идеја. Демократска странка на пример, водила је изборну кампању 1993. године о спровођењу програма. Шта то значи? То значи када се ви бирачима обратите, обећате им, кажете шта хоћете да заступате у парламенту, потом то и урадите. Ми смо када смо ушли први пут у Републички парламент предложили и закон о приватизацији, и закон о пензионим фондовима, и закон о денационализацији. Дакле, и та велика прича о борби против криминала, ми смо конкретан пројекат законски предложили. Закон о специјалном државном тужиоцу. И низ других пријеката.

Ја мислим да је то политички маркетинг. Дакле, показати грађанима да имате идеје, имате програме, а различитим средствима, сасвим примереним политици, ви се трудите да те идеје приближите бирачима и грађанима.

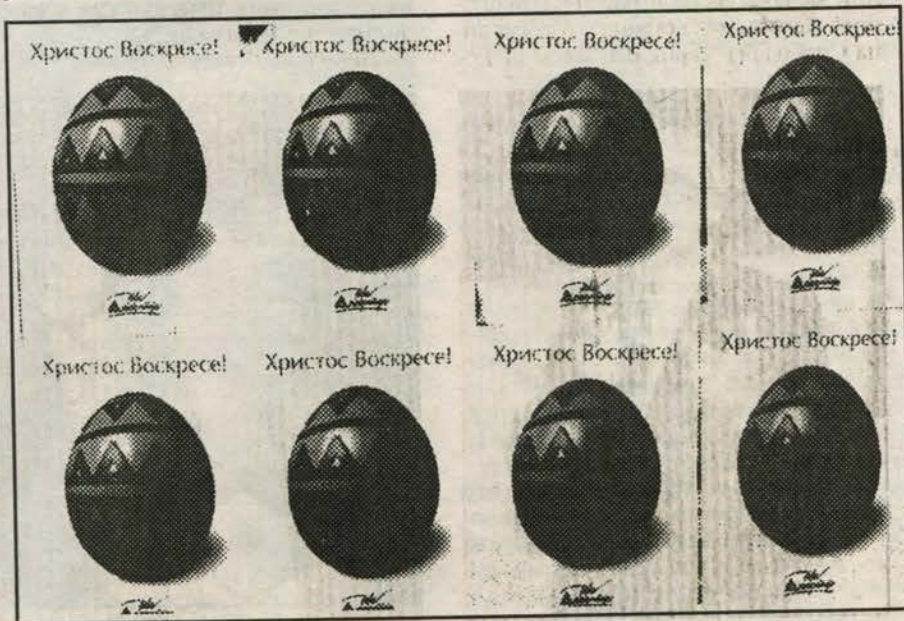
Пословне концепције ЈУЛ-а

Водитељ: Господине Черовићу изволите ви.

Черовић: Ја се не бих сложио са свиме оним што је до сада речено овде. Само једну малу опаску, немојте ми замерити ја стварно не знам како су људи размисљали пре 50 година и много сам срећан због тога. Али не да ми то искуство недостаје, оно што ми недостаје се ипак трудим да га прочуим.

Николић: Зато знамо ми који смо под њиховом влашћу.

Черовић: То је мала шала. Прво, не слажем се са тиме да нема политичког маркетинга. Ми у нашој земљи имамо политички маркетинг. Да ли је он сада на нивоу какав би ми желели да буде, да ли је он на светском нивоу онако како је то у развијеним

Вера у пропагандне сврхе – политички маркетинг Нове демократије

Добар глас далеко се чује – Томислав Николић у Аустралији

земљама света, то је сада друга ствар. Наш политички маркетинг у многоме се разликује између политичких странака. Једне политичке странке имају овакав, друге онакав, трећи онакав и то иде својим током. Међутим, да би уопште говорили о политичком маркетингу ми морамо прво да разумемо сам појам маркетинга. Често се у нашој јавности тај појам маркетинга потпуно погрешно схвата. Углавном се схвата као промоција и пропаганда, што то маркетинг уопште није. Пошто сам ја економиста, у економском смислу речи, маркетинг би значао пословну концепцију оријентисану на тржиште, на потрошача. Ако би то применили на политику то би онда значило стратегија једне политичке странке према гласачу. Значи, да којим методама се служи, коју филозофију и концепцију има политичка странка према својим гласачима од тога зависи и њен приступ или маркетинг концепција уопште према целом гласачком телу.

Ту би морали да поделимо одмах у неколико сегмената, да би разликовали ствари о којима причамо. У политичком смислу речи један од принципа маркетинга био би производ. То је оно што је колегиница мало пре рекла програм, значи такав програм нам нуде политичке странке, то би био производ једне политичке странке. Друга ствар која је веома битна то је тзв. опет кажем пошто сам економиста, извињавам се на томе, дистрибуција тог производа, што значи којим се методама пласира тај политички програм или те политичке идеје које заступа једна политичка опција, једна политичка странка.

Почев од онога што је рекао колега Николић, жива реч, ја бих то једноставно тако рекао, значи од човека до човека, од врата до врата. Затим путем средстава јавног информисања, медија, компјутерским системом, си-

стемом разних плаката, саопштења, итд.

И треће, оно што је веома важно, то је на један начин опет поменуо колега Николић, на који начин или по коју цену се одређена политичка странка или политичка опција бори за своје ставове и докле је спремна да иде. Колега је рекао да они ни по коју цену неће мењати свој програм, без обзира да ли ће то гласачи прихватити или не. Нормално ми се ту можемо слагати или не слагати, то је право сваке политичке партије и сваког појединца. Ја имам ту нешто различитије, тако да кажем, мишљење и сматрам да се и програми морају мењати зависно од, пре свега, сегментације тог потрошача, његовог избора, и ког ми, тог гласача, у датом тренутку нападамо. Ми не можемо увек засада имати исте програме. Конкретно не мислим само на национални програм, мислим и на економски програм, соци-

јални програм и остало. Данас ће важити један економски програм под претпоставком и срећом, тако да кажем, да ми у нашим економским реформама у овој земљи успемо и подигнемо животни стандард, сигурно онда да ћемо морати мењати своје програме и прилагођавати их захтевима гласача у неком следећем периоду за 10 или 15 година, пет година није битно. Такође морамо мењати методе. Долазе младе поколења, много образованија него што су данас, тако да кажем, наша социјална структура и наша образовна структура. Тако да се методе приступа, изгледа да сам одужио, сада ћу завршити. Толико.

Политика је научна дисциплина

Водитељ: Господине Николићу, када се говори о техникама политичког маркетинга и самосталним наступима, ваш најјачи наступ је скупштинска говорница, један од наступа, па господине Николићу, када се обраћате колегама посланицима, па прозовете једног од њих да је играо на кафанским столовима и да је сломио ногу од стола...

Николић: Кога, кога?

Водитељ: Није важно кога, па онда другом колеги кажете неколико погрдних речи, па онда терате Пал Шандора да пева песму "Мирно спавај нашо, Шешелј закључано" и ако можда човек то не пева, па, да ли ви увек размишљате о свом политичком наступу.

Николић: Апсолутно. Ни један мој наступ није несрачунат и никада не наступам тек тако.

Водитељ: Како их оцењујете, имају ли успеха?

Николић: Знате, сви наступи се верификују на изборима. Можете за четири године да направите по неку грешку па да је отклоните, можете у четири године да дођете до врхунца а

No comment

Чекајући изборе – иза његових наступа стоји јак национални програм

онда да се деси нешто што није ваша воља, нешто што они који су на власти преокрену, створе другачији амбијент, тако да неки део, неки ваш наступ испадне, да излети из општег рама, па се деси понекада да изгубите мало угледа који сте већ стекли. Онда то вратите и наставите са борбом.

Али ја бих хтео само да вам кажем нешто друго, да сте чули заиста три различите опције, схватања политике. И најпре, занимљиво да сам чуо од представника Демократске странке да је политика лакрдија и да су сви политичари иако је и госпођа Лучић политичар, да сви залуђују народ рекао бих да је политика без програма тренутно у Србији. Ја бих ипак, да себе и Српску радикалну странку извојим из тога.

Водитељ: Ви не залуђујете народ.

Николић: Заиста се озбиљно бавимо овим послом, заиста желимо да победимо. Када сам рекао да тај програм нећемо ни по коју цену мењати, мислим да једна опозициона странка нема потребе да мења свој програм док не дође на власт, и док се не утврди је ли тај програм оно што Србији треба да донесе добро или није. Зашто бисмо мењали свој програм уколико нам власт или један део опозиције промене амбијент у коме се води политика, у коме се води политичка борба.

Демократска странка је заиста схватала једно време опозициону борбу као давање сугестија и предлога у Скупштини Србије. Али је ту било јако лоших предлога Демократска странка није предложила закон о приватизацији него закон о заустављању приватизације.

А истовремено не могу да се сложим ни са схватањем ЈУЛ-а да је политика обична трговина и да на политику треба применити законе трговине, и да треба имати бирачко тело које нападаш у смислу да идеш на то

бирачко тело, да би добио што више гласова.

Политика је једна фина дисциплина, научна, рекао бих, у којој морате да имате људе различитих профила. Наступе различитих профила, има наступа када морате да покажете своју снагу. Има наступа када морате да покажете да сте спремни да се тучете. Ја у последње време скоро сваког дана у недељи, суботом и недељом највише, држим трибине по шумадијским селима

Водитељ: Научне трибине, претпоставља.

Николић: Молим вас, све је наука. У многим селима се организује дочек од стране СПО-а. То је из Крагујевца, иде из Општине. Дође једна велика група људи који покушавају да ме спрече да одржим трибину. Значи ту морам да покажем велику дозу храбрости, најпре личне храбрости пошто свуда идем сам, а онда да покажем да иза мојих наступа стоји један јак и српски национални програм, либерално капиталистички економски програм, један програм који ће решити социјална питања грађана. И на крају нас сви испрате обично уз ону последњу констатацију "Штета што ти ниси са нама". Ја кажем да је штета што они нису са нама. Али то није велика штета зато што се та разлика све више смањује, и све је више њих који се опредељују за нас.

За мене је политика велико дело. Не бавим се њоме да бих некога обмануо, да бих некога купио, да бих некога преварио, и ми српски радикали немамо различите изборне кампање као Демократска странка. Нисмо на једним изборима националисти на другим Европејци. Ми смо једноставно препознатљиви као отворена књига, и када причамо о маркетингу Српске радикалне странке можемо само да говоримо о томе колико смо успели да убедимо грађане Србије да ону наш програм добар.

Мислим да смо, нарочито од како су се обрнули и једни и други, успели да покажемо да смо скоро једини овде у овој држави прави који се баве политиком. Посејали смо добро и чекамо жетву најесен

Анкете дају предност Шешељу

Водитељ: Само још мало нешто, када говорите о озбиљности наступа па још о научном наступу. Молим вас, у последње време наступи вашег лидера, јесте ли ви задовољни наступима вашег лидера у странци да ли он, у неким круговима говори се да то није озбиљан наступ.

Николић: Шта ви мислите, како бих могао да будем незадовољан наступима када све анкете, агенција које се научно баве истраживањем јавног мњења,

Водитељ: Реците ми једну.

Николић: МФ, агенција Дневни телеграф, агенција Партнер, све те анкете говоре да је популарност Војислава Шешеља, као председничког кандидата у изузетном порасту, да је популарност Српске радикалне странке као кандидата, једине странке која самостално излази на изборе и има великих шанси да освоји власт, изузетно велика.

На последњој седници Централне отајубинске управе једногласно смо га изабрали за председничког кандидата. Да смо имали нешто да му замеримо у тим наступима, одавно бисмо то учинили.

Лучић: Хтела сам да прокоментаришем оно што је господин Тома Николић говорио, и да је управо потврдио ту моју тезу. Наиме, из вашег питања се види по чему ви памтите, као новинар, господина Тому Николића из Републичког парламента. Дакле, по десеткама, по духовитости, ја не спорим да има људи којима се то допада. Међутим, ја сам управо о тој опасности говорила. Ја бих волела да можемо да направимо неку анкету и да питамо грађане да ли памте неку расправу у којој је учествовао господин Тома Николић, у којој се радило о неком предлогу, иницијативи, законском пројекту.

Николић: Ви то озбиљно?

Лучић: Апсолутно озбиљно, није озбиљно то радио. Дакле, не ради се о томе да не постоји начин коме то јесте забава. Ради се о томе шта он од политике прави, знате што прави од Републичког парламента. Је ли Парламент место где ћемо забављати људе, или ћемо решавати њихове проблеме и интересе.

Даље, господин Николић каже да су демократе биле између некаквих опција Европејаца и патриота. Ми никада нисмо били између, увек смо били и европејци и патриоте. Некима је чудно да је могућ тај спој. А ја мислим, знате да је управо срећно решење тај спој.

Јер, видите, патриотизам Српске радикалне странке, је такође део ова-

квог једног политичког маркетинга који сам ја оценила као потпуно очишћеног од политичког садржаја и програма.

Демократе испале метек па побегну

На пример, ви сте патриота, али сарађујете, пазите међународну сарадњу Српске радикалне странке, са Ле Пеновим покретом Француске. То је једина странка која је послала плаћенике који су се борили страни ХВО-а против Срба. Ви дакле, имате међународну сарадњу са странком која доводи у питање egzистенцију наших сународника у Француској, гастарбајтера, јер има једну врло ригорозну политику према странцима. И говорите о патриотизму једне странке која је добила на поклон луксузни пежо од истог тог лидера. Дакле, једно је бити ксенофобичан, зазирати од света, а друго је бити патриота. То је једна ствар.

Николић: Заиста морам на ово одмах да одговорим зато што демократе испале метак па побегну.

Лучић: Слушајте даље, господин Николић каже, ми нисмо предложили закон о приватизацији.

Николић: Да, него о заустављању приватизације.

Лучић: Ја знам да ви знате да смо ми предложили и закон о приватизацији и то у оба парламента, и у Савезном и у Републичком. Направили смо и закон о ревалоризацији извршене приватизације у време хиперинфлације. Дакле, то је био један покушај да се заустави пљачкање друштвене имови-

не. Наравно, били смо свесни ризика једног таквог пројекта, знате неко ће вам рећи на овај начин на који то каже господин Тома-Николић, иако он никада својим бирачима неће речи да су приватизације које су извршене биле поштене, али за политички маркетинг где треба дисквалификовати политичког конкурента то је теза која се стално, овај, демократама прилепљује. Ја верујем да господин Тома Николић зна ко је извршио приватизацију у време хиперинфлације,

Николић: Колико пута ће те још да ме поменете?

Лучић: Колико буде потребно. Да су то пре свега директори социјалисти, врхови ЈУЛ-а, и да имамо стварно једну парадоксалну ситуацију да су најбогатији људи данас у Србији они који заговарају забога некакву леву политичку опцију. То је знате она прича, један социјализам за нас, који нећемо то, а они ће, јелда, имати све привилегије и све оно, стандард, моћ финансијску и сваку другу коју носи собом чињеница да можете монополистички да се понашате на тржишту и да имате имате средства за то.

Водитељ: Имате да додате нешто, или сте се можда уморили,

Николић: Ма не, само сам мислио да ће господин Черовић можда, знате шта је ту најиндикативније код Демократске странке?

Ле Пен је пријатељ српског народа

Водитељ: Причамо о маркетингу.

Николић: Причамо о маркетингу? Молим вас, маркетинг је када ви као

кажете да сте патриота националиста, подржавате Републику Српску и подржавате стране силе, Немце који су бомбардовали Републику Српску. То је феноменалан маркетинг. И то код Немаца може да прође.

Водитељ: Добро.

Николић: Код Срба не може.

Водитељ: А са Ле Пеном?

Николић: Са Ле Пеном је врло јасна ствар. Ле Пен је проглашен за фашисту када је рекао да су, колико он зна, Французи су белци.

Француска има велики проблем имиграције, зато што има један Устав конципиран тако да сва деца која се роде у бившим француским колонијама постају одмах Французи, да ли је то Тунис, Алжир, Мароко није важно.

Жан Мари Ле Пен је једини политичар у свету, који у последње време непрекидно добија изборе у Француској, зато што је велики француски националиста. Велики је пријатељ српског народа, који је убеђен да Срби ни за шта у овом рату нису криви, и једини политичар у свету, са Запада, који је дошао у Београд да то јавно каже пред свим телевизијским камерама, како иностраним тако и домаћим, да каже да Срби у овом рату нису ни за шта криви, кривица је на другој страни, Француска мора да се извини српском народу за све што је учинила против српског народа. И једини политичар који је позвао Француску да не учествује у војним операцијама против Републике Српске.

То је Жан Мари Ле Пен. Ми не сарађујемо са другим државама у свету наравно, зато што нисмо на власти,

Гост радикала – Жан Мари Ле Пен у Скупштини Србије

Страх од радикала – посланичкој групи Српске радикалне странке у Народној скупштини није враћено шест украдених мандата

а Демократска странка сарађује са државама у свету, са номинклатурама на власти. Ми сарађујемо са партијама од којих очекујемо да када победе у својим државама, своју државу воде тако да помогну Србији. Ако сам тиме рекао нешто што је вас угрозило, ваш маркетинг,

Лучић: Напротив, сада сте још једном потврдили ту тезу, пазите ви ни на једно моје питање нисте одговорили. Да ли је истина да је Ле Пен слао плаћенике ХВО?

Николић: Је ли ви то знате?

Лучић: Апсолутно. Гледала сам документарни материјал

Николић: Па што га не објавите на Студију Б, то је сада ваша телевизија.

Лучић: Објавићемо. Пазите оно што је симпатично било, то је то планирање политичког маркетинга. Пазите, имати толико разумевања за Ле Пена, за проблеме Француске, са различитим етничким групама. И то је та политика Српске радикалне странке, знате, коју већ грађанин који није можда најбоље обавештен, али већ каже овако само немојте чувати онако као што радикали чувају Србе. Пазите, ви знате да је Ле Пен овде долазио, потпуно необавештен о политичкој ситуацији.

Хтео је човек да се обрати демонстрантима поводом последњих догађаја око локалних избора, хтео је да оде код студената. Дакле, имате врло интересантног партнера.

Николић: А зашто да не оде код студената?

Лучић: Знате шта, зато што студенти знају ко је Ле Пен, је ли тако о томе се ради.

Николић: Студенти знају ко је Ле Пен? Ево овде имамо студенте, да ли они знају ко је Ле Пен?

Лучић: Господине, нека се Французи тиме баве.

Николић: Па ви сте почели.

Водитељ: Господине Черовићу постоји нешто што је у политици лаж, постоји политичка лаж, па рецимо обећања итд.

Николић: А-у-х-х-х-х

Водитељ: Зашто?

Николић: Па због Демократске странке, добро. Ово је све вечерас против демократске странке

Водитељ: Да чујемо представнике власти,

Черовић: Само учествујемо у власти, значи сви чланови Савезног парламента нас 20. Значи са свим осталим итд.

Николић: Као што је Демократска странка, преко Перишића, само учествовала са Милошевићем у власти

Водитељ: Хајдемо на обећања.

Черовић: Мало детаљније. Ја бих пре свега желео ако је то икако могуће да овај разговор усмеримо на проблеме у нашој земљи. Да се мање бавимо страним земљама него више својим проблемима. И ако је то могуће да разговарамо на начин како доликује свим политичким партијама, то значи да водимо разговор у правцу добробити наше земље и наших грађана.

Наиме, познато је, не само код нас него и свуда у свету да постоји тзв штетна тражња или ја говорим сада о политичком маркетингу штетна тражња за одређеним идејама које нису у корист добробити грађана једне државе. То бих на пример навео пример, ако то сада не замерите опет, пошто сам економиста, то трећи пут наводим и нећу више

Водитељ: Не замерам

Николић: Да нам не рекосте не бисмо знали

Черовић: Да. Са одређеном Постоји штетна тражња за наркотичким средствима. Постоји штетна тражња за одређеним опијумима, као примера ради алкохол, цигаре. Штетна тражња за вишком лекова итд. Што одређене државе и забрањују рекламирање, зна-

чи било какав вид маркетинга, забрањују проток тих роба. Тако и у политичком животу постоји одређен круг или број идеја које представљају штету тражњу а наилазе на поделу код одређеног броја гласача. И код одређеног броја грађана једне земље, а у суштини наносе штету једној држави.

Водитељ: Дајте одмах пример, ја вас молим.

Черовић: На пример идеја или ратнохушкачка политика. Она увек може наићи на одређен број присталица, да ли је то 1%, да ли је то 5% или 7%, а у суштини је штетна. Према томе таква врста политичког маркетинга данас, то смо сада могли да видимо и у Сједињеним Америчким Државама, борба за независни Тексас, долази до ригорозне како да кажем, ригорозног стопирања такве врсте политичког маркетинга. То би морало и код нас.

И само још једну ствар да одговорим, нећу даље. Када сам мало пре говорио на примеру колеге Николић, нисам говорио уопште о трговини са гласачима. Него је дужност сваког политичара да представи свој програм на најбољи могући начин у светлу у коме га он види. И на најливизиованији, најкултурнији начин, како би тај гласач гласао за то. Према томе ми се обраћамо гласачу и нудимо оно што траже од будућег човека који ће водити државу или будуће странке на власти. Али, постоји супротна ствар да сама партија или појединац сугерише гласачима шта би требало радити у једној држави. Јер то гласач не мора да зна, како би укупно стање у држави било боље.

За самофинансирање политичких странака

Водитељ: Имате ли питања
Гледалац: Ја бих питала, ко финансира предизборну кампању и ко плаћа спотове?

Водитељ: Ко ради маркетинг Српске радикалне странке?

Николић: За нас ради маркетиншка агенција Александар Вучић.

Лучић: У последњим изборима и ми смо имали маркетиншку агенцију.

Водитељ: ЈУЛ ништа, али ево
Николић: Молим вас прешли сте дако преко тога да у Србији постоје ратни хушкачи.

Гледалац: Нисте одговорили на питање.

Николић: Ви сте мислили да је одговорено на питање. Политичке странке гледано из фокуса Српске радикалне странке, треба да се саме финансирају, чланаринама, добровољним прилозима, својом делатношћу која се састоји од издавања новина, књига, и то је оно што Српска радикална странка успева да затвори круг увек када су у питању избори.

Спотови су изузетно скупи, све телевизије се просто утркују последњих месец, месец и по дана у време капмање, ценама по једној секунди, које оде толико високо да ми, српски радикали, већ две године упорно нудимо један предлог споразума опозиционим странкама, да одустанемо од спотова у предизборној кампањи, зато што Социјалистичкој партији Србије, ЈУЛ-у и Новој деморатији не можете на тај начин да доскочите, они заиста имају много термина. Могу то или да плате или прође да не плате. Заиста немамо чланство у надзорним одборима тих телевизија да утврдимо како се убирају средства и како се троше. Спотови су изузетно скупи. Ми смо покушали да на неким неутралним телевизијама емитирамо филмове о Српској радикалној странци, значи у терминима који могу да се плате, то траје сат или сат и по а не секунду две. Међутим врло брзо је то било укинато зато што никоме не одговара да гледа о томе како Српска радикална странка напредује. Дакле, апсолутно сами без икакве помоћи успевамо.

Водитељ: Како се ви финансирасте господине Черовићу?

Черовић: Ја морам да вам кажем да ја баш нисам меродаван за одговор на то питање.

Водитељ: Да ли сте задовољни вашим спотовима?

Черовић: Да, изузетно.

Водитељ: Било је много младића у вашим спотовима у кампањи, један младић је пребијен након спота. Јесте ли помогли том младићу?

Черовић: У ком смислу помогли?

Водитељ: Било какву одштету или

Черовић: Мислите заштита, у том смислу не. Прво то је што тај експрес који се десио колико сам ја упознат, мислим да нема никакве везе са политиком. Колико сам упознат. А сигурно да другарска пажња његових најближих другова је ту била пристуна. Мислим да то није било у домену криминала него експреса. Колико сам ја упознат.

"Поштени" Лукин тата

Водитељ: Сада демократска странка о финансирању, Демократска странка је била прва која је искористила и породицу у том политичком маркетингу, спотовима ваш председник Ђинђић се појавио са чланом своје породице

Николић: Чак је и постао познат, као отац малог Луке.

Лучић: Да, ми смо 1993. године водили једну кампању у којој је и породица

Николић: Поштено

Лучић: Тако је, добро се сећате

Водитељ: О тај слоган је остао, ви то памтите

Николић: Ја памтим све што не одраде и Социјалистичка партија Србије и демократе и сви остали

Водитељ: Који слоган ви нисте одрадили

Николић: Нема тог слогана.

Лучић: Они немају слогана.

Николић: Ми долазимо

Лучић: Да се вратимо на ваше питање. Дакле, ја мислим да је у политици веома битно знате да су политичари кандидати за одређене политичке функције људи којима се може веровати. Можете веровати неком знате, ко има породицу, ко је породичан човек, који уважава некакве вредности које су блиске свим људима. Дакле, ми смо то тада урадили, знате да је то иначе сасвим уобичајено на Западу, било је ризично са тиме кренути овде, мислим да смо добро прошли са тим. Да смо неке стандарде што се тиче понашања политичара увели том кампањом из 93. године.

Што се тиче финансирања, на жалост врло је слично као и у другим опозиционим странкама, ми немамо закона о финансирању политичких странака. То је једно велико питање. Ја мислим да су све странке заинтересоване, пре свега опозиционе, демократске странке, да се то питање реши.

Дакле, и ми се финансирамо из чланица, спонзора, различитих донација, то је начин финансирања.

Свеће у функцији политичког маркетинга

Николић: Ја сам данас видео како може да се верује Демократској странци.

Водитељ: Како?

Николић: У једним данашњим новинама, био је то НИН данашњи, видео сам, Зорана Ђинђића како пали једну велику свећу, воштаницу. Не знам где је то било?

Лучић: Да, то је било у Нишу.

Николић: А у књизи: "Ко је ко у Србији" у којој смо сами о себи говорили понешто, он пише да је атеиста и да није крштен. Сада, то је вероватно тај политички маркетинг, али томе се не може веровати.

Лучић: То није политички маркетинг, морам одмах да кажем.

Водитељ: Него?

Лучић: Врло је јасно да човек може бити атеиста и може бити убеђени верник, а оно, то што сте видели, то је слава Демократске странке.

Николић: Како то слави некрштен човек?

Лучић: Господин Ђинђић је крштен.

Николић: Није, у књизи "Ко је ко у Србији" сам пише да није крштен. А и не види му се по понашању да је крштен.

Лучић: Господин Ђинђић је врло рано, захваљујући својој пре свега, научној каријери, има име у публикацијама

Ђинђић и "Бадер-Мајнхоф"

Николић: Левичарској каријери,
Лучић: То ви тако доживљавате то није левичарска каријера.

Николић: Ултралевичарска. "Бадер-Мајнхоф".

Лучић: Дакле, има врло рано име у таквим публикацијама. Господин Ђинђић је дакле у тој

Николић: Оно су најновији подаци за ту књигу, последња књига у којој господин Ђинђић тврди да није крштен.

Лучић: Пустите да ја завршим, ради се о следећем

Николић: Шта ћете ви крштена жена са некршћеним човеком?

Лучић: Слушајте, ја сам члан Демократске странке

Николић: Је ли то крштена странка?

Лучић: То је странка која почива на традицији, уважавању вредности, најбољих вредности

Николић: Шта ћете ту онда? Морате да крстите председника странке.

Лучић: Најбољих вредности наше традиције. Ја јесам крштена, знате и могуће је да у нашој странци има људи који

Водитељ: Да ли се ви нудите за кума

Николић: Ја сам срећан ако могу да приведем српству било кога, може и Зорана Ђинђића. Кумство се не одбија.

Лучић: Не брините ви о српству чланова Демократске странке.

Николић: Прескочили сте тему о маркетингу

Водитељ: После ћемо о ратним хушкачима да погледамо мало како то раде председници у свету, господине Николићи, можда ћете ви бити једног дана председник па да видите како то раде председници у свету

Николић: Имамо ми кандидата за председника, пустите ви то.

Водитељ: Тома Николић каже да је емисија добра чим има оволико реклама.

Демократама ни Касандра неби помогла

Николић: Пуно је реклама, ви сте нешто индиспонирани помињете Касандру

Николић: Демократама ни Касандра не би помогла

Студент: С обзиром да су говорили да је примењено искуство политичког маркетинга Западу интересује ме који је то чинилац који у нашим условима политичког маркетинга главни чинилац који обезбеђује успех на изборима?

Николић: Ми смо у Српској радикалној странци закључили да је добро да радимо све оно што госпођа Лучић каже да није код нас добро. Значи, да је добро да у сваком дуелу победимо супарника

Водитељ: Да ли ви мислите да побеђикете

Николић: То ће да процени Централна отајубинска управа, дакле, да у скупштини дефинитивно покажемо да материју најбоље познајемо, да ин-

Жртва политичког маркетинга ЈУЛ-а

дивидуално можемо да победимо сваког посланика посебно посланике већине. А сада већ имамо задовољство да у Београду побеђујемо посланичку већину коју чини нека друга коалиција. Дакле, све оно што ови који губе изборе стално и мисле да побеђују, све што они мисле да код радикала не ваља

Водитељ: Чекајте, да ли сте победили у Београду или у Земуну

Николић: Ми смо победили на општинским изборима у Земуну и држимо власт у Земунској општини.

Водитељ: Како то?

Николић: Лепо.

Студент: Да ли неспособност за компромис коју показују сви лидери политичких странака, може да буде добар маркетиншки потез за било кога?

Черовић: Да свакако. Неминовно да саставни део политичког живота је политички компромис. У нормалним ситуацијама политички компромис се сматра нормалном ствари. У ненормалним ситуацијама нема политичког компромиса. Према томе ако желимо у овој земљи да идемо напред морамо стварати политичке компромисе.

Николић: Не слажем се

Черовић: И још једну ствар бих сада рекао, поставили сте питање у вези поверења. Веома је важно да политичар одржи своје обећање, или доста важно. И свака реченица коју јавно изговара политичар мора бити истинита. Везано за то морам да коментаришем,

Николић: Обећали сте плате проsvетним радницима, пензије пензионерима,

Ко је пљачкао друштвену имовину?

Черовић: Морам да кажем нешто што је мало пре овде изречено, а то је колегиница изрекла, да је поводом приватизације када је дошло до пљачке друштвене својине, да су у томе учествовали врхови СПС-а и ЈУЛ-а. Морам да отворено кажем да је изречена неистина, јер тада ЈУЛ није био ни основан. И она теза која је део њиховог политичког маркетинга, како се у ЈУЛ-у налазе богаташи, опет морам да кажем, да није истина

Водитељ: Нема богаташа у ЈУЛ-у?

Черовић: Нисам рекао да нема, има. Али у односу на њихову странку занемарује мало. Бар пет пута више у њиховој странци има богаташа него што их има у Југословенској левици.

Николић: У вези компромиса

Лучић: Извините господине само,

Николић: Ви у вези компромиса?

Лучић: У вези компромиса. Наиме господин Черовић каже у ненормалним ситуацијама нема компромиса. Прво би требали овде да за то немамо времена, претпостављам да је свима јасно зашто ми у Србији имамо једну ненормалну политичку ситуацију, и које то чини ситуацију ненормалном?

Што се тиче директног одговора на ваше питање о политичком компромису, јесмо за политички компромис пре свега

Немачке заставе опет у Шумадији

Черовић: А ношење немачких застава у Крагујевцу то је нормална ситуација.

Николић: Да. Да. Ја сам о томе говорио у скупштини Крагујевца. Носили су Немачке заставе, и то неби ови из СПО, али су због Демократсје странке

Черовић: Да ли је нормално носити немачке заставе по Крагујевцу? Да ли је то нормална ситуација?

Водитељ: Ко је то носио?

Черовић: Да ли је то нормална ситуација? Да ли је нормално носити немачке заставе по улицама? То је крајње ненормална ситуација.

Лучић: Само да ја завршим. Компромис је неопходан Србији око крупних питања која се односе на државу, национално питање, потребу, темељних друштвених реформи. Дакле, на тим питањима неопходан је национални и политички консензус, што значи компромис.

Иначе, знате, ми се морамо разликовати и мора да се мисли на то да више немамо такву ситуацију социјалистичког савеза, чак ни у коалицијама. Да су то аутономне странке које имају различите програме и нека питања

Николић: А немају заједнички програм

Лучић: И да се сами у неким питањима је неопходан компромис.

Студент: Наши политичари јако често користе врло некултурне речи. Мислите ли да то повећава или смањује њихов углед

Водитељ: Господине Николићу, зашто то вас питају?

Николић: Ја никада нисам користио некултурне речи.

Водитељ: А када сте Раки Радовићу рекли да је будала

Николић: Не њему сам рекао да је будован а то је једно старо српско оружје, значи неотесано оружје које служи само за борбу, али хтео сам нешто друго да кажем

Лучић: Врло симпатично.

Компромис је једнопартијски систем

Николић: Хтео сам нешто друго да кажем. Постоји суд бирача. Вама може да се учини некада да је неко нешто неодмерено рекао за неког другог политичара, а обичан човек политичара цени према томе да ли има симпатија за ту политику или нема. Ако припадате у српу, не морате да будете члан, једнеполитичке странке, онда много тога не замерите онима који ту странку представљају. Чини вам се то је победа, победио је. А онај против кога сте идеолошки тај вам се чини груб и неотесан, интелектуално слабији од вашег, зато што се сами већ постављате на одређену страну.

Знате како је, у Србији постоје различите популације, постоје различити слојеви становништва, треба свакоме прићи. Многи људи не би веровали и не верују политичарима, који би изашли пред њих па говорили речи које бисте могли да сретнете у високим интелектуалним круговима али не и у обичном животу.

Патриотизам није ратно хушкање

Хтео сам да кажем у вези компромиса. Компромис је једнопартијски систем. Дакле, зато и постоји вишестраначки систем, зато што нема компромиса у једној држави. Зато што постоје групе људи које различито мисле. И то ствара нови квалитет. Само

када земља решава своја крупна национална питања, сама власт је дужна да пита и да покуша да обезбеди национални компромис у вези ствари које су изузетно важне. На пр... глези су ратовали на Фокландским острвима, власт и опозиција су се потпуно сложили око тога. Грци имају острва уз саму турску обалу, хиљаду километара далеко од Грчке, када Турци пожелеле та острва цела Грчка се диже на ноге.

Ми смо имали Републику Српску, Републику Српску Крајину у којој је требало да имамо један национални консензус, да су то српске територије и да их је требало одбранили, и није ратни хушкање, представнику ЈУЛ-а морам да кажем, жеља да се одбрани оно што је српско. Мислим да нико у Србији нема претензија ни према Мађарској, ни према Бугарској, ни према Грчкој, ни према Албанији - то је ратно хушкање. Ја мислим да од Милана Обреновића нико није био за ратно хушкање од напада на Сливницу.

Черовић: На конгресу СПО у Сава центру када је Вук Драшковић то отворено рекао, не могу јачно да се сетим реченице, одсећи ћемо сваки руку која подигне турски барјак

Николић: То је одлична изјава да та у Новом Пазару

Водитељ: Да се не присећамо сада тога

Николић: Тада је Вук био националиста

ЈУЛ се кити туђим перижем

Водитељ: Говорили сте о поверењу одговорности за изговорену реч, на промоцији ЈУЛ у Земуну имали сте слоган да је ЈУЛ једнак америчкој кошаркашкој репрезентацији и да је гесло није у питању победа него разлика

Николић: Тако су и прошли

Водитељ: Онда дођу радикали у Земун и онда стварно није у питању победа него разлика

Черовић: Мислим да је то погрешно схватање, искористили сте оно што сам ја рекао у шали али нема проблема.

Николић: Никада са новинарима не разговарајте у шали

Черовић: Југословенска левица је изузетно задовољна својим успехом, Југословенска левица се осећа стварно победником. Она је за годину дана успела да уради оно што већина осталих политичких странака није успела да уради за пет година. 600.000 гласова је добила на прошлим изборима.

Николић: Ко? Како сте то пребројали?

Черовић: Укупно је освојила око 16% бирачког тела за годину дана.

Николић: Када сте поделили посланичка места?

Черовић: На жалост постоје на локалном нивоу

Лучић: Толико су вам дали у СПС-у

Николић: Ја то не могу да схватим, када се гласа за једну листу не зна се колико је ко гласова у оквиру листе добио.

Из "облачића" спрема се олуја

Водитељ: Изборна кампања је на прагу Радикали су већ спремни, радикали су већ изленили град плакатима, али маркетиншки стручњаци тврде да једна фотографија вреди више од хиљаду речи. Кажу да је Шешелјева фотографија многе оставила без речи. Колико речи вреди Шешелјева фотографија?

Николић: Ми смо први одлучили ко ће бити кандидат Српске радикалне странке за председника, штампали смо плакате, имамо једну изванредну фотографију Војислава Шешелјева.

Водитељ: А хоће ли бити ваша таква?

Николић: Па неће, ја мало другачије изгледам, али позадина ће бити иста.

Водитељ: Облачићи?

Николић: Облачићи, плаво небо!

Водитељ: Одлично. Имамо три минута до краја, госпођо Лучић кратко одговорите. Која вам се парола од свих које сте чули највише урезала у сећање?

Лучић: Знате шта, ја мислим да неке пароле из кампање су остале да живе, ја мислим да је то свакако парола Демократске странке, "поштено". Мислим да и деца то знају.

Водитељ: С обзиром да је ваш председник акционар Кока-коле може ли се очекивати да ћете у сечећој предизборној кампањи делите или рецимо шутирати лименке?

Лучић: Знате шта, делити сигуно нећемо, колико ја знам. Ради се о следећем, ја мислим да је господин Ђинђић акционар у тој мери да евентуално он може једну лименку дневно да попије. Дакле, нећемо делити кока колу.

Водитељ: А о шутирању?

Лучић: Знате шта, ја мислим да су лименке у надлежности једног бившег градоначелника, не знам

Николић: Хајде нека шутне немачко пиво, ако сме.

Минђуше и мишићи

Лучић: Немачко пиво Господин Ђинђић не пије.

Водитељ: Каже свака част женама у Демократској странци, али минђуша је ипак најбоље стајала господину Ђинђићу. Шта ви кажете на то?

Лучић: Знате шта, мислим да младим људима, у том добу да тако кажем, господин Ђинђић је носио минђушу, прилично различите ствари, Ја лично не носим уште минђуше.

Николић: И крај је кожне јакне у том добу, то сам прочитао у Српској рочи.

Водитељ: Господине Черовићу, када вам кажу да сте најјачи директор

у граду, шта учините? Отворите сеф или покажете мишиће?

Черовић: То је једна мала шала изречена недавно, има томе два три месеца пошто се редовно бавим спортом, и морам да се похвалим да доброј сам физичкој кондицији, онда сам се ја нашалио да сам најјачи директор у Београду.

Водитељ: Добро. Која животиња је у вама јача, ован или лав? Зашто вас то питама?

Черовић: Нема победника.

Водитељ: Добро. Чула сам да сте били 4. маја у Кумровцу? Да ли је то било организовано?

Черовић: Погрешно сте чули.

Водитељ: Нисте били у Кумровцу? Нисте били у Кући цвећа?

Черовић: Нисам.

Водитељ: Волите ли друга Тита?

Черовић: Волим

Водитељ: је ли ви волите друга Тита?

Николић: Шта имам ја да га волим.

Водитељ: Господине Николићу када кажу да сте ви више него ико везани српску земљу, сматрате ли то шалом?

Николић: Не, то је тачно.

Водитељ: Зашто је то тачно.

Николић: Значи, постављате дужа питања. Поникао сам на Српској земљи,

Водитељ: Није то у питању, идемо даље. Да ли је могуће да сте ви као радикал, рашчигестили са Светозаром Марковићем, у Крагујевцу сте рођени и живели а у Београду живите у улици Светозара Марковића.

Николић: морате да знате да је Светозар Марковић био близак Николи Пашићу

Водитељ: са његовим идејама

Николић: Радикали су се са Светозаром Марковићем разишли у погледу економије.

Водитељ: Ваш лидер војвода Шешел воли народњаке нарочито се хвали познавањем певачица и то јавно говори. Ви кажете више мање да слушате рокере. Господине Николићу, кажу, ако вас господин Шешел икада избаци из странке да ће то бити због рокен рола.

Николић: Не верујем, пошто Војислав Шешел воли све врсте музике, све оно што гласачи слушају

Водитељ: Вадите се господине Николићу. Признајте да волите народњаке.

Николић: Ја рокен рол волим, то је музика моје младости.

Водитељ: и још нешто, свирате гитару лепо певате па вам као пандан у другој странци наводе Деска Станојевића.

Николић: Деско има и своје куче, а ја сам све радим.

Водитељ: Тако. Хвала велико сви-ма.

ТВ ДУЕЛ

Др ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ И НЕНАД ЧАНАК PRO ET CONTRA

БК-ТЕЛЕКОМ, емисија "Тет-а-тет" 7. мај 1997. године

Водитељ: Добро вече. Тет-а-тет емисија је емисија у којој ви и ја питамо, а они одговарају. Вечерас главом уз главу дипломирани економиста, како сам за себе изјављује политичар из самоодбране, лидер Лиге социјалдемократа Војводине Ненад Чанак и вођа српских радикала, градоначелник Земуна, председнички кандидат др Војислав Шешељ.

Господо, је ли хладно? Је ли добар наш студио? Нема класичне врућине.

Др Шешељ: Шта значи то је ли хладно?

Водитељ: Да ли вам је пријатно? Нећу да кренем са најкласичнијим питањима.

Др Шешељ: Код тако лепе водитељке мора бити пријатно, а мај месец је, како да буде хладно?

Водитељ: Који је ово ваш сусрет по реду?

Др Шешељ: Други на телевизији.

Водитељ: Је ли било сусрета после 1991. године, јавних?

Др Шешељ: Неколико пута смо се среди неким различитим поводима, али оваквог сусрета није било.

Водитељ: Пред камерама, нигде од тада?

Чанак: Нисмо се ми сретали зато што смо хтели, него зато што су нас исти људи звали на исте пријеме, па се сретнемо некада.

Водитељ: Добро, ја сам мислила на ТВ дуеле, није их било од 1991. године.

Чанак: Не. Није било ништа.

Уводне чарке

Водитељ: Сада пре него што је почела емисија господин Шешељ вам је рекао, односно упутио је једно питање, које ја морам да пренесем нашим гледаоцима, на крају крајева то ми је посао, како вам је успело да у Новом Саду направите ово

што сте направили, тј. да избијете на прво место из сенке?

Др Шешељ: Нисам ваљда такво питање поставио?

Водитељ: Нисте, то ја мало ублажавам.

Др Шешељ: Немојте онда мени да приписујете питање, које ја нисам поставио.

Водитељ: То ја мало ублажавам.

Др Шешељ: Реците да је то ваше питање.

Водитељ: Добро.

Др Шешељ: Моје питање је било дијаметрално супротно.

Водитељ: Кажите, каво је било.

Др Шешељ: Нећу ја.

Водитељ: Како вам је успело да растурите коалицију "Заједно"? То је рекао господин Шешељ.

Чанак: То је перцепција господина Шешеља, јер ја нисам растурио коалицију "Заједно". Нити било ко од нас има такве идеје. Коалиција "Војводина", Лига социјалдемократа Војводине, имају за своје најоштрије супарнике Српску радикалну странку, Социјалистичку партију Србије, са њеним сателитима, а коалицију "Заједно" схватамо као један облик потенцијалних партнера. Нама није интерес да њих разбијемо. То што је дошло до

Др Шешељ: Као потенцијалну помоћну снагу у вашим аспирацијама политичким, је ли тако? Отприлике то дође.

Чанак: Па можете то и тако назвати, господине Шешељ.

Др Шешељ: Тако делује.

Чанак: Па тако и јесте, али, у сваком случају ми немамо ни један разлог да разбијамо коалицију "Заједно", из једноставног разлога што ако бисмо разбили коалицију "Заједно", ми бисмо дошли у ситуацију да останемо једина демократска опција у Србији, а пошто смо регионално везани за Војводину, онда бисмо у самој Србији оставили вакуум политички, у којем би се,

дакле, само зли и гори сусретали. То су Српска радикална странка и Социјалистичка партија Србије, са својим сателитима. И не би било ни једне друге потенцијалне опције. Самим тим, ми бисмо себе довели у ситуацију да све и вране и але скоче на нас, а боље да ипак фронт демократских процеса буде шири.

"Заједно" шлепују "Војводину"

Водитељ: Како се ви осећате као врана или ала?

Др Шешељ: Ја бих прво питао господина Чанка, шта он то подразумева под демократском опшијом. И по чему је то његова странка или коалиција којој припада демократска, а Српска радикална странка није. Српска радикална странка је политичка партија изразито демократског карактера, али, са тиме што смо ми и национална и националистичка партија, и унитаристичка, а странка господина Чанка је сепаратистичка, отворено сепаратистичка. Дакле, да ли он сепаратизам изједначава са демократијом? Да ли за њега степен демократије зависи од степена сепаратистичких амбиција или сепаратистичких тежњи? Ако је то за њега синоним за демократију онда је то нешто друго.

А што се тиче тих њихових међусобних односа, знате, то мене нешто нарочито не интересује. У овом случају, коалиција "Војводина" је стекла извесну предност у односу на коалицију "Заједно", јер је коалицију "Заједно" упрегла у своја кола. Коалиција "Заједно" обавља посао за коалицију "Војводина".

На супротним позицијама

Водитељ: А где сте ту ви радикали?

Др Шешељ: Ми радикали смо на супротним позицијама. За нас би успех коалиције "Војводина" био пораз. Наш стратешки циљ је пораз

коалиције "Војводина". Да њих политички растуримо, и да реализујемо програм Српске радикалне странке.

Водитељ: Само њих?

Др Шешел: Не само њих, наравно и сву осталу конкуренцију. Ми се тако понашамо на политичкој сцени. Успех конкуренције не може нас задовољити у нашим аспирацијама.

Водитељ: А ко је за вас права конкуренција на српској политичкој сцени?

Др Шешел: За нас су права конкуренција све парламентарне политичке партије, пре свега владајућа. Јер док владајућу партију не оборимо са власти, ми не можемо доћи на власт. Али, и опозиционе политичке пар-

Лидер војвођанских аутономаша
Ненад Чанак

тије, оне озбиљније, које су заступљене у парламентима, дакле оне, које имају своје посланике или у Савезној или у Републичкој скупштини су за нас права конкуренција.

Што се тиче тих ванпарламентарних странака, бесмислено је о њима расправљати. Оне постоје само захваљујући вољи социјалиста да би се замутила вода пред изборе, да би се забуна изазовала у народу, и да би уз њихову помоћ практично отимали парламентарним странкама драгоцену време у току званичног телевизијског представљања. И ништа више.

Произвољне оцене

Водитељ: Господине Чанак, нисам заборавила питање, зашто су радикали не демократе?

Чанак: Ствар је врло једноставна. Српска радикална странка је једна отворено фашистичка странка. А ја ћу то и доказати. Пре једно две недеље, имали смо у Сомбору скуп коалиције "Војводина", на који је дошло око 30 чланова Српске радикалне странке који су неподношљивом буком, безмало прекинули скуп. Ми смо дошли у ситуацију ...

др Војислав Шешелј председник српских радикала навикао је да побеђује

Др Шешел: Шта је ту фашистичко?

Чанак: Зато што је то фашистички метод недозвољавање излагања другог мишљења. А онда су развили оне своје црне гусарске заставе, знате оне са укрштеним костима и лобањама и то, махали са тиме, плашили људе, галамили. Али, сва срећа успели смо да одржимо ред и мир. Мада је било и гушања, и једна пукнута усна.

Др Шешел: Јесу ли то за вас докази за фашизам?

Чанак: Не видим какви још докази треба да се учине у условима где је ваша странка отворено националистичка, у смислу прогона свих људи који не припадају етнички српском народу, који не припадају вашој политичкој опцији. То је једна ствар.

Друга ствар, генеза ваше странке је врло јасна. Од екстремног национализма, преко социјалне демагогије коју сада спроводите, до, на крају, преузимања власти. Уколико до тога несрећом дође, биће и рата који се завршава потпуним уништењем Србије. То је врло јасна ствар. Тако је прошао Мусолини, тако је прошао Хитлер. И тако ћете проћи и ви српски

радикали. Због тога што идете истом методологијом и истим приступом. Ту је цела мудролија.

Ви разбијате скупове других странака. Када су чланови лиге социјалдемократа Војводине растурилу било који скуп Српске радикалне странке?

Др Шешел: Да одговорим?

Чанак: Да, е лепо?

Лекција о фашизму

Др Шешел: Прво, немате појма шта је то фашизам. Фашизам чини фашистичка идеологија, фашистички покрет и тоталитарни облик политичког режима. То су основна обележја фашизма. Српска радикална странка не поседује ни једно од тих обележја. Тоне и тоне књига је написано на ту тему, господине Чанак. Не можете ви све оно што вам се не свиђа називати фашизмом. То је бесмислено. Онда термин губи своје изворно значење. Онда Србе дисквалификујете. Не смете сувише често употребљавати тај термин јер губи своје основно значање.

Чанак: Ја га не употребљавам често.

Скуп у Сомбору

Др Шешел: Само мало стрпљења. Што се тиче догађаја у Сомбору, Српска радикална странка није организовала грађане који су дошли на ваш скуп, уопште их није организовала. Дошла је група људи, међу њима је било чланова Српске радикалне странке, ја знам једног од њих. Дошли су и неки други људи који нису наши чланови. Дошле су и неке избеглице. И ометали су скуп коалиције "Војводина".

Водитељ: Што није цивилизовано.

Др Шешел: Молим вас, сада да ли је цивилизовано или не, о томе ћемо расправљати на други начин. То је грађанско право.

Знате, када идете на неку представу, па макар то била позоришна представа можете да аплаudirате, можете да звиждите. Ако сте задовољни оним што вам се презентује ви аплаudirате. Ако нисте задовољни ви звиждите. Некада су глумце и јајима гађали, је ли тако?

Водитељ: Некада.

Др Шешел: Па гађају још увек.

Водитељ: Па, да ли под грађанско право спадају и разна груба ометања?

Др Шешел: То нису груба ометања. Е, када је дошло до инцидентне ситуације, онда је Миле Исаков или неки други од ваших функционера отишао у средиште Српске радикалне странке, које је у истој згради у Сомбору, је ли тако?

Чанак: Тако је

Др Шешел: Код Стеве Кесејића, и Стева Кесејић је изашао и на лицу места смирио ту ситуацију.

Водитељ: Тако је било?

Др Шешел: То су чињенице.

Чанак: Не до краја.

Др Шешел: Добро, није битно, то су чињенице.

Чанак: Не, врло је битно. Јер су се ти људи окупили у просторијама Српске радикалне странке и организовале под вођством Српске радикалне странке.

Др Шешел: То није тачно. Није тачно да су организовано дошли и да их је Српска радикална странка организовала.

Од када је наша странка регистрована ми ни једној другој политичкој партији нисмо ометали политичке скупове. Нигде. Ни једној. Ја гарантујем то. Одмах сам чим сам чуо шта се десило...

Чанак: А како је ... ударио у главу

Др Шешел: Тада још нисмо били регистровани, тада смо били забрањена странка.

Право на побуну

Чанак: Чим се дозволи онда сте постали демократе.

Др Шешел: Молим вас, то да ли је демократски или не, сада ћемо расправити. Полако, само мало стрпљења. Дакле, што би ваша странка би-

ла регистрована, а наша не регистрована, и зашто ми вама да омогућимо да се нормално бавите политиком када ми не можемо. Наше право на побуну је основно право. Ако су нам људска права ускраћена, елементарна људска права, ми имамо право на побуну. Против свих оних који су учествовали у ускраћивању наших људских права. Савез реформских снага, чији смо скуп ометали у Дому омладине у Београду 1990. године, тада је био владајућа странка. На челу реформских снага био је тадашњи актуелни председник Савезне владе, Анте Марковић. И Анте Марковић је забранио нашу странку, чак и Српску радикалну странку његов министар био је неки македонац, Владо, заборавио сам име није битно, ето колико су они значајни, тако се брзо забораве. Одбили су регистрацију Српске радикалне странке. Према томе, једној владајућој странци смо ометали политички скуп. Опозиционим странкама то никада нисмо радили. Друге опозиционе странке долазиле су на наше скупове, ометале. Ми смо тај проблем решавали како смо знали и умели. Што се тиче тог метода понашања до инцидентне ситуације, то се дешава скоро свим политичким партијама.

Чанак: Мислите да је у реду онемогућавати људе да говоре?

Др Шешел: Гледајте, то је ствар публице. Ви сте заказали јавни скуп. Јесте ли ви очекивали да вам људи само аплаudirају? Извините и мени дођу и звижде ми на митинзима, и добацују, и узвикују разне паролe, и скандирају некада нешто. Ја се са њима носим како знам и умем. Међутим, то је демократско право. Ви када заказујете...

Чанак: Не дати човеку да говори је демократско парво?

Др Шешел: Да, зашто да не? На јавном скупу.

Чанак: Да. Важи.

Средства политичке борбе

Др Шешел: Видите шта се дешавало у Београду ових месеци. И за нас је све било регуларно до изазивања насиља. До физичких напада, до разбијања. Ја физичке нападе не могу никада да оправдам. Не могу да прихватим то као средство политичке борбе. И не могу разбијање да прихватим као средство политичке борбе. А све остало је дозвољено. Звиждање, и провоцирање говорника, зашто да не, то је демократија.

Чанак: То је демократија?

Др Шешел: Наравно да је демократија, шта ту има фашистичко онда? Шта је ту фашистичко?

Друго, оног тренутка, када је дошао ваш функционер у седиште Српске радикалне странке, које је ту било непосредно у њиховој згради, и када је рекао да има чланова Српске радикалне странке који су тамо, изашао је на лицу места, извинио се.

Чанак: То није тачно. Није тачно, није он смирио ситуацију.

Др Шешел: Него ко?

Чанак: Ситуацију је смирио на крају господин Јово Остојић. Када сам га ја замолио. А замолио сам га зато што када је дошао господин војвода да разговара на скуп који смо ми имали неколико дана раније, када је маса хтела да га линчује, ја то нисам дозволио него смо му дали могућност да каже шта има.

Метиљави аутономаши

Др Шешел: Која је то маса хтела да линчује Јову Остојића?

Чанак: 400 приступних аутономаша, господине Шешел.

Др Шешел: Господине Чанак, немојте. Немојте, Јову Остојића? Њега није могло ни 1400 муслимана да линчује, сада ће 400 аутономаша. Немојте.

Чанак: Немојте то стављати у исту раван.

Др Шешел: Па немојте.

Чанак: Највећи број тих аутономаша су Срби знате, а Срби имају врло чудне особине.

Др Шешел: Јесте. Али ти који су аутономаши сувише су свилени. Некакви су мекани, аустроугарске провинцијенције. Нису баш за неке одлучне бојеве. Чуј, они да растргну некога, некога да линчују. Па немојте господине Чанак. Будите мало убедљивији да вам поверујем.

Чанак: Нема потребе ја вас да у било шта убеђујем. Ја само говорим због тога што је господин Остојић осетио да сам му учинио нешто добро. Када сам га ја замолио да смири људе, он их је смирио. А то питајте њега, немојте мене. Дакле, та прича о посланицима нема везе. Ми смо почели о вашем фашистичком покрету који сте направили око Српске радикалне странке, где ви имате апсолутно улогу да подржавате режим Слободана Милошевића. И тај фашистички покрет је сасвим нормалан. Јер режим Слободана Милошевића стоји на тачној основи. Ви га подржите са десне стране зато што ето, има горих који ће веће штете направити протерати више Хрвата и ово, оно урадити. Са леве стране измисле ЈУЛ који пређије с леве стране,

Др Шешел: Јесам ли ја измислио ЈУЛ?

Чанак: Само да завршим. Не, него исти они који су вас измислили.

Др Шешел: Који?

Чанак: То је режим Слободана Милошевића. И уствари, са десне и са леве стране подржан режим Слободана Милошевића функционише. Јер ЈУЛ показује да може да се иле у већи комунизам, ви показујете да може у фашизам, а режим Слободана Милошевића остаје умерен. Дакле, ви, ваша организација и ЈУЛ сте исто. Само са различитих страна подржавате режим Слободана Милошевића.

Др Шешел: Али, опет немате ни један доказ да смо фашисти. Сада је за вас доказ да смо ми фашисти зато што евентуално, по вашој тврдњи ми подржавамо Милошевића. Зар је то доказ фашизма?

Чанак: Не.

Чанкова привиђења

Др Шешел: Молим вас господине Чанак, прво ни један доказ да смо фашисти нисте изнели. Али, ево ја прихватам и овај начин разговора. Прво, по чему ми то подржавамо Слободана Милошевића? Подржавали смо га до 1993. године, и то никада нисмо крили. Ми смо једина политичка партија која је сарађивала са Милошевићем, која га је подржавала, и која је то јавно признавала. Ту није било никаквих тајни.

Чанак: до 1993. године?

Др Шешел: до 1993. године.

Чанак: Могу само нешто...

Др Шешел: Од 1993. године на овамо, многи други су улазили у тајне савезе са Милошевићем. И Ђинђић и Драшковић, и други, али су то чинили тајно. Они су то чинили прикривено од јавности.

Чанак: Могу једну опаску?

Др Шешел: Наравно.

Чанак: У Тителу, пре 47 дана, сте имали састанак око уређења општинске власти. Ви сте на том састанку људима рекли да иду сами радикали који су добили 33% у општини.

Др Шешел: Јесам ли ја био на том састанку?

Чанак: Да ви сте били на том састанку.

Др Шешел: Господине Чанак у Тителу нисам био више од годину дана.

Чанак: Добро, када нисте били на том састанку пре 47 дана, добијено је наређење да радикали у Тителу иду сами, ни лево ни десно.

Водитељ: Од кога?

Чанак: Од господина Шешела. И онда су они питали: добро пошто не можемо сами, хоћемо ли са коалицијом "Заједно"? Одговор је био: ни пошто, него само са социјалистима. Ако је то...

Др Шешел: Ко је дао тај одговор?

Чанак: Ви.

Др Шешел: На том састанку на коме нисам био?

Чанак: Тако је. Тако је.

Др Шешел: Господине Чанак нисам био више од годину дана у Тителу. Је ли ви верујете да нисам био у Тителу?

Чанак: Не верујем.

Др Шешел: Имате ли некога ко ме је видео у Тителу?

Чанак: Можете питати

Др Шешел: Слушајте нисам ја...

Чанак: Председника своје организације која је због тога иступила

Др Шешел: Молим вас, слушајте нисам ја

Чанак: Комплетна ваша организација у Тителу је иступила из чланства Српске радикалне странке.

Др Шешел: Није тачно.

Чанак: Него шта је тачно? Зашто нису хтели да иду са СПС-ом?

Најурени отпадници

Др Шешел: Молим вас, није тачно. Искључени су из Српске радикалне странке неколицина чланова зато што су ушли са коалицијом "Заједно", то је Стева Марјанов, Пера Песак, за кога смо сазнали да је ушао и неке финансијске прљавштине у вези са тиме, искључили смо их из странке. Ја нисам ишао у Тител. Нисам био то су вам лоше информације. То се мени не би могло десити господине Чанак, нисам више од годину дана био у Тителу. Наш је став да нигде у Србији не улазимо у коалицију ни са странкама левог блока ни са странкама из коалиције "Заједно", нигде. И онај ко прекрши тај се огрешио о страначку дисциплину толико тешко да га искључујемо из странке. Било је још неколико случајева.

Чанак: 1994. године сте били у коалицији са социјалистима у Новом Салу. Имали градоначелника...

Др Шешел: Само мало да ово размотримо. Искључили смо народног посланика из Вршца Радомира Поповића због тога. Једног члана из Пирота смо искључили. Искључили смо оне из Титела. Сменили смо председника општинског одбора у Ужицу, који је шуровао са коалицијом "Заједно".

Чанак: А у реду је шуровати са СПС-ом?

Др Шешел: Нигде не шурујемо са СПС-ом, нигде. А раније смо, кроз ове три године голготе коју смо прошли под социјалистичким режимом, елеминисали све оне који су

ИЗБОРНА ТРКА

били склони сарадњи са социјалистима. Од Гламочанина па на даље.

Водитељ: Господине Шешел, је ли вама по статусу забрањено да ступате у коалицију са неким од?

Др Шешел: Није забрањено, али највиши страначки орган треба да донесе одлуку хоће ли се у коалицију или неће. Ако Централна отаџбинска управа донесе одлуку да се не иде ни са једном странком у коалицију у овој садашњој ситуацији

Водитељ: Ако се то прекрши долази до искључења?

Др Шешел: Ако се прекрши, долази до искључења из странке. Али ја нисам ишао у Тител. Уопште нисам био у Тителу. Немојте да баратате непоузданим информацијама.

У последње време био сам у Темерину, у Србобрану, био сам у Новом Саду, био сам у Бачкој Паланци, био сам у Бачком Петровцу, био сам у Бачу, то су места у новосадском округу, јужно-бачком округу у којима сам био, али нисам био у Тителу.

Чанак: А што сте им онда дали инструкцију да иду са социјалистима?

Ђинђићев фалсификат

Др Шешел: Нигде те инструкције нема. Ту инструкцију је лансирао Ђинђић преко Миле Глигорић, свог Гебелса, да смо послали нашем одбору у Вршац, директиву да сарађују са социјалистима против коалиције "Војводина". Ми смо то раскринкали и факсимил мог потписа на том фалсификованом документу био је идентичан факсимилу потписа на сасвим другом документу објављеном у "Земунским новинама". Онда смо то објавили и видело се да је за фалсификат коришћен тај факсимил. То је Демократска странка лансирала.

Водитељ: Господине Чанак, значи то смо рашчитили. Радикали неће ни са киме у коалицију,

Др Шешел: Радикали иду сами на изборе. А сада у овом односу снага неће ни са ким.

Чанак: На изборе да. Али разговарали смо о постизборним коалицијама.

Др Шешел: Нећемо у постизборне коалиције, јер тако је одлучила Централна отаџбинска управа. Одлучила је: нећемо са левим блоком, и нећемо са коалицијом "Заједно". О вама се нисмо ни изјашњавали господине Чанак. О вама и о коалицији "Војводина".

Чанак: Најлепше захваљујем.

"Независна" република Војводина

Водитељ: Откуд ви у коалицији "Војводина"? Откуд коалиција уопште?

Чанак: Ми војвођански аутономашки смо морали већ једном да покажемо прави карактер наших организација.

Др Шешел: Да ли сте одустали од независне Републике Војводине?

Чанак: Никада није постојала та опција.

Др Шешел: Никада није постојала?

Чанак: Никада.

Др Шешел: Можете ли се заклетити?

Чанак: У шта год треба. Независна Војводина, никада.

Др Шешел: Господине Чанак, немојте молим вас, ево ово је "Политика" од 26. марта 1992. године. Сремска Митровица 25. марта 1992. године.

Чанак: Добро

Др Шешел: Војводина ће до краја овог века сигурно постати независна Република...

Водитељ: Ослобођена србијанске партије.

Др Шешел: Ослободити се србијанске групације. Ово је трибина Лиге социјалдемократа у Сремској Митровици. "Сада су се стекли услови да отворено изађемо пред Војвођане са нашим намерама" рекао је председник Лиге Ненад Чанак. "Ово није никакав изненађујући заокрет наше странке, то смо желели на самом почетку. Али да сам тада у овој сали рекао да хоћемо независну Републику Војводину одмах би ме убили. Сада не морамо више да се сакривамо". Даље, рекао је: "Република Војводина, неће изгнати нас са своје територије. Армијски састав у Војводини, наравно трансформисан, постаће сила нове Републике". Хоћете још да вам читам?

Чанак: Може ако вас весели. Мислим лепо звучи само што није тачно.

Др Шешел: Како није тачно?

Чанак: Је ли вама аргумент, господин Шешел шта је било у новинама?

Др Шешел: Молим вас, било је у свим дневним новинама. Ево поклањам вам ово.

Федералне јединице

Чанак: Хвала господине Шешел, лепо од вас. Али сам хтео да кажем нешто друго. Оно што није пренето тада са тог истог скупа, пре свега ово је лаж, најортодокснија, оно што није пренето да сам тада упозорио на то да се припрема исељавање Хрвата из Срема, и да се припремају етничка чишћења у Војводини која су између осталог, спровођена са ваше стране. Јер је јуче било 5 година од када сте у Хртковцима почели своју кампању етничког чишћења Војводине. Ово око Републике Војводине и свега тога је чиста инсинуација. Ја сам говорио о Републици, али сам говорио о промени уставног положаја Војводине, о стварању федералне државе у којој би Војводина била федерална јединица у статусу Републике.

Др Шешел: Добро. Него да ми сада констатујемо да сте одустали од независне Војводине.

Чанак: Како да одустанем од нечега за шта нисам био?

Др Шешел: Не, не. За то сте били. За ступали сте идеју да требао

Чанак: То је ваша, како ви мислите да будете председник Србије у условима када боље знате од других шта они стварно мисле.

Др Шешел: Знам. Имам документацију, господине Чанак.

Чанак: Ако је вама исечак из "Политике" документација, **Др Шешел:** Сва дневна штампа је објавила на исти начин, истог дана. Сва.

Чанак: Зато што је прво та **Др Шешел:** И "Политика" и "Борба", и "Новости", и "Експрес", сви су то објавили.

Чанак: Неће бити.

Водитељ: Каква је разлика између независне Републике Војводина код вас у вашим опцијама, и федералне јединице Војводина која је у саставу, колико се сећам, пет федералних јединица сте имали у то време набрђаних?

Чанак: Да

Водитељ: У чему је разлика?

Др Шешел: Тражили су Војводину, Косово и Метохију, Санџак,

Водитељ: Београд

Др Шешел: Србију и Београд. Као федералне јединице. Је ли истина?

Чанак: Тако је. То је наша федералничка иницијатива Лиге социјалдемократа Војводине. И ми од својих програмских докумената никада нисмо одустајали. Међутим, Војводина, за разлику од Косова, нема питање да ли у Србији или не, јер ми другу државу од Србије немамо. Наше је питање како у Србији. Ми мислимо да Србија може да опстане само децентрализована и демократска за разлику од ваше странке која покушава да ствар постави на обрнут начин. Јер, само што децентрализованија Србија може бити што јача. А показало се, што се више централизовало то се више распадало. И тако се распао и ваш концепт велике Србије. И онај Карлобаг-Огулин-Карловац-Вировитица, и све је то отишло до ђавола, зато што се није схватило да се мора приступити потпуно другим приступом, а то је регионализација, то је демократизација. То је потпуно други приступ од оног којег ви негујете.

Др Шешел: Господине Чанак, регионализација нема везе са демократизацијом, апсолутно. Регионализација много више има везе са феудалним уређењем. Ви бисте феуде. То нема везе са демократијом.

Чанак: Потпуно нетачно.

Тачку на сопствену пљачку

Др Шешел: Демократија подразумева принцип један човек један глас. И демократија се много боље остварује.

Нешто ново у Земунској општини – укинуте су паразитске организације

рује у централизовану унитарну државу, него у децентрализовану државу, у државу са различитим степеном аутономије, у федералној држави, у држави коју чине мале државице, мање је демократије него у централизовану и унитарну државу.

Шта бисте ви? Ви бисте стварали феуде, вама је проблем, ваша парола изборна је била "Тачку на пљачку".

Чанак: Тако је.

Др Шешел: И за вас је центар пљачке Београд.

Чанак: Не. режим Слободана Милошевића.

Др Шешел: Добро, режим Слободана Милошевића. Али шта је алтернатива коју ви нудите? Нови режим у Новом Саду, који ће бити нови центар пљачке. Да не буде центар пљачке у Београду него у Новом Саду. Али систем пљачке ви не намерава да промените, то је проблем.

Чанак: Савршено, ваш начин говора је апсолутно преписан из Меин Кампфа, када је господин

Др Шешел: Мој из Меин Кампфа?

Чанак: Јесте.

Др Шешел: Јесте ли читали ту књигу?

Чанак: Врло пажљиво.

Др Шешел: А јесте ли Гебелса мало проучавали?

Чанак: Морао сам да се упознам са њим да бих вас боље разумео.

Др Шешел: Јесте ли...?

Чанак: Јесам.

Др Шешел: Нисте приметили да сте преузели по неки манир, тако. Више пута изречена лаж постаје истина јер сви почињу да верују да је то заиста истина.

Чанак: Потпуно се слажем.

Др Шешел: Та етикета о фашизму мене не може да наљути. То је мени смешно.

Чанак: Нема потребе да се љутите.

Др Шешел: Ја сам стручњак за фашизам господине Чанак.

Чанак: Фашизам није увреда то је категорија, однос, господине Шешел, али сам хтео друго да кажем. Ради се о следећим, прво та теза да ми хоћемо да центар пљачке пребацимо из Београда и Нови Сад је теза оних који желе нас да оштрне пред нашим бирачима и гласачима. Али, истина је сасвим друга. Питање демократије да ли се иде од горе на доле или од доле на горе. Да ли се од горе постављају намесници...

Др Шешел: То је делегатски систем демократије

Чанак: Само да завршим. Да ли се од Горе на доле постављају намесници, као што је то овај смешни окружни систем који је наместио режим Слободана Милошевића. То су феуди, господине Шешел. А оно што ми нудимо то је дакле од горе на доле. Функционалност локалних јединица дају људи који ће их представљати и репрезентовати.

Др Шешел: Очигледно је на чему се темељи та идеја.

Чанак: На чему?

Сагласност против монолога

Др Шешел: Та идеја се темељи на позицијама старог аутономашког руководства Војводине. Ви покушавате то да вратите. То је суштина. Ви бисте вратили делегатски принцип, делегатски систем. На томе сте темељили власт војвођанског феуда у време Бошка Крунића, Живана Берисављевића и компаније. То је суштина.

Чанак: Али није тачно.

Др Шешел: Јесте.

Чанак: Није.

Др Шешел: Исти систем пљачке је тада постојао.

Чанак: Није тачно.

Др Шешел: Јесте, тачно је. Исти систем пљачке.

Чанак: Не може бити тачно.

Др Шешел: Шта је проблем, који је то проблем пљачке код нас? Проблем пљачке што постоји монопол над откупом пољопривредних производа и монопол над извозом пољопривредних производа.

Чанак: Тачно, тако је.

Др Шешел: Сасвим је свеједно да ли ће се тај монопол конституисати из Београда или из Новог Сада.

Чанак: Тако је.

Др Шешел: Наш је циљ да укинемо тај монопол.

Чанак: И наш је циљ да укинемо тај монопол.

Др Шешел: Да буде слободан извоз, па видите како се слажемо господине Чанак, да буде слободан откуп пољопривредних производа и да буде

Чанак: Због тога што ми имамо социјалне програме,

Др Шешел: Молим вас, да буде слободан извоз пољопривредних производа.

Чанак: Добро.

Др Шешел: Решава се проблем пољопривреде.

Чанак: То се слажем.

Др Шешел: Увозно извозне дозволе да се укину.

Чанак: Тако је.

Др Шешел: Ако се укину контингенти на увоз вештачког ђубрива, проблем пољопривреде је већ практично решен.

Кога љути шећер жути

Чанак: Али, видите, када бисмо ишло том вашим логиком, дошли бисмо у ситуацију да се у Војводини, рецимо, укине поента увозно-извозних дозвола. А увоз жутог шећера је рецимо уништио војвођанског сељака ове године. Увоз жутог шећера. Дакле, ми смо за слободан извоз, али за ограничен увоз. Дакле, није све тако једноставно као што ви радите, јер једна од основних поставки

Др Шешел: Чекајте, јесам ли ја рекао за слободан увоз?

Чанак: Измешао остало, да.

Др Шешел: Не. није тачно. Ја сам рекао за укидање увозно-извозних дозвола, а нисам за слободан увоз. Увоз се штити царинским баријерама. Тако цивилизоване државе штите, а наша пољопривреда се мора заштити.

Чанак: Само ако бих могао да додам на ово, све ово о чему разговарамо су општа економска места. Оно где је подвала Српске радикалне странке је у томе, што она иде на социјалну демагогију обећавајући људима немогуће ствари. Јер да би се обавио прави социјални програм, он мора да се локализује, а не да се централизује.

Др Шешел: Чекајте, сада идете на социјални програм. Говоримо о економском програму.

Чанак: Да, али економски програм
Др Шешел: Скачете одмах на социјални програм.

Чанак: Економски програм који не прати социјални програм, значи деструкцију друштва.

Др Шешел: Ево, ми демонстрирамо тај социјални програм на примеру Земунске општине. И веома га успешно демонстрирамо.

Чанак: А како то?

Др Шешел: Сада ћу вам објаснити.

Земунски мозаик

Водитељ: Вратићемо се на Земунску општину, сада рекламе. Ово је "Тет-а-тет" емисија где ви и ја питамо, а они одговарају. Гости, господин Ненад Чанак, лидер Лиге социјалдемократе Војводине и господин Војислав Шешел, лидер Српске радикалне странке. Господо стигли смо до Земуна. Кажите, почели сте.

Др Шешел: Говорили смо о социјалном програму, а не о Земуну. Овде је Земун само једна илустрација.

Српска радикална странка је освојила локалну власт у Земуну, али за разлику од оних других општина где владају опозиционе политичке партије, ми нити кукамо да нам је мало пара, нити дрљачимо за парам и тд. Ми се покушавамо снаћи.

Водитељ: Како са Градом функционишете?

Др Шешел: Са неким службама добро, са неким лоше. Са неким је то ишло успешно па и даље сарађујемо, а неке службе показују намеру да нас онемогуће у раду, али неуспешно, наравно.

Ћинђић се не меша у свој посао

Водитељ: То вас питам, пошто вам је господин Ћинђић у последње време једна од омиљених тема.

Др Шешел: Што се тиче Ћинђића он се не меша у свој посао, знате. Он даје само изјаве, он не ради ништа на свом радном месту. И Ћинђић нам ту није никаква сметња. Он, ја мислим, и није упућен у то шта су надлежности града и шта би он требао да ради као председник Градске скупштине. Али, није ту Ћинђић битан, он је ту једно пролазно решење. И неће још дуго опстати.

Што се тиче социјалног програма, ми немамо у буџету посебно предвиђене паре. У том оквиру створили смо оно мало пара што нам држава даје, што нам Влада Србије даје из буџета. Ми смо нашли паре, 640.000 динара смо створили које смо сада поделили у виду једнократне материјалне помоћи инвалидима овог рата, деца лошег материјалног стања и физички хендикепираним грађанима. Расписали смо јавни конкурс и по јавном конкурс, јавило се око 570 људи. Добили су између 1000-2000 динара.

Одбачени паразити

Како смо створили? Скинули смо са буџета разне савезе бораца, савезе резервних војних старешина, друштво пријатеља деце, разне друге друштвене организације и удружења грађана. Паразите смо скинули. И тај новац, то је 600.000 динара

Водитељ: То је изазвало велику буку.

Др Шешел: Пустите ви ту буку, буку су изазвали они којима су укинуте привилегије. Наш је принцип да ни једно удружење грађана, ни једна друштвена организација не заслужује да постоји ако не може сама да се финансира од својих чланарина и добровољних прилога својих чланова и симпатизера. И 40.000 динара смо створили аукцијом слика и продајом Титових књига, књига Титових сарадника итд. Направили смо једну јавну аукцију и то смо распродали. Људима је било интересантно да то купе по ниским ценама, а ми смо те књиге уместо да их спалимо или бацимо негде, ја не волим да спаљујем књиге, никада не бих спаљивао без обзира каква је књига, па ни Титову књигу, ми смо направили уз мало духовитости, мало шарма, начин да додатна финансијска средства обезбедимо онима којима је најпотребнија.

Водитељ: Распродали сте Тита, да.

Др Шешел: И јуче, данас, сутра та помоћ се дели на шалтеру Општине Земун. Ми смо нашли један метод. Можете сада мислити да имамо републичку или савезну власт колико би било више могућности да се неки социјални проблеми разреше. Рецимо, да се укину дотације за друштвене организације на нивоу Републике, могао би се одмах дечји додаток исплатити за годину дана. Касни. Од априла прошле године. Дечији

додаци нису исплаћивани. Све би се могло одмах исплатити да се ови паразити уклоне.

Тито на распродаји

Водитељ: Али, оноликог Тита сте распродали да дате угроженим Земунцима. Шта бисте распродали да дате угроженим Југословенима?

Др Шешел: Мала је ставка од распродаје тих Титових књига, али ако би се распродале Титове штафете из Музеја 25. мај. Има још много других ствари, поклона које је Тито добијао по несврстаном свету итд. И то може да се распрода и може онеме, коме је најпотребније, да се омогући кора хлеба. Дакле, имамо идеје, треба нам још поверење народа да те идеје реализујемо, на један рационалан начин. Као власт смо се показали крајње штедљиви. Заводимо ред. Све отпоре, на непринципијелној основи, ми пред собом рушимо. То су отпори разних привилегованих друштвених фактора. Они сада кукају, скинули их са буџета. А не поставља се питање, како је уопште могуће да су до данас били на буџету. Шта ће они на буџету?

Чанак: Ово је страшно слатко што прича господин Шешел, јер се апсолутно уклапа у социјалну демагошку материцу фашистичке провенијенције, да тако кажем. То ми се страшно свиђа. Зато што ви господине Шешел, варате људе с том причом. Ви причате о Земуну као о огледном добру. Добро, продате Титове књиге. Лепо, продате сте Титове књиге. Шта ви све мислите да продате? Је ли вам није пало на памет да се нешто може и зарађивати, а не само распродавати?

Др Шешел: Зарађујемо.

Чанак: Како, - продајом? Шта ћете још продати? Продајете синагоге као

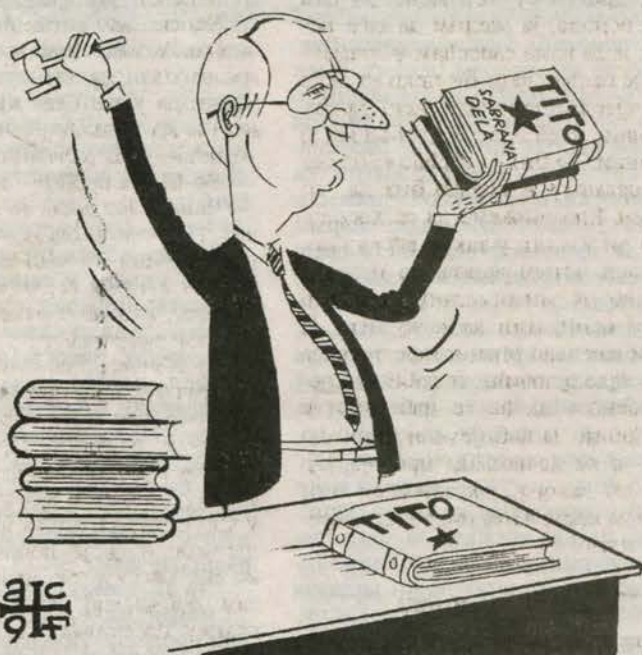

Тито за рециклажу – аукција је боље решење

АУКЦИЈА

...ПРОДАТО!
СЛЕДЕЋИ
ЈЕ
МИЛОШЕВИЋ !!

за дискотеке, не знам цркве ће сутра постати ово или оно. Шта ћемо још да продајемо? Ви спомињете штафете

Како добити паре?

Др Шешел: Чекајте, да станемо

Чанак: Не, само ја да наставим, па ћемо после видети око синагоге. Ви причате о штафетама, и о таквим глупостима. Како ви мислите? Пазите основа фашистичке пропаганде спада у то да се дају једноставна, свакоме јасна решења, која не морају бити тачна. Е, ово што ви причате је управо то. Овој земљи нема спаса без производње. Производње нема без инвестиција, и инвестиција нема без међународних кредита. У случају да постанете, не дај Боже, председник ове несрећне земље, ви ћете јој бити целат крајњи, а те паре од споља нећете добити никако. Од ко-

га да добијете паре? Хоћете да добијете

Др Шешел: Од кога ћете ви да добијете паре? Од Аустроугарске?

Чанак: Од Ле Пена ћете добити паре?

Др Шешел: Од кога ћете ви да добијете паре?

Чанак: Од Жириновског ћете да добијете паре.

Др Шешел: Од кога ћете ви добити паре?

Чанак: Најгора деца у Европи нико са њима неће да се дружи.

Др Шешел: Од кога ћете ви да добијете паре?

Чанак: Пре свега се морају створити услови правне сигурности да би се десиле било какве паре.

Др Шешел: Од кога ћете добити паре, Не питам ја под којим ћете условима добити паре, него од кога ћете добити паре, господине Чанак?

Чанак: Од Светске банке, господине Шешел.

Др Шешел: Од Светске банке?

Чанак: Тако је од Светске банке.

Др Шешел: Добро. Хајдемо сала синагогу и Светску банку.

Чанак: Није добро. Само да завршим. Пре свега

Др Шешел: Бежите ми са теме на тему, хоћу мало да вас ухватим на једној теми па да покажем да су вам остале само празне флоскуле.

Чанак: Јок. Ја полудео, да се пуш-там

Светска банка не дрешу кесу

Др Шешел: Да видимо Светска банка

Чанак: Вама остаје само галама господине Шешел.

Др Шешел: Светска банка и Међународни монетарни фонд. Обећавали су са Запада Русији, обећавали Украјини, Белорусији, Румунији, Бугарској, обећавали, обећавали и увек су их слагали. Паре им нису дали. Паре не дају никоме господине Чанак. Морамо се уздати у сопствене снаге. Морамо стављати у погону све оно чиме располажемо.

Чанак: Слажем се то је и друг Тито говорио да се морамо уздати у сопствене снаге. Ја се слажем с тиме, нема збора.

Др Шешел: Наравно, друго Тито је био у праву.

Чанак: Друг Тито је био звезда сјајна, он је 40 година честитао народу свој рођендан.

Др Шешел: Знаш ја, ви и данас заступате идеологију друга Тита.

Чанак: Ја? Па ви сте били у његовој партији, ја нисам никада. Нисам имао када да будем, ја три пута

Др Шешел: Ено, тамо говори ваш градоначелник како сте учествовали у неким диференцијацијама. А то ви са њиме расправите. Пустите то.

Чанак: Чек, чек. Око тог градоначелника

Др Шешел: То је ваш коалициони партнер господине Чанак.

Чанак: Какви, црни, коалициони партнер.

Др Шешел: Него, чекајте да мало разјаснимо друге ствари.

Чанак: Ево, ја сам

Водитељ: Свако има свој чланак.

Др Шешел: Сада верујете новинама.

Чанак: Не, њима верује наш градоначелник.

Др Шешел: А верујете новинама?

Чанак: Не верујем. Како да верујем. Читао сам у новинама да сте ви демократа.

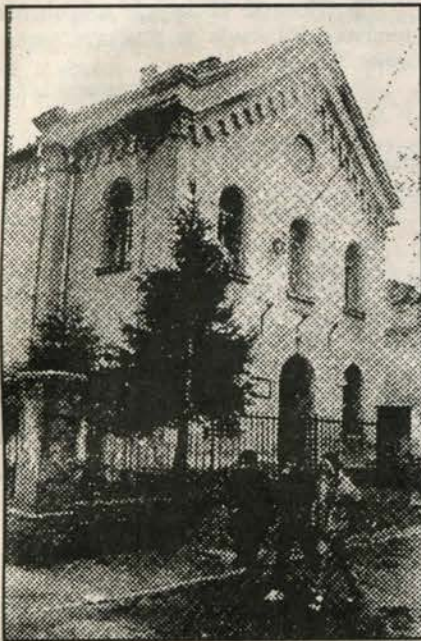
Водитељ: Колико тога има?

Др Шешел: Закажите му један дуел са његовим градоначелником, госпоћо.

Чанак: Ово сам наводно ја. Ево погледајте. То сам наводно ја на седници.

Водитељ: Је ли личи?

Исполитизован случај
– зграда бивше синагоге

Др Шешел: Ја знам, нећу да гледам. То је његов градоначелник гледао. Како да се ја мешам у послове његовог градоначелника и коалиционог партнера.

Чанак: По сликама у новинама
Водитељ: А то је доказ?

Чанак: А то је као доказ, а нема ништа.

Др Шешел: Господине Чанак, хајде да се вратимо...

Партијски критеријуми

Чанак: Ја сам хтео да будем у партији па нису хтели да ме приме. Вас су примили јер сте били подобни. Како?

Др Шешел: Господине Чанак.

Чанак: Изволите.

Др Шешел: У моје време у партију су примали најбоље ђаке, најбоље студенте, а оне који су били лоши, нису хтели да приме, иако су се отимали.

Чанак: Тако је.

Др Шешел: Значи, нисте били међу овим најбољима.

Чанак: И да мисле онако као што партија тражи.

Др Шешел: Нисте били међу оним најбољим господине Чанак. Није то битно. Ово је битније.

Чанак: А сада ви бежите са теме, зашто ја нисам најбољи?

Др Шешел: Има много бољих од вас. Ево рецимо Милан Парошки.

Чанак: Добро, ово је било духовито.

Др Шешел: Шалим се, наравно.

Чанак: Знаш.

Исполитизована синагога

Др Шешел: Да се вратимо на синагогу господине Чанак. Веома је битно питање. Кажете да ћемо цркве да продајемо итд. Нисмо продали синагогу. Синагогу је продала Јеврејска верска заједница 1962. године, безу-

словно. У новом броју "Земунских новина" смо комплетан уговор купо-продајни објавили. Е, сада. Синагогу су из Јеврејске верске заједнице изнајмљивали, пре него што су је продали општини. Изнајмљивали за разне ствари па је продали општини. Па је синагога била и диско клуб, и складиште, и стрелана, чак седиште политичке организације Општине Земун. и ко зна за шта су је све изнајмљивали. А ми смо први који су јавно расписали конкурс за давање у закуп зграде бивше синагоге. Други су то испод жита изнајмљивали, укључујући и Јеврејску верску заједницу. Е, господине Чанак, када су били представници јеврејске верске заједнице, када су видели оглас у новинама да ми то јавно на лицитацији изнајмљујемо, дошли су код мене. Ја сам рекао: Господо, ја желим да вам помогнем, ја са вама саосећам и срамотно бих се осећао када би неко из моје верске заједнице продао неку цркву безусловно, узео паре и потрошио, и шта ја знам. То бих ја осећао као сопствену срамоту и гледао бих да то исправим. Ево, можемо да се договоримо да ви узмете у закуп зграду синагоге под истим условима из конкурса, ево по минималној цени, по почетној цени, или да је купите. И онда сам чак звао Министарство вера Драгана Драгојловића, и добио његову сагласност да ће се изборити у Влади Србије да добијемо и писмено решење да се дозвољава продаја, јер је тако по закону, уколико су они спремни да плате. Они нису били спремни да плате

"Кошава" у цркви

Чанак: Само ми реците да ли се на исти такав начин продаје и земља, грађевинско земљиште око Земун?

Др Шешел: На други начин се продаје

Чанак: Но, но, но, то је врло битно.

Др Шешел: Сада ћу вам одговорити. Ја не бежим од одговора.

Чанак: Хајде. Зашто?

Др Шешел: Даље, то је случај синагоге који је вештачки исполитизован.

Друго, евангелистичка црква у Београду је претворена у диско клуб. Диско клуб "Кошава".

Чанак: Грађевинско земљиште.

Др Шешел: И нико не прави питање. У истом броју "Политике" нападају нас што изнајмљујемо зграду синагоге, а славе отварање дискотеке "Кошава" у евангелистичкој цркви. На истој страни.

Чанак: Јадни ви.

Др Шешел: Што се тиче грађевинског земљишта.

Чанак: Е, то.

Домаћинско пословање

Др Шешел: Грађевинско земљиште, општинско грађевинско земљиште смо продали по најнижој цени
Чанак: Добро. Ко ме?

Др Шешел: Грађанима да подижу индивидуалне стамбене објекте. Ти грађани су и држављани Србије и избеглице. По најповољнијим условима. И тај новац који смо добили одмах смо уложили у водовод. Ево 7,5 км. водовод Ф 406 од Угриноваца до Батајнице.

Чанак: Пошто сте купили те цеве за водовод?

Др Шешел: Све заједно је коштало 5,600.000 динара.

Чанак: А тражили су вам колико на почетку?

Др Шешел: Први пројекат је био 21 милион динара. Није смешно.

Чанак: Јако је смешно. Рећи ћу вам зашто. Ако ви можете да срушите цену за 75% да би купили цеве, то значи да у овој земљи влада мафија која вама повлађује. Па вам зато даје те цеве тако јефтино.

Др Шешел: Није тачно. Није тако.

Чанак: Јер када је прављен водовод у Будви, онда је господин Ђуковић склопио уговор са словачким извођачем радова, и добио по јефтине паре, далеко јефтиније паре је добио тај водовод.

Др Шешел: Господине Чанак нешто друго је проблем. Немојте да мислите да сте у све верзирани, нешто друго је проблем. Проблем су они који су правили пројектну документацију, који су први то пројектовали у Скупштини града. Па су уграђивали себе и своје пословне partnere, ко зна кога су све уграђивали. Када сам добио тај пројекат ишао сам ставку по ставку. Па не може мене неко да лаже да је кубик шљунка 200

Аца Сингер председник
Савеза јеврејских општина

динара, када ја могу да га нађем за 60 динара. То је суштина.

Чанак: То је сасвим тачно.

Др Шешел: Ту сам дакле већ три четвртине одбио од цене. Ишао сам ставку по ставку, није ме мрзело да уђем у то, није ме мрзело да се распитујем. Да тражим различите понуде, да уђем у посао. И где смо још добили? Добили смо на цени, зато што смо новац нудили унапред, господине Чанак.

Чанак: Само моменат.

Др Шешел: Једно је када фирма склапа уговор па није сигурна да ће јој бити плаћено, па узидла у цену и то што ће каснити са наплатом, што ће каснити због овога, због онога.

Водитељ: А једно је када се види кеш.

Др Шешел: А једно је када се види новац и када се унапред уплати новац.

Водитељ: А уграђује се у Војводину.

Др Шешел: Уосталом, господине Чанак, када се отвори тај водовод, отвара се за који дан, има само да се пробије још

Чанак: Да. Да.

Др Шешел: Испод пруге код Батајнице, када су пробијали први пут, оштетили су неке инсталације, па су то прво морали да поправе. И ево сада се већ настављају радови. За 5-6 дана ће бити завршено. Објавићемо уговор са Водоводом, уговор о набавци цеви, да се види спецификација. Спецификација све решава господине Чанак. Ту не може да се лаже.

Чанак: Апсолутно; све се слажем.

Др Шешел: Зна се тачно колико треба кубика шљунка, колико песка, колико треба челичних цеви, колико треба овог, а колико треба онога. Колико коштају земљани радови, колико кошта одвоз земље и све остало

Чанак: Чули смо све ово. Знате, господине Шешел, јако је дирљив ваш покушај да се покажете као добар домаћин који би ето, када би му грађани поверили поверење, био добар домаћин Србије. Једино што то није тачно.

Др Шешел: Шта није тачно?

Чанак: То што ви сада говорите то око општине

Др Шешел: Да.

Војводина Војводи

Чанак: То је један аспект приче. Али водити државу је нешто сасвим друго. Ви се сада служите оном социјалном демагогијом о којој сам ја причао. Земљиште које се продаје, продаје се превасходно избеглицама које се ту концентришу. Ви плански насељавате избеглице на један део војвођанске територије. То је оно што ви радите зато да бисте имали

Др Шешел: Ваше независне државе Војводине.

Чанак: Не наше независне државе Војводине, него једине Војводине која постоји. А то је најблаже речено

Др Шешел: Војводине која се више окреће Војводини, нема коме другом господине Чанак. То је по природи ствари Војводина

Чанак: Ја сам увек био Војводина Војвођанима, војвода Холанђанима. Али то је једна друга ствар.

Др Шешел: Не. Холанђанима неће, него Војводина војводи, то иде у том правцу.

Чанак: Нешто ми је сумњиво. Али сам хтео нешто друго да кажем.

Др Шешел: Је ли сумњиво, а и то је фашистичко је ли тако господине Чанак.

Чанак: Које?

Др Шешел: Све је то фашистичко.

Чанак: Не, фашизам је то

Др Шешел: Господине Чанак, ја бих вас молио

Чанак: Само да завршим.

Др Шешел: Да ви прочитате неку књигу о фашизму, да не лутате као Максим по дивизији, фашизам је ово, фашизам је оно. И социјална демагогија. А све је социјална демагогија, господине Чанак, што је на празним речима.

Чанак: Како гласи, где је ваша

Др Шешел: Али када конкретним делима ми нешто докажемо, покажемо

Чанак: Могу ли да кажем нешто?

Др Шешел: Хајде, ви објасните сада овим грађанима који су добили једнократну помоћ од 1000-2000 динара, ви сада станите тамо да им објашњавате

Звиждаљка у студију

Чанак: Пишти звиждаљком.

Др Шешел: То можете са Парошким тако да разговарате, господине Чанак.

Чанак: Ради се сасвим о нечем другом. Нама је

Др Шешел: Је ли то пристојно понашање?

Чанак: Ви сте рекли док нема насиља све је пристојно.

Др Шешел: Чекајте, ви сте то негирали. Ја се не љутим на вас него вас питам.

Чанак: Не љутим се ни ја на вас. Него морамо да се расправимо.

Др Шешел: Је ли то значи да сте ви променили став?

Чанак: Не, ја се само служим вашим методама зато

Др Шешел: Када сте мене видели са пиштаљком, господине Чанак?

Чанак: Видео сам вас.

Др Шешел: Где? Где?

Чанак и јаја

Чанак: Како букачки разбијате по Сомбору. Ја немам друго, имам само пиштаљку. Уствари имам и јаје једно.

Др Шешел: Имате и јаје? Покажите.

Водитељ: Немојте.

Чанак: Ја се припремам за сваку опцију.

Др Шешел: И за јаја. Могли сте нешто озбиљније да донесете, господине Чанак.

Чанак: Ја не умем, ја сам вам рекао и прошли пут.

Др Шешел: Рецимо панцир. Нисам ја мислио нешто офанзивно, нешто дефанзивно то вама приличи.

Чанак: Ми смо дефанзивни људи.

Др Шешел: Па зато.

Чанак: Ви насељавате плански избеглице око Земуна, и тиме обележавате људе. Они, да би могли нормално да живе у Војводини, у коју су дошли и ту ће и остати, немају где да се врате, они морају добити посао, а не кућу. Посао прво. И онда кредит да dignу кућу.

Др Шешел: Од кога да добију посао, господине Чанак?

Самоуправни педигре

Чанак: Морају добити посао од привредних субјеката који се морају

Др Шешел: Шта су то привредни субјекти. Хајде да то разјаснимо.

Чанак: Предузећа, фирме, фабрике

Др Шешел: Предузећа, привредни субјекти?

Чанак: Тако је.

Др Шешел: Тај ме израз подсећа на вашу самоуправну прошлост и на идеологију

Чанак: Какву моју самоуправну прошлост?

Др Шешел: Вашу, господине Чанак,

Чанак: Откуд мени самоуправна

прошлост?

Др Шешел: Чекајте, ви сте чедо војвођанских аутономаша, господине Чанак, Бошка Крунића, Живана Берисављевића, и компаније. Ви сте њихов продукт. Ви сте њихов изданац, господине Чанак.

Чанак: Ја сам продукт Слободана Милошевића, који нас је све заједно натерао да се бранимо.

Др Шешел: Да се браните?

Чанак: Ја се никада нисам бавио политиком јер ме то није интересовало.

Др Шешел: Е, добро.

Чанак: Ово је чиста самоодбрана.

За приватну иницијативу

Др Шешел: Господине Чанак, што се тиче тих ваших привредних субјеката, приватна иницијатива решава економске проблеме, а не привредни субјекти и вештачко отварање радних места.

Чанак: Потпуно се слажем, али да би се направило природно мора постојати тржиште. А да би постојало тржиште мора постојати слобода проток роба и капитала.

Др Шешел: Ми не можемо ефикасно и масовно подстицати приватну иницијативу, са овог простора где сада делујемо и где нам је народ указао поверење да вршимо локалну власт али можемо једном великом броју избеглица, које имају неки

динар, омогућити под најјефтинијим условима

Чанак: Тако је. Е тако је.

Др Шешел: Да подигну кров над главом.

Чанак: По најјефтинијим условима.

Др Шешел: Сада, о отварању радних места.

Чанак: И онда их обележити за цео живот зато што живе у избегличким насељима.

Др Шешел: Зашто у избегличком насељу? Ја живим у Батајници они у Утриновцима и сада спајамо Батајницу и Утриновце. Ако ја могу да живим у Батајници, што не би и избеглице. Сада, оне избеглице које имају неки динар зидају куће. Тај динар улажу.

Чанак: У шта?

Др Шешел: Па купују грађевински материјал, потпомажу привреду, потпомажу индустрију која производи грађевински материјал. Свако од њих запосли по 3-4 радника, па се отвори неко радно место. Неко легално, неко на црно, није битно, али то радно место доноси плату. Доноси приход. То је суштина.

Чанак: Има једна ствара добра

Водитељ: Господо молим вас да ја не бих користила пиштаљку.

Др Шешел: Која, да чујемо?

Водитељ: Па питања затрпани смо.

Цуцла за Чанка

Др Шешел: Пустите господина Чанка, никако да дође до речи.

Чанак: Звиждлају.

Водитељ: Ја знам да се вас двојица шест година, молим вас

Др Шешел: Сада ће опет звиждати. Хајде опет мало звижди.

Чанак: Нећу.

Др Шешел: Могао сам цуцлу да вам донесем, господине Чанак, то би вам боље пристајало него ова пиштаљка.

Водитељ: Господине Шешел, господине Чанак молим вас

Чанак: Не пружа никакав звук цуцла господине Шешел.

Водитељ: Куку мени,

Др Шешел: Када се лепо

Чанак: Можда ви имате искуства како се на цуцли постиже звук, ја немам.

Водитељ: Гледаоци, молим вас,

Чанак: Само да кажем јеврејску пословицу, када имаш пара да отвориш радњу или дигнеш кућу, отвори радњу да ти дигне кућу. Инвестиција у производњу је прва ствар.

Др Шешел: Јесте. Али смо дали 1000 локација за киоске и монтажне објекте.

Чанак: А, је ли?

Др Шешел: И 300 нелегалних легализовали. То је 1300, 1300 привредних објеката

Чанак: Исто као што се легализује сада дивља градња у Новом Саду.

Водитељ: Дајте ми пиштаљку.

Др Шешел: Зашто да се не легализује дивља градња?

Чанак: А зашто да се легализује на тај начин што ће се избећи плаћање комуналија?

Паразити и комуналије

Др Шешел: Молим вас, плаћање ових пренадуваних комуналија, некада је скупље од изградње куће, немојте. Да се опет уграђују разни паразити у то плаћање комуналија.

Чанак: Да се паразити уграђују, ја сам против тога. Међутим, идеја...

Др Шешел: Мора држава примарни водовод и примарну канализацију да направи из буџета.

Чанак: То је тачно.

Др Шешел: А онда ће свако себи прикључак да обезбеди. То је суштина наше економске политике.

Чанак: То је сасвим тачно, али да би се то десило мора постојати

Др Шешел: Штета што сте сепаратиста, иначе по економској, социјалној политици могао би од вас бити добар радикал, господине Чанак. Него овај сепаратизам ми некако не одговара.

Чанак: Од вас би био доста добар аутономаш, само када бисте се мало сконцентрисали на праве проблеме, а не на личну промоцију.

Водитељ: Е, сада када сте се нашли на нечем заједничком, сада можемо ли ми, гледаоци, и тако, ево питања.

Др Шешел: Имам још једну ствар да одговорим господину Чанку.

Водитељ: Не сумњам ја да вас двојица, ево пиштаљке, не морам више да се борим.

Принова коалиције "Војводина" – бициклом у рикверц

Др Шешел: Господине Чанак, следећи пут цуцлу у студио и...

Чанак: Ви сте навезбали

Водитељ: Не више, станите. Питање за господина Чанка. Колико су истините гласине да се коалиција "Војводина" распада, да Веселинов одлази у Демократску странку а ви у СПО?

Чанак: Чиста лаж.

Др Шешел: Ја морам да вам нешто честитам.

Чанак: Шта?

Др Шешел: Чуо сам да се Милан Панић данас учланио у коалицију "Војводина". То је велико појачање за вас.

Чанак: То је тачно, ја сам се исто запрепастио, морам признати.

Др Шешел: Јесте ли се запрепастили?

Чанак: Зачуђен сам био потпуно.

Др Шешел: Хоћете ли са њиме на изборе? Са Миланом Панићем у XXI век.

Чанак: И онда ћемо са вама у XXI век.

Др Шешел: Не него са Миланом Панићем

Чанак: Са вама може само у XIII рецимо, оно као да се провежбамо, мало Косово узврати ударца.

Др Шешел: Изгледа да сте прескочили тај XIII век, господине Чанак.

Чанак: Што?

Др Шешел: А како ће то изгледати са Миланом Панићем? Бежите ми нешто од Милана Панића.

Чанак: Не бежим ја од Милана Панића него само говорим о томе. Господин дошао да разговара, као што свако може да разговара осим са вама. Али,

Водитељ: Лепо вам иде.

Чанак: Шта? Лепо разговарамо о озбиљним стварима.

Др Шешел: Чекајте. Милан Панић је озбиљна ствар.

Импорт

председнички кандидат

Чанак: Наравно да је озбиљна ствар о томе и причамо.

Др Шешел: Па да.

Чанак: Био човек код нас и лепо смо разговарали, и он човек изразио жељу да буде наш члан. А ми пошто немамо обичај да примамо у чланство, него се код нас људи сами од себе учлањују, учланио се човек и то је то.

Др Шешел: А шта је Драган Веселинов одмах рекао, нашег председничког кандидата. Је ли то било?

Чанак: Није баш тако било.

Др Шешел: Како је било?

Чанак: Драган Веселинов

Др Шешел: Видите како мени радикалска обавештајна служба све јави.

Чанак: Ви сте ваљда навезени на све обавештајне службе

Др Шешел: Наравно. Свуда имам своје људе и одмах ме информишу.

Чанак: То сам знао за те обавештајне службе, него сам мислио нешто друго. Господин Панић је био уствари на заједничкој конференцији за штампу. Господин Веселинов је изнео пар ствари. Зашто бих ја препричавао конференцију за штампу која је била тамо, када ће то новинари и тако урадити. Мислим да је непотребно трошење времена.

Др Шешел: Нисте изгледа задовољни вашим председничким кандидатом.

Чанак: Ја. Не кандидујем се ја на прву лопту ко ви, него мало размишљамо ко ће то да буде.

Др Шешел: Па Милан Панић. Већ вам је кандидован Милан Панић. Је ли га Веселинов данас прогласио вашим кандидатом? Још га нудите целој опозицији.

Чанак: Није га прогласио ничијим кандидатом. И не нудимо ми Милана Панића никоме, јер не можемо да га нудимо није наш. Него је

Др Шешел: Како није ваш, када се данас учланио?

Чанак: То ви мислите радикали да чим се неко учлани постаје ваше власништво.

Др Шешел: Немојте власништво, молим вас. Ваш идеолошки, политички

Чанак: То нека он види. Ако човек хоће, видећемо шта ћемо. Није моје да о томе судим. Ми ипак одлучујемо демократски за разлику од вас,

Најбољи су радикали – победа у првом кругу

Др Шешел: Да ли то значи да нећете Милана Панића за председничког кандидата? Је ли га хоћете или нећете?

Чанак: Ми ћемо најбољег. Ко ће то бити то ћемо видети.

Др Шешел: Ви не можете најбољег, јер сте сепаратисти. Јер када бисте хтели најбољег морали бисте да кандидујете српског радикала. Нама би сметала ваша подршка, знате, и немојте онда најбољег. Најбољег немојте никако подржавати. Подржите Милана Панића.

Чанак: Ви имате страхан проблем са вредносним системом ако себе сматрате најбољим.

Водитељ: Како кометаришете тврдње да ће вас СПС подржати као кандидата уколико у првом кругу председничких избора не прође кандидат Социјалистичке партије Србије?

Др Шешел: Ја у то не верујем, само ипак мислим да постоје све шансе да у првом кругу победим, да неће ни бити другог круга.

Водитељ: Мислите одмах.

Др Шешел: Па да.

Водитељ: Чисто.

Др Шешел: Ако је могао Слободан Милошевић 1990. и 1992. године да победи у првом кругу,

Чанак: А нашли сте са киме ћете да се поредите, алал вера.

Др Шешел: Што не бих и ја сада. А што да се не поредим, је ли вас побеђивао на изборима господине Чанак? Ви још никада ни на каквим изборима нисте победили.

Чанак: Знате како, вас смо тукли свуда у Војводини. Али не бих о томе.

Чопоративни приступ политици

Др Шешел: Где сте нас тукли? Где?

Чанак: На локалу смо вас тукли.

Др Шешел: Ма немојте!

Чанак: Ма немојте.

Др Шешел: Зато што сте ишли са коалицијом "Заједно", зато што сте

Чанак: Када смо ишли ми са коалицијом "Заједно"?

Др Шешел: У другом кругу сте се међусобно подржавали свуда.

Чанак: Јок, него ћемо вас да подржимо. Ради се о нечем другом.

Др Шешел: Знам ја да нећете нас, али сте чопоративно наступили. Сада ове свађе

Чанак: Звиждају.

Др Шешел: Ако вам то приушта задовољство. Него сада

Чанак: Да кажем човече.

Др Шешел: Сада су ове свађе продукт вашег чопоративног приступа политици, на хо-рук систем идете у

Чанак: Чопоративно?

Др Шешел: Чопоративно.

Чанак: Ако се на неког односи тај израз, то није на нас него на неке друге које знам.

Водитељ: Кажите брзо.

Др Шешел: Кога?

Чанак: На вас.

Др Шешел: Није могуће.

Коалиција у сендвичу

Чанак: Нормално, ради се о следећем. Неће господин Шешел бити председник Србије никада, јер он служи само за то да плаши људи могућношћу да постане

Др Шешел: А што сте се онда ви из коалиције Војводине уплашили моје кандидатуре?

Чанак: Могу ли да завршим?

Др Шешел: Што сте се уплашили моје кандидатуре?

Чанак: Могу ли да завршим?

Др Шешел: Што сте се уплашили моје кандидатуре? Можете, хајде завршите. Да ли журите негде?

Чанак: Не журим господине Шешел, али

Др Шешел: Па завршите онда. Завршите.

Чанак: Господин Шешел неће никада бити изабран за председника Србије. Он служи за то да плаши људе могућношћу да он буде изабран. Да се помеша фашисти Шешелјеви, са десна, ови леви комунисти као с лева, а онда они испадну умерени и једини који могу да опстану.

Др Шешел: Јадна коалиција "Војводина" негде у центру онако у сендвичу.

Чанак: Пошто они држе ствар Шешела као на узди. С једне стране Шешел фашиста, с једне стране пит ЈУЛ теријери, и онда те две комбинације постају, с тим што су ови мање комунисти него што су Шешелји фашисти. То је једна разлика.

Др Шешел: Једно питање

Повратак мешетара – Милан Панић

АУТОНОМАШКИ САН

НОВИ САД

БЕОГРАД

Страх од Шешеља

Водитељ: Да ли сматрате да Србија дугује нешто Војводини? Питате све време.

Др Шешељ: Што се ваша коалиција "Војводина" уплашила толико моје кандидатуре када кажете да немам шанси? Што се уплашила?

Чанак: Ко се уплашио?

Др Шешељ: Па коалиција "Војводина".

Чанак: Што би се ми уплашили **Др Шешељ:** Ја не питам што би се ви уплашили него зашто сте се ви уплашили?

Чанак: Зато што сте штеточина господине Шешељ.

Др Шешељ: А што сте се уплашили моје кандидатуре?

Чанак: Зато што сте штеточина.

Др Шешељ: Пустите то што сам штеточина ако је то безбедна кандидатура. Био штеточина не био, ако не могу бити изабран

Чанак: Што год сте у рату бранили то је изгорело. Ако још постанете председник Србије, онда не остаде камен на камену. Дај бар нешто да сачувамо.

Др Шешељ: Господине Чанак.

Чанак: Изволите.

Др Шешељ: Нисмо имали власт. Да смо имали власт све бисмо сачували.

Чанак: Јаoooo

Др Шешељ: А ваша коалиција "Војводина" толико се уплашила моје кандидатуре

Чанак: Срце ми је стало.

Др Шешељ: Да је ваш коалициони партнер Драган Веселинов завапио. Зове у помоћ Хашки трибунал. Каже оптужите га, осудите га, недајте му да се кандидује. Ако се он кандидује победиће. Пропали смо. И тако даље. Је ли то истина?

Водитељ: А да ли се вас двојица негде слажете, молим вас?

Др Шешељ: Слажемо се како се не слажемо.

Водитељ: А у чему?

Др Шешељ: Слажемо се да коалиција "Војводина" нема никаквих шанси, да служи само као политички фолклор, а да је Српска радикална странка за све сепаратисте веома озбиљна и опасна политичка партија. Да ћемо их, једноставно, упропастити.

Водитељ: Сигурно се господин Чанак слаже.

Др Шешељ: Слаже се потпуно. Неће да вам призна. Нећете ваљда да гутате јаје сала?

Чанак: Не него да се гађам. То смо научили на овим демонстрацијама.

Др Шешељ: Да се гађате јајетом?

Чанак: Нормално.

Др Шешељ: А ако се погодите, шта ћете онда?

Чанак: Мора се и ризиковати некада у политичкој борби.

Др Шешељ: Немојте да се гађате, можете увек да се погодите где треба.

Водитељ: Рекли сте ми да вас зову обрнути Шешељ у Војводини.

Др Шешељ: Није могуће.

Чанак: Да?

Др Шешељ: Значи то сам ја у негативу.

Водитељ: Тако му дође.

Др Шешељ: То сам ја као негативац Господине Чанак, још једно питање ако је могуће?

Чанак: Могу ли ја нешто казати?

Др Шешељ: Можете, али после емисије. Зашто сте

Чанак: Јао што смо

Жал за Аустроугарском

Др Шешељ: Зашто сте 17. новембра, када се прочуло да су "Заједно" са коалицијом "Војводина", да сте освојили власт у Новом Саду, зашто сте изашли на улице под аустроугарским заставама, господине Чанак?

Чанак: Откуд нама аустроугарске заставе.

Др Шешељ: Не знам откуд вам, сапили сте их изгледа. Изашли сте са њима на улице.

Чанак: Ми имамо заставу,

Др Шешељ: Са аустроугарским заставама

Чанак: Ово је савршено,

Др Шешељ: црно жуте монархије.

Чанак: Савршени сте.

Др Шешељ: Шта је савршено?

Чанак: Зато што је ово што причате комплетна лаж.

Др Шешељ: Их, комплетна лаж.

Чанак: Комплетна.

Др Шешељ: Видео снимак имамо.

Чанак: Имате?

Др Шешељ: Па да.

Чанак: Може ли да се види?
Др Шешел: Закажите нам још једну емисију.

Чанак: Је ли може још једна?

Водитељ: Врло радо.

Чанак: Ради се о следећем, та застава коју ми носимо је плаво, жуто зелена застава коалиције "Војводина", а застава Аустроугарске монархије била је црно жута господине Шешел.

Др Шешел: Црно жута. Две црно жуте заставе сте изнели

Чанак: Није истина.

Др Шешел: Јесте.

Чанак: Није истина.

Др Шешел: Јесте.

Чанак: Имате документацију?

Др Шешел: Наравно.

Чанак: Хајде да видимо.

Др Шешел: Видите како ми је моћна документација.

Чанак: Да.

Др Шешел: Опет ћете негирати.

Чанак: Да, "Политика" вам је главно средство информисања.

Др Шешел: Господине

Секс и дрога у страначким просторијама

Чанак: Шта је свашта писало у "Политици".

Др Шешел: За вас су увек афирмативно писали.

Чанак: Јесте, да гајимо марихуану у страначким просторијама, и да су нађена мазохистичка помагала.

Др Шешел: Па је ли гајите?

Чанак: Наравно да не.

Водитељ: А која помагала?

Чанак: Пендречи и лисице.

Др Шешел: Није могуће.

Чанак: Тако је писало.

Др Шешел: Сами себи стављате лисице и тучете се пендречима? У којим је то новинама писало?

Чанак: То је писало у "Политици".

Др Шешел: а ко је то изјавио?

Чанак: Игор Мирковић.

Др Шешел: Није могуће

Чанак: Радикал, ваш

Др Шешел: Он сигурно није слагао, ако је то изјавио.

Чанак: Је ли?

Др Шешел: Да.

Чанак: Па видите, не постоји ни један доказ за то, и то једноставно није тачно. А то што је Игор Мирковић

Др Шешел: Он без доказа то сигурно не би изјавио.

Чанак: Радикал а да не изјави без доказа?

Др Шешел: Па да.

Чанак: Па хајте молим вас,

Шпекулације "Војводине"

Др Шешел: А и ово у Кикинди, што сте ушли у шпекулације у општини Кикинда, јесу ли и то измишљотине?

Чанак: Какве шпекулације

Др Шешел: Оне тамо проневере, пословне просторе, станове сте покупили.

Чанак: Које проневере?

Др Шешел: Па штампа је писала. Јесте ли се посвађали са својим коалиционим партнерима око тога?

Чанак: У Кикинди.

Др Шешел: Па тамо сте на власти.

Чанак: Ово је идеални пример како функционише Гелебсовска школа. А то је следеће.

Др Шешел: Чија школа?

Чанак: Гебелсова, Јозеф Гебелс, знате

Др Шешел: То је оно што сте изучавали.

Чанак: Тако је. Да бих вас боље разумео, изучавао сам и Хитлера и Гебелса, али се ради о нечем другом.

Др Шешел: Што их више изучавате све више личите на њих, господине Чанак.

Чанак: Вас стићи не могу.

Др Шешел: То је идентификација.

Чанак: Али се ради о нечем другом. Ви идете за тим

Др Шешел: Ви уствари трагате за тим узорима, они су вам неопходни.

Чанак: Могу ли ја завршити реченицу?

Др Шешел: Можете, али немојте да журите, ако превише брзо завршите готово је, шта ћете онда после?

Чанак: Онда ћу следећу.

Др Шешел: Нећете ваљда имати још једну реченицу?

Цитирање Гебелса – "заборавни" Чанак

Водитељ: Хајде да чујемо једну.

Чанак: Знате ви мене.

Др Шешел: Хајде да чујемо једну па каква буде.

Чанак: Основа Гебелсовог

Др Шешел: Хоћемо ли да заћутимо после те реченице. Да видимо шта каже Гебелс.

Чанак: Гебелс каже следеће када се жели непријатељу наудити онда се демантује нешто што желимо да људи мисле

Др Шешел: У којој је то Гебелсовој књизи објављено?

Чанак: То је из монографије Трећи Рајх коју вам могу донети да се још мало подучите.

Др Шешел: Ко је то објавио?

Чанак: Шта?

Др Шешел: Ко је објавио?

Чанак: Не држим ја књижу

Др Шешел: Па реците ми

Чанак: Донешу вам господине Шешел.

Др Шешел: Шта ћете донети?

Чанак: Књигу

Др Шешел: Кажите ко је извор? Ваљда знате име аутора те књиге? Читате књигу а нисте запамтили име аутора. То ми се никада није десило.

Чанак: Наравно, када вас интересује само аутор, а не шта пише у књизи.

Др Шешел: Име аутора је најважније господине Чанак. Прво, од имена аутора зависи да ли ћу неку књигу читати или нећу читати. Немојте, измислили сте, књига не постоји.

Чанак: А ви знате све књиге?

Водитељ: Обећавамо следећи сусрет.

Др Шешел: Скоро све знам господине Чанак. Ако нисте у стању да кажете име аутора, значи нисте ни читали ту књигу.

Чанак: Не, него?

Др Шешел: Јер када се књига чита ту је потребно 10-15 сати, 20 сати читања. Да човек погледа корице, па пре свега се запамти име аутора

Водитељ: Отићи ћемо на нову тему господо. Један час већ разговарамо. Један сат, како год хоћете.

Комплименти за крај

Др Шешел: Да ли смо добили пројекат емисије?

Водитељ: Нормално. Један сат траје емисија. Ко ће са вама изаћи на крај не знам. Је ли може бар један леп поздрав за крај. Негде се сложите.

Др Шешел: Шти се тиче господина Чанка он је мени увек био пријатан саговорник. Ја против господина Чанка као човека немам ништа, али он је мој политички противник и тудићу се свим силама да га политички уништи, да у политичком смислу и даље ништа озбиљно не представља. Као човек ми је чак симпатичан, лепо растура коалицију "Заједно". Па онда, када се натовари на врат оном Парошком, онај само сикће. То су неке симпатичне ствари које ми се свиђају код господина Чанка. Али, ипак он је играч из друге лиге.

Водитељ: Је ли вама симпатичан господин Шешел?

Чанак: Јако бих волео када бих могао да узвратим комплимент, а, ево, не могу. Не могу убите ме.

Др Шешел: Капитулирајте, шта има везе.

Чанак: Па када не могу да узвратим комплимент.

Др Шешел: Добро.

Чанак: Али једно морам рећи, господине Шешел, ви сте заиста један од људи који најбрже мисле у овој земљи. На несрећу и најгоре.

Водитељ: И видимо се у следећој емисији "Тет-а-тет". Да искористим ову паузу, после кажу жене пуно причају. Није тачно. Види се да господин Чанак и господин Шешел нису имали Тв дуел шест година.

Др Шешел: Ваљда смо имали шта да кажемо?

Водитељ: Итекако, обећавамо још једну емисију. Очигледно вам је ова мало. Видимо се у следећу среду. Хвала и пријатно.

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЗА ПОСЛАНИКЕ У СКУПШТИНИ ЗАШТИТНИХ
И ОБРАЗОВАНИХ ОБЛАСТА И
У СКУПШТИНИ ГОРА СЕЛА

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЗА ПОСЛАНИКЕ У СКУПШТИНИ ЗАШТИТНИХ
И ОБРАЗОВАНИХ ОБЛАСТА И
У СКУПШТИНИ ГОРА СЕЛА

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЗА ПОСЛАНИКЕ У СКУПШТИНИ ЗАШТИТНИХ
И ОБРАЗОВАНИХ ОБЛАСТА И
У СКУПШТИНИ ГОРА СЕЛА

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЗА ПОСЛАНИКЕ У СКУПШТИНИ ЗАШТИТНИХ
И ОБРАЗОВАНИХ ОБЛАСТА И
У СКУПШТИНИ ГОРА СЕЛА

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЗА ПОСЛАНИКЕ У СКУПШТИНИ ЗАШТИТНИХ
И ОБРАЗОВАНИХ ОБЛАСТА И
У СКУПШТИНИ ГОРА СЕЛА

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЗА ПОСЛАНИКЕ У СКУПШТИНИ ЗАШТИТНИХ
И ОБРАЗОВАНИХ ОБЛАСТА И
У СКУПШТИНИ ГОРА СЕЛА

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЗА ПОСЛАНИКЕ У СКУПШТИНИ ЗАШТИТНИХ
И ОБРАЗОВАНИХ ОБЛАСТА И
У СКУПШТИНИ ГОРА СЕЛА

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЗА ПОСЛАНИКЕ У СКУПШТИНИ ЗАШТИТНИХ
И ОБРАЗОВАНИХ ОБЛАСТА И
У СКУПШТИНИ ГОРА СЕЛА

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЗА ПОСЛАНИКЕ У СКУПШТИНИ ЗАШТИТНИХ
И ОБРАЗОВАНИХ ОБЛАСТА И
У СКУПШТИНИ ГОРА СЕЛА

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЗА ПОСЛАНИКЕ У СКУПШТИНИ ЗАШТИТНИХ
И ОБРАЗОВАНИХ ОБЛАСТА И
У СКУПШТИНИ ГОРА СЕЛА

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЗА ПОСЛАНИКЕ У СКУПШТИНИ ЗАШТИТНИХ
И ОБРАЗОВАНИХ ОБЛАСТА И
У СКУПШТИНИ ГОРА СЕЛА

ВЕЛИКА СРБИЈА

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА
69 - ЧОКОТ, ДОЊЕ МЕЂУРОВО

МИКИЋА МЛАДЕНОВИЋ
КАДИДАТ ЗА ОДБОРНИКА
У СКУПШТИНИ ГРАДА НИША
ЗАОКРУЖИТЕ БРОЈ 1
1 МИКИЋА МЛАДЕНОВИЋ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА 9
- ПАНТЕЛЕЈ -

ЉУБИША ВАКИЋ
КАДИДАТ ЗА ОДБОРНИКА
У СКУПШТИНИ ГРАДА НИША
ЗАОКРУЖИТЕ БРОЈ 1
1 ЉУБИША ВАКИЋ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА 56
(ОСТРОВИЦА, ПРОСЕК, РАВНИ ДО,
КУКОВИЦА И БРАНЦАРЕВО)

СЛАВОЉУБ ЂОРЂЕВИЋ
КАДИДАТ ЗА ОДБОРНИКА
У СКУПШТИНИ ГРАДА НИША
ЗАОКРУЖИТЕ БРОЈ 1
1 СЛАВОЉУБ ЂОРЂЕВИЋ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА 52
(ПРВА КУТИНА, РАДИКИНА
БАРА И ЛАЗАРЕВО СЕЛО)

ДРАГОМИР НИКОЛИЋ "ЏАКА"
КАДИДАТ ЗА ОДБОРНИКА
У СКУПШТИНИ ГРАДА НИША
ЗАОКРУЖИТЕ БРОЈ 1
1 ДРАГОМИР НИКОЛИЋ "ЏАКА"

ВЕЛИКА СРБИЈА

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА 26
ДУРЛАН

СЛАВИША ЂОРЂЕВИЋ
КАДИДАТ ЗА ОДБОРНИКА
У СКУПШТИНИ ГРАДА НИША
ЗАОКРУЖИТЕ БРОЈ 2
2 СЛАВИША ЂОРЂЕВИЋ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА
17 - ДЕЛИЈСКИ ВИС

БЛАГОЈЕ ДИНЧИЋ
КАДИДАТ ЗА ОДБОРНИКА
У СКУПШТИНИ ГРАДА НИША
ЗАОКРУЖИТЕ БРОЈ 1
1 БЛАГОЈЕ ДИНЧИЋ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ИЗБОРНА ЈЕДИНИЦА
48 - МЕДШЕВАЦ

СРЂАН КУЗМАНОВИЋ
КАДИДАТ ЗА ОДБОРНИКА
У СКУПШТИНИ ГРАДА НИША
ЗАОКРУЖИТЕ БРОЈ 1
1 СРЂАН КУЗМАНОВИЋ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ИЗВОД ИЗ ПРОГРАМА
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ВЕЛИКА СРБИЈА

СРПСКА
РАДИКАЛНА СТРАНКА

АЛЕКСАНДАР ЂОРЂЕВИЋ
КАДИДАТ ЗА ОДБОРНИКА
У СКУПШТИНИ ГРАДА НИША
ЗАОКРУЖИТЕ БРОЈ 1
1 АЛЕКСАНДАР ЂОРЂЕВИЋ

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАДИДАТ
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЗА СКУПШТИНУ БЕОГРАДА И
СКУПШТИНУ ОПШТИНЕ ЧУКАРИЦА

МИРОСЛАВ ЖИДАНИЋ
КАДИДАТ ЗА ОДБОРНИКА
У СКУПШТИНИ БЕОГРАДА И
У СКУПШТИНИ ОПШТИНЕ ЧУКАРИЦА
1 МИРОСЛАВ ЖИДАНИЋ

ВЕЛИКА СРБИЈА

КАДИДАТ
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ЗА СКУПШТИНУ БЕОГРАДА И
СКУПШТИНУ ОПШТИНЕ ЧУКАРИЦА

МИРОСЛАВ ЖИДАНИЋ
КАДИДАТ ЗА ОДБОРНИКА
У СКУПШТИНИ БЕОГРАДА И
У СКУПШТИНИ ОПШТИНЕ ЧУКАРИЦА
1 МИРОСЛАВ ЖИДАНИЋ

ВЕЛИКА СРБИЈА

РАДИКАЛИ
ПОБЕДИЛИ 8
ПАРТИЈА

СТЈЕПАН АЛЕКСИЋ
НОВИ САВЕЗНИ ПОСЛАНИК

ВЕЛИКА СРБИЈА

ИЗБОРИ '96

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА

ВЕЛИКА СРБИЈА

РЕПРИНТ
СВИХ БРОЈЕВА ЛИСТА
"ВЕЛИКА СРБИЈА"
ИЗ 1916. ГОДИНЕ
(СОЛУНСКО ИЗДАВЕ)